

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Hegyedévre 9 korona. Egy hónapra 6 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési Osztály
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Az irodalom.

Budapest, márczius 9.

Az irodalom a köztudatban félénk, ijedős emberke, aki dohos búroszobákban hervasztja le arcza rózsáit s egy életet tölt el olyasfajta munkában, hogy az egyik könyvből számokat másol át a másik könyvbe. Alakja görnyedt, a szemé rövidlátó, modora szerény és aláztos, mintha mindig bocsánatot kérne azért, hogy élni és lélekezni bátorodik. Irtózik a bajtól, a bizonytalanságtól, a felsőbb hatóságokat tiszteli s büszke arra, hogy aggkorában nyugdíjra támaszkodhatik. Munkájában fontoskodó és aprólékos, a tőle függő alantasokkal szigorú és méltóságteljes, egészben véve pápaszemmel sem tovább látó, mint ameddig a búroszoba négypókhálós fala terjed.

A köztudat ilyen képet rajzolt magának a beamterekről s azután be is érte ezzel a képpel s nem gondolt arra, hogy az így nyert ábrát korrigálás céljából az eredetivel összehasonlítsa. A közönség hozzászólt ahhoz a véleményhez, hogy Sanyaró Verral komikus figura, mert korgó gyomorral szafaládéról álmodozik s ezzel napirendre is tért az egész brans felett. Nem gondolt arra, mekkora tragikum és a társadalom ellen milyen gyilkos vád rejlik abban a szimpla tényben, hogy kultúrországban élhetnek olyan tisztas ruházatu, iskolázott munkás emberek, akiknek az életében ritkán megvalósuló álom a szafa-

ládé. Olcsó vicczelődések kedvéért elfelejtette azt, hogy azok a görnyedt, rövidlátó emberek nem a nagyobb komikum kedvéért, nem is a maguk mulatságáért fogyasztják rizsmaszámra a papirost, hanem hasznos és a társadalom szempontjából nélkülözhetetlen munkát végeznek, amit illik tisztességesen honorálni. Bajos eldönteni, hogy valamely okos, komplikált gépezetben mi játszik fontosabb szerepet, a rejtett srófocská-e, vagy a lendítő kerék? Egyformán fontosaknak látszanak, mert igaz, hogy a lendítő kerék nagyobb, előkelőbb és szembetűnőbb, mint az eldugott, kicsinyke sróf, de egy hiányzó sróf éppen úgy megállíthatja az egész okos, komplikált gépezetet, mint egy eltörött lendítő kerék.

Legujabban a közvélemény mégis kezdi észre venni azt, hogy igazságtalan volt és hogy tévedett s komolyabb, realisabb színekkel kezdi átfesteni az irodalomokról rajzolt képet. A büroemberek maguknak köszönhetik azt, hogy így van, mert hagyományos félénkségükkel és óvatosságukkal szakítva, a búroszobák homályából kiléptek a napsütötte forumra s megmutatták a világnak, hogy ők sem itatóspapiros közzé préselt dohos abstrakciók, hanem küzdő, szenvedő élőlények, akiknek óhajataik, jogaik és követeléseik vannak s hogy nyomatékot tudnak adni a követeléseiknek.

Aki a búroszobák természetrajzát ismeri, csak az tudja méltányolni, hogy ez a lépés mit jelent. A búroszobáknak

fülledt, nyomott levegőjük van: ebben a légkörben csak suttogva illik beszélni s mindenki csak a ranglétrán elfoglalt állása szerint mondhat véleményt. Nem véletlen, hogy a tipikus hivatalnok szerény, óvatos és görnyedt gerinczű: sok keserű tapasztalás törte meg őket, sorban, egyenként arra, hogy ilyenek legyenek. S hogy most mégis emelt fővel, hangos szóval mernek saját ügyükről beszélni, az a megváltozott idők jele. A drill fölött győzött az élet keserű kényszerűsége: a hivatalnoki kar nyomorusága immár akkora fokra hágott, hogy minden hagyományt és dresszurát leküzdött az életösztön.

A viszonyok folytonos rosszabbodása egyetlenegy társadalmi osztályt sem sújtott annyira, mint a tisztviselői kart. A munkás sztrájkol, hogyha a jövedelme a létminimumon alól marad, a gyáros kartell köt és emeli az árakat, hogyha a termelési költségek emelkedtek. A hentes, a mézárós, a kereskedő minden vásárlótól kiprésel néhány fillérnyi többletet s a nyomoruságos gazdasági helyzet dacára végre is megtalálja a maga számítását. Csak a tisztviselőnek nincs rá módja, hogy javítson a kalkulusan. A munkásnak, a gyárosnak, a kereskedőnek jutó többletet ő is megfizeti, de őt vaskeretekbe szorítva tartja a megváltozhatatlan s örökké egyforma jövedelem. A szükségleteket redukálja tehát vagy adóságokba merül, és mindenképen lejjebb siklik a megélhetés színvonalán. Hiában érző, gondolkodó ember, aki

Árnyék a vizen.

Irtai: Gagyhy Dénes.

(Utánnomlás illos.)

— Nem menjen arra, Márta, nagyon járatan az ut, máris sáros a cipője.

— Jöjjön csak, ne féljen, nem tart soká. Amott, túl a szántáson, a patak mentén virágos rét, köröskörül széleskoronájú fák; ott olyan jó lesz, majd megpihenünk. Istenem, maga férfi, mégis milyen félénk... Nekem nem illik, tudom, szégyellem is maga előtt egy kicsit, hogy én hívom, de látja, nem bírok parancsolni magamnak. Milyen régen láttam utoljára, akkor is szinte haragban váltunk el! Nem veheti tőlem senki zokont, nem tarthat rossznak még az ellenségem se, ha most, annyi idő elmúltával, szeretném, ha megölelné megint. Jöjjön, Pali, adja a karját, kellemesebb úgy, nem botorkálok annyit. Köszönöm...

Egymáshoz simulva haladt a rögös úgáron az ifjú és leány. Szótlamul mentek, elgondolkozott egy pillanatra mind a kettő. A leány azon töprengött, ugyan mi lesz, ha valami ismerőssel találkoznak, aki meglátja, hogy magukban köszálnak ilyen elhagyatott vidéken? Megszólnák érte, az bizonyos. Nem őt, mert a férfiak e tekintetben különös és meg nem érdemelt előnyei vannak, hanem a szegény leányt. Hirbe kevernék, talán meg is rágalmaznák. Pedig ártatlanul bántanak — ő tudja azt, meg az uristen, hogy ártatlanul, mert más nem is sejt a viszonyokról semmit. De mikor olyan gonoszak az emberek és olyan irigyek! Sajnálják, ha két

egymást értő lélek szereti egymást, irigyelik, ha két csókos ajak összeforrad...

Mártának egyében járt az esze: Vajon a szerelmese a régi-e még? Vajon az utolsó találkozás keserűsége nem vágódott-e mélyebben a szívébe? Vajon nem szeretett-e meg valaki mást azóta? Hirtelen ránczolt és megszólalt:

— Min gondolkozik?

— Hát maga?

— Én megmondom, ha maga is megmondja.

— Nem lehet, Márta.

— Miért nem? Rosszra gondolt?

— Nem, de kellemetlen érzést okoznék vele. Sajnálhám érte.

A leány nem erőszakolta a választ, hanem sóhajtott egyet s elhallgatott újra. Érezte, hogy ez az őszinteség hiány valami nem jónak a kezdeté. Máskor akármit elbeszéltek egymásnak, még olyant is, ami talán nem lett volna illő. Mire való hát most ez a tartózkodás? Éppen most! Ennek okának kell lenni.

A szántásból kibonyolódtak, előttük állott a mező teljes színpompájában. A közepén kanyargó patak fölé szomorúfizik hajtoltak, melyeknek árnyéka pajzánul ugrándozott a hőmpölygő habokon s kaczerán integettek a parton állók felé; odébb, a szélén vasuti töltés, melyen visító fiittyszóval, dübörögve repült a félelmes aczélszörnyeteg, szanaszét mézre leső dongó, dalos madár és tarka-barka virágágy; felül az ég kék mennyezete, melyről a nap ábrándosan, mosolyogva pillantott alá.

Igazi tündérország, bohó szerelmesek számára való.

— Itt nagyon meleg van, Pali, menjünk az árnyékba.

— Menjünk, — válaszolt egykedvűen a leány.

Letelepedtek a víz partján egy fa alá s nézték magukat a ringó tükörben. Az a bolondos patak oly közel hozta néha, hogy egészen egymás ölébe ültette, ahogy csak férinek és feleségnek szabad; máskor meg olyan messze dobta, hogy percek teltek el, míg ismét egymás mellé jutottak. Milyen furcsa is ez! Csak nem titkos jelek, melyek az élet könyvébe írják az ember jövendő sorsát...? Talán!

— Mondja, Pali, jutottam-e eszébe néha, amióta elváltunk?

— Hogyne! Hiszen levelet is irtam, abból észrevehette, hogy nem felejtettem el. Hát én magának jutottam-e eszébe?

— Maga nekem? Ugy-e, nem komoly kérdés? Tudja azt jól, jobban még nálam is... Miért kérdez hát ilyent? Fáj.

— Csak feleltem, illetőleg a kérdést folytattam. Egyébként válasz helyett leveleimre kellett volna utalni, azok mindent megmagyaráznak.

— Igaz, irt néha-néha. De olyan különös dolgokról, hogy szinte elpirultam, ha olvastam. Nem is értemet becéle mindent. Megvallom, ma sem értem, hogy mire célzott s mit akart mondani egy-egy szóval. Néha azt hittem, hogy rosszra csábít; máskor arra gondoltam, hogy novellát ír s fantáziája a megengedett határon túl ragadja. Mert látja, a poétának minden szabad; szavait, még ha bántók is, nem mérjük olyan szigorúan, mint a másét. Hát még én a magáét!

— Talán igaza van, Márta; igaza abban, hogy olykor kétértelműen fecsegetem, amit el-

nyitott szemmel látja a maga és családja romlását. Végzetserű erők lassu, halálos kövezetességgel morszolja össze s külön-külön egyikük sem elég emberrnyi ember ahoz, hogy ebből az örklő malomból megszabaduljon.

Most együtt, összefogva megpróbálták, hogy egymással szövetkezve elég erők-e ehhez? Ha mindannyian nekifeszítik vállukat a szorító vaskeretnek, nem bírnak-e vele?

Ilyen rugók mozgatják azokat a folytonosan napirenden levő szervezkedéseket és tömörüléseket, amelyek, hol az egyik, hol a másik kasztot szólaltatják meg a maga érdekében. Ezek az erők hozták össze a tegnapi tisztviselő-gyűlést is, melyen itt az ország szívében az állami hivatalnokok jutottak szóhoz s követelték helyzetük megjavítását.

Ez az utolsó gyűlés különben éppen a legjobb időre esett: közvetlenül azután, hogy a magyar delegáció megtagadta a katonatiszti fizetések emelését. Ha a szónak nem hiit, most érthet a tetteből a katonai vezetőség. Ime ezernyi intelligens, szorgalmas állami munkás fordul a maga segélykiáltásával a közhatalomhoz. Nem jogos, nem igazságos-e, hogyha az állam — bármennyire méltányolja is a tisztikar jogos igényét — előbb ezt a segélykiáltást hallja meg s a szociális nyomor enyhítését ott kezdi el, ahol az a legnagyobb és legsürgetőbb?

Hogyha minden Sanyaró Vendel megkapta a maga szafaladéját, akkor beszélhetünk a tisztí gázi emeléséről. Addig azonban a tiszt urak lovagiasságára hivatkozva, türelmet kérünk. A tiszt uraknak tudniillik — hála Istennek! — már most is telik szafaladérra s ezért könnyebben várhatnak.

Budapest, márczius 9.

A képviselőház holnap, kedden délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatja a házszabályrevízió tárgyalását.

ismerek. De ne csodálkozzék rajta, ha helyemben volna, maga sem tett volna másképpen. Ugy-e elszakadtunk egymástól? De nem barátságban, hanem haraggal, pedig szeretnénk egymást azelőtt. Én eimentem messze, de a képét magammal vittem; magammal a gyönyörű természetnek, annak a két ölelő karnak és annak az édes ajaknak emlékét. Egyedülülétemben kire gondoltam volna, ha nem magára? Magára gondoltam csak, Márta, egyedül magára. Nem volt nőismerősöm, nem is kerestem a nők társaságát. Nappali munkámban, éjjeli pihenésben gyakran gondoltam magára, úgy óhajtottam, bárcsak mellettem volna, mellettem éjjel-nappal. Nemcsak a szívem sóvárgott, de a vérem is felforrt akárhányszor. Ha karja szorítására, vagy csókjára emlékeztem, újra éreztem ereimben azt a pusztító tüzet, mely a férfit arra is ráviszi, hogy lelketlenül felrugja a becsületet s belevonszolja a sárba az ártatlanságot. Egy ilyen elátkozott órámban irhattam olyasmit, min a maga illetlen lelke megbotránkozott. De higye el, arra nem gondoltam soha, hogy valóra is váljék: ezt a tervet, amint megszületett, mindjárt megfojtottam, azon módon, csecsemő korában.

— Miért?

— Mit beszél? — ugrott fel meglepetve a férfi.

— Semmi különöset — folytatta nyugodtan a leány — csak azt kérdeztem, miért volna képtelenség az a vágya — ha csakugyan megvan — hogy a magáé legyen?

— Örültség még rá is gondolni!

— Dehogyan az. Ugyan mi lehetetlenség van benne, ha mind a ketten akarjuk? Igaz, hogy csak egy utja van — ha a felesége leszek...

Uj főrendiházi tagok. A király, mint a hivatalos lap vasárnapi száma jelenti, dr. Rakodczay Sándor belső titkos tanácsost, Valda Ödönt, a zirczi, pilisi, szántói és szentgotthárdi egyesített ciszterci-rendü apátságok apátját és dr. Gaál Jenő miniszteri tanácsost, műegyetemi tanárt, élethossziglan a főrendiház tagjaivá nevezte ki.

A házszabályrevízió tárgyalása és a munkarend. Justh Gyula képviselőházi elnöknel ma ebben a tárgyban Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és Návay Lajos képviselőházi alelnök részvételével rövid tanácskozás volt, amelynek tárgya a házszabályrevízió tárgyalása és a képviselőház munkarendjének megállapítása volt. A házszabályrevíziós indítvány általános tárgyalása már vége felé közeledik és ennek folytatásául lett az a kérdés, hogy a javaslatot, amelyet tudvalevően egy szakaszban nyújtottak be, lehet-e pontonként tárgyalni a részleteknél. A disszidensek azt kívánják, hogy három részre bontsák a javaslatot és így a sürgősségre vonatkozó részt, a rendelkező részt és az ideiglenes revízió hatályairól szóló részt külön-külön tárgyalják. A mai tanácskozáson az a nézet domborodott ki, hogy ha az ellenzék lemond a technikai obstrukcióról és rendkívüli eszközök alkalmazásával nem akadályozza a rendes tárgyalást, ezt a kívánságot teljesíteni lehet. Valószínű, hogy a disszidensek, akik holnap értekezletet tartanak, ezt a föltételt elfogadják. Ilyen körülmények között április első napjaiban a házszabályrevízió, még pedig oly formában, hogy a Nagy Emil-féle javaslaton több módosítást eszközölnek, tető alatt lesz. Ekkor aztán az ülészakot berekesztik és a harmadik ülészak elejét a husvétii szünetig a Ház ujjalaktásával töltik ki. Április 27-éig tervezik a husvétii szünetet, amely után a költségvetés kerül tárgyalás alá. Ezzel május végéig elkészülnek, mire júniusban több kisebb törvényjavaslatot tárgyalnak le. Június végétől szeptember végéig lesz a nyári szünet. Ez nagy vonásokban a jövő munkarend, amely azonban még sok változást szenvedhet.

Az ellenzéki párti képviselők ma este a Bristol-szállóban értekezletet tartottak, melyen megbeszélést tartottak a parlamenten harcz további taktikájáról. Kedden délután öt órakor nagyfőntosságú értekezlet lesz, mely nemcsak a házszabályrevízióval, hanem az összes aktuális politikai kérdésekkel fog foglalkozni és határozatokat hozni. Ez uton is felhívják az összes ellenzéki és 48-as képviselőket a pontos megjelenésre.

A nemzetiségi képviselők elnöksége táviratot

— Ah, ugy!

— Göröngyös ut, nemde?

A férfi nem felelt, hanem visszaült a földre s belenézett megint a játékos habok közé.

A nő várt egy darabig, látszott, hogy a feleletet várja; de amint észrevette, hogy hiába, ő is a patak felé fordult.

— Nézze, Pali, kezdte egy idő múlva — a hullámok hogy szétválasztottak bennünket: maga itt van a szélén egészen, én pedig a víz közepén. Vajjon így lesz-e az életben is?

— Ki lát belé a jövőbe?

— Igaz, senki sem; nekem mégis olyan aggasztó sejtelveim támadtak s azt hiszem, hogy a vízi tündérek játéka most az egyszer nem csalás. Nézzen a szívébe, ott kérdezze meg: így van-e?

A leány csak fanyarul mosolygott, de hallgatott állhatatosan.

— Nem leszünk egymásé soha, Pali!

fakadt ki a keserűség a leányból.

— Semmit sem lehet tudni, Márta — szól vissza a férfi vigasztalólag.

— Én tudom...

A part hosszában munkásemberek tüntek fel s a titkos kirándulók felé igyekeztek. Nem akarván, hogy valaki megismerje, ők is elindultak. Már nem karonfogva, csak úgy, mintha két idegen menne egymás mellett... A szántás között, félig pityeregve, még egyszer megszólalt a leány:

— Tudom, mi a baj, Pali. Megunt már...

És csak bukdácsolva haladt tovább az úgáron, mintha ezerszerre rögzőbb lett volna, mint amikor erre jött.

küldött a vidéken tartózkodó összes nemzetiségi képviselőkhöz, hogy haladéktalanul jöjjenek Budapestre, hogy a házszabályrevízió ellen folytatott küzdelmet erősítsék. Holnap Sierbán János román nemzetiségi képviselő fog felszólalni, aki az ülést kibeszélni szándékozik. Minden jel arra mutat, hogy a nemzetiségi párt nagy erővel szándékozik folytatni a harcot a házszabályrevízió ellen.

Gróf Andrássy Gyula nyilatkozatai. A szombati estilapok és a vasárnapi reggeli lapok egy része nyilatkozatokat reprodukálnak, amelyek szerint gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a Ház folyosóján Farkasházy Zsigmond képviselővel való diskurzusa folyamán a képviselőháznak készülő feloszlátását jelentette volna be. Ezzel szemközt Farkasházy Zsigmond annak közlésére kért bennünket, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter vele szemben nem tett oly kijelentést, mintha a kormány a képviselőház feloszlátására szuton az ellenzék kiirtására gondolna. A belügyminiszter szájába adott nyilatkozatok egyáltalán meg nem történtek.

A horvátországi helyzet. Báró Rauchi Pál horvát bán és Crnkovich osztályfőnök ma reggel visszaérkezett Zágrábba. A horvát-szerb koalíció holnap délelőtt Zágrábban értekezletet fog tartani, melyen az országgyűlés megnyitása alkalmával követendő eljárást fogja megbeszélni. Előzetesen a végrehajtó-bizottság fog tanácskozni az értekezlet elé terjesztendő indítványok felett. A tanácskozást szigoruan bizalmasnak fogják nyilvánítani, mert a koalíció most dönteni fog nemcsak a bánal szemben követendő magatartás iránt, hanem különösen a Magyarországhoz való viszonyból folyó ügyekre nézve is. Nevezetesen határozni kell a koalíciónak a magyar országgyűlésen ezentúl követendő eljárás tekintetében. A koalícióban erős áramlat mutatkozik arra nézve, hogy a horvát országgyűlés egyáltalában ne küldjön képviselőket a magyar országgyűlésbe, de vannak igen komoly tagjai a pártnak, akik óva intenek attól, hogy a koalíció ily veszedelmes térére lépjen. Megfontolás tárgya lesz azon kérdés is, vajjon azon esetben, ha, ami előrelátható, az országgyűlés elnapoltatik, a horvát képviselők feljőjjenek-e ismét Budapestre, hogy itt a házszabályrevízió ellen harczolva, az obstrukcióval folytassák. Mindezekre nézve végleges határozatot a koalíció csak akkor fog hozni, ha az országgyűlés összeülése után látni fogja, hogy a bánnak mik a szándékai és milyen intézkedéseket tesz a koalíció ellen. Az értekezletet szerdán is folytatják.

A katonatisztek fizetésének emelése. Bécsben a külügyminiszteri palotában ma délelőtt tanácskozás volt, amelyen a külügyminiszter, a közös hadügyminiszter és a közös pénzügyminiszter vettek részt. A tanácskozás után Schönaich közös hadügyminiszter kihallgatásra ment a királyhoz. A közös miniszterek tanácskozása a delegáció tárgyalásának befejezésével kapcsolatos. Szakadatlanul folynak a tárgyalások a delegáció tagjai, az osztrák kormány és a közös miniszterek között, oly célból, hogy az osztrák delegáció csütörtöki teljes ülésének sima lefolyást biztosítsanak. A Stürgkh-féle közvetítő indítvány elfogadása ugyan biztosítva van, de az osztrák vezető körök azt szeretnék, hogy az osztrák delegáció egységes magatartást tanúsítson, különösen azért, mert a keresztény-szocialisták esetleges majorizálása zavaró hatással lenne az osztrák parlamenti helyzetre. Ugy mondják, hogy a keresztény-szocialisták nem fognak zavart csinálni, ha báró Aehrenthal és Schönaich miniszterek a delegáció teljes ülésén megismétlik az osztrák delegáció hadügyi bizottságában tett nyilatkozatait.

Bécsből jelentik nekünk, hogy az osztrák delegáció most valószínűleg elfogadja a Stürgkh-féle közvetítő indítványt, de a fizetésemelésnek további halasztásába nem fog belenyugodni. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a hadügyi albizottság és az osztrák delegáció plenuma gróf Ciam-Martinitz indítványának elvetésével gróf Stürgkh határozati javaslatát fogja megszavazni. A szervező bizottság már elkészült munkájával és a Stürgkh-féle indítványt a hadügyi bizottság legközelebbi ülésén fogja előterjeszteni. Az új szöveg

rövidebb és precízebb, semmint volt gróf Strügh eredeti javaslata. Az osztrákok e javaslat elfogadásával a közös hadügyminisztert személyében teszik felelőssé, hogy a legközelebbi delegációban a katonatiszti fizetések fölemelése és a legénységi zsold megjavítása megtörténik. Ezek olyan kérdések, amelyek maguktól lesznek kabinetkérdésekké. Ha a magyar delegáció májusban a közös minisztériumok által előterjesztendő javaslatokat nem fogadja el, tudni fogja, hogy ezzel válságba dönti a közös minisztériumot, sőt a magyar kormány is kénytelen lesz a következményeket levonni. Ez a lényege a Strügh-féle indítványnak.

Az 1909. évi hadügyi költségvetés. Az 1908. évi közös költségvetést tárgyaló delegáció ülészaka még nem ért véget, az osztrák delegáció csütörtökön tart ismét ülést, a hadügyminisztériumban máris dolgoznak a jövő évi költségvetés összeállításán. A hadügyminisztérium jövő évre a mostani költségvetésen kívül a tisztai fizetések emelésére és a legénységi zsold megjavítására összesen tizennégy milliót fog kérni és vagy tíz milliót fog kitenni az egyes tételek emelése. Összesen mintegy huszonnégy millióval fog tehát emelkedni a hadügyi budget, ha a közös miniszteri tanácskozáson a hadügyminiszter előirányzatát elfogadják.

A bankbizottságból. A képviselőház bankbizottsága e hét végén fog ismét ülést tartani. Gróf Batthyány Tivadar, a bizottság elnöke, ma délelőtt a képviselőházban hosszabban tanácskozott Holló Lajos előadóval és vele egyetértve megállapította a bizottság tárgyalási rendjét. Gróf Batthyány még Kossuth Ferenczel fog érintkezésbe lépni és azután összehívja a bizottságot. A „Zeit“ levelezője előtt gróf Batthyány így nyilatkozott:

— A függetlenségi pártnak erőpróbája lesz az önálló bank. A Házban túlnyomó többsége lesz a nemzeti banknak és nemcsak az elvet fogják kimondani, hanem meg is fogják azt valósítani. A függetlenségi párt nem mondhat le programjáról.

A trencsényi mandátum. A Baross Jusztin távozásával megüresedett trencsényi kerületben ma zajlott le a választás. Két jelölt volt: Béla Henrik alkotmánypárti és dr. Stur Károly pártonkívüli. A pártok felvonulása már a hajnali órákban megkezdődött. A választás elnöke Petráss Károly árvaszéki elnök volt. A szavazás két szavazatszedő küldöttség előtt reggel kilenc órakor kezdődött és példás rendben folyt. Béla Henrik pártjának főlénye csakhamar kitűnt, délben pedig már közel negyszáz szavazattal vezetett. Délután 3 óráig leadtak Béla Henrikre 779, Stur Károlyra 298 szavazatot. Délután 5 órakor lezavazott Béla Henrikre 925, Stur Károlyra 524 szavazó. Az első szavazatszedő küldöttségnél kitűzték a zárórát, a második szavazatszedő küldöttségnél még egy Stur-párti község szavazott. Az eredményt este félkilenc órakor hirdették ki. Béla Henrik kapott 978 szavazatot, Sturra 694-en szavaztak le. Béla Henrik tehát 334 szavazattal többséggel győzött. Az egész választás a legteljesebb rendben, minden zavaró momentum nélkül folyt le.

A munkásügyi bizottság ülése. A képviselőház munkásügyi bizottsága ma délután dr. Giesswein Sándor elnöklésével letárgyalta a képviselőház által véleményadás végett hozzáutasított szociálpolitikai tartalmú kérvényeket, többek között husz törvényhatóságnak kérvényét sztráktörvény alkotása tárgyában, a legtöbb törvényhatóságnak az iránt való felterjesztését, hogy sztrájk esetén a katonaság aratási munkákra engedtesse át, több törvényhatóság kérvényét a munkásbajok orvoslása tárgyában, Sopron város kérvényét munkásjelölti törvény alkotása érdekében és végül Budapest székesfőváros feliratát az elszegényedett földmivelő, kisbirtokos és munkásnép helyzetének javítása érdekében. A bizottság Gratz Gusztáv előadása alapján Sztéryny József kereskedelmi államtitkár és Paróky József földmivelési miniszteri tanácsos hozzászólása után elhatározta, hogy a kérvényekre vonatkozólag a képviselőháznak indítványozni fogja, hogy azok az illetékes minisztereknek adassanak ki.

A t. Házból

I. Hétfői hangulat.

A minisztérium teljes számban jelenik meg az ülésen hétfőn, kora időben, amikor a képviselők még alig mutatkoznak. Minisztertanácsot is tarthatnak, az elnökökkel is konferálhatnak és még sines késő. A disszidensek intőző vezérei csak azután tűnnek fel nagy paksamétákkal, sok házszabályüzettel és panaszokya. Ahány fejük van, annyi fáj nekik és szörnyű gondjuk a napi program, hogy kit állítsanak a gátra a megfordított feladattal, amikor nem az áradást kell megakadályozni, hanem ellenkezőleg, a zsilipeket megnyitni és minél nagyobb mértékben növelni a víta folyamát. Felesleges volt sokáig töprengeniök, megjelent az oláh Lukácsiu László nagy hizott fejével, lelógó vastag ajkakkal, reverendásan.

— Majd én — mondta — kedveskedni fogok és leszek bátor kibeszélni az ülést, ha meg méltóztatnak engedni.

— Nekünk nem mindegy, fájóbb örömből.

Lukácsiu meg se várja a feleletet, elhelyezkedik és rögtön beszélni kezd. A házszabályrevízió van napirenden; ehhez kell az obstrukciós szónok és már két nap óta oláhok, horvátok, tótok végezik azt a munkát, amit a magyar függetlenségi disszidensek vállaltak magukra, nevezetesen az országgyűlésnek obstrukcióval való megnyomorítását.

Alig hogy elkezdte, a minisztérium feloszlott és elszéledt a folyosókra, meg a szobákba, ahol küldöttségek, magánosok, kérvényezőök és sürgetők várokoztak.

A képviselők is szertementek, csak az oláhok maradtak benne, miután szép barnapiros hölgyeiket elhelyezték a karzaton, hogy hallgassák Lukácsiu, aki az ő legendáikban a mártírság és az apostoli hivatás erényeivel tündöklök, míg itt egyelőre csak a tar feje fényes és az arca izzad.

Künt a folyosón a hétfői hangulat uralkodik. Városi emberek járnak Andrásynál a fővárosi törvény revízióját sürgetni. Ugyancsak városi ügyekről konferál Ballagi Aladár, meg gróf Batthyány Tivadar, valamint Holló Lajos és Polónyi Géza. Mindannyian bemennek hallgatni gróf Andrassy Gyulát, aki beszél a deputációnak a kormány álláspontjáról és hogy miképpen lenne, mit kellene tenni egyáltalában, hogy ha most a fővárosi törvény revíziója volna a legfontosabb.

Valóban, tisztelt társaság, amint az ülés terem ábrája mutatja, más kérdések miatt szoronganak az emberek, mások érdeklik elsősorban a kormányférfiakat és általában a nagy választói reform nélkül a fővárosi törvény revízióját nem tudják megcsinálni. És amiképpen mindenkor, amikor ilyen katzenjammeres a képviselőház, előkerülnek a víziók: egy képviselő hallotta a másik képviselőtől, hogy ő látta a miniszterelnököt azt a királyi kéziratot, amelyik utilapu lenne a mostani parlament részére, látta a házfelosztató kéziratot, csak éppen dátum nem volt rajta. Wekerle akkor olvashatja fel, amikor kedve tartja.

Hát hiszen nem nagyon komoly az ilyen látomány, mégis libabőrössé válik egy pár kevésbé bátor férfiú. És ugyanekkor hírnökök jönnek jelenteni, hogy Budapest népe és ifjusága feltámad, követeli az általános titkos választói jogot. Hogyha most feloszlótnák a Házat, akkor nem lenne választói reform, viszont ha nagyon tüntetnek, akkor korábban oszlatnak.

— Pedig tüntetnek, — beszéli Jekelfalussy,

a honvédelmi miniszter, — magam tapasztaltam, hogy tüntetnek.

Elmondja a maga esetét. A kocsiával belekerült a tüntetők közé, akik abczugoltak, sőt dobáltak is. A honvédelmi miniszter persze nem hagyta annyiban a dolgot és áttelefonált a rendőrséghez:

— Mi dolog az kérem, én a kocsi ablakából rendőröket láttam s akik a kocsi megátamadták, még sem tartóztatták le.

De visszajött az üzenet:

— Parancsára, kegyelmes ur, hét tüntető le van tartóztatva.

Hogy ugyanazok voltak, vagy mások voltak, majdnem mindegy. Ha éppen ők nem dobáltak a kocsi, hát nem baj, mert ha ott lettek volna, dobáltak volna.

A minisztert mégis megnyugtatták, hogy egész bizton kocsiázhatik. Most nem katonai dolgok miatt tüntetnek mint a Tisza Kálmán idejében.

De tüntetnek. A rendőrség telefonja össze van kötve a minisztériummal. Ujabb és újabb gyülekezésekről érkeznek értesítések. Mig bent csendesesen ömlök az obstrukció, kint a városban az enyhe tavaszias nap kicsalja az utcára a tömegeket...

* * *

II. Lukácsiu köntöse.

Amit ígért, állotta. Lukácsiu László délelőtt tíz órától délután két óráig végigbeszélte az ülést.

Nem lehet azt mondani, hogy szokvány-obstrukciós beszéd volt. Lukácsiu László szónoki képessége nem mindennapi. Nagy olvasottsága, tudása, frazeológiája mellett az előadás kellekeiből is rendelkezik sokkal, hogy hallgatóságát érdekelje. Hangja teljes skálát jár meg, tud dörögni is, suttogni is. Néha úgy csuszik, mint egy kígyó, máskor ropog, mintha egy bika csörtetne át valamely deszka-padlón. Ami legmulatósabb, Lukácsiu László úgy beszél a „hazáról“, sőt „drága“ hazáról, mintha sohasem vett volna részt üzletekben. Közbeszólásokban szemére is vetnek olykor egy ítéletet, amelyiket ellene nemzetellenes ténykedésért hoztak, de Lukácsiu könnyen viseli, legyint egyet s azt mondja, hogy csekélység, hogy csak azért itélték el, mert az akkori kormányok akartak népszerűséget szerezni. Lukácsiu László most úgy véli, hogy a magyar hazának direkt az ő szavataira van szüksége, hogy éppen ő rá háramlik a feladat, elmondani az ország színe előtt, hogy a házszabályrevízió miért káros és hogy a választási reformnak milyennek kell lennie, ha a népet boldogítani akarják vele. Előadásából nem hiányoznak a színek, a képek, hasonlatok és a meglepő fordulatok. Ahogy például a népek hangulatát a földrétegek állapotához hasonlítja és a belső forrongást szemléltetve egyik rétegtől a másikig halad, megvesztegeti magát az elnököt is, aki elfelejtkezik róla, hogy a szónok eltér a tárgytól, lévén napirenden nem a választói reform, hanem a házszabályrevízió. Amikor az elnöknek eszébe jut és a esengetyükhöz hajol, akkor Lukácsiu nyugodtan szól:

— Ezeket az állapotokat irányadóknak kell tekinteni, hogyha a népet képviselő parlament házszabályait revideálni akarjuk.

És enyhén mosolyog. Az elnök int. Valóban megkerülte a tárgyat, de kikerülte a rendreutasítást is.

Hogy a házszabályoknak a parlamenti helyzethez pászolniok kell, azt többszörösen említette Lukácsiu László. Közvetlenebbül pedig akként szemléltette, hogy azt mondta, hogy nem minden ruha egyforma. Például, mondja, ha az ő reverendáját ráadnák Markos Gyulára, milyen

furcsa volna benne. Viszont a Markos Gyuláé nem férne ő reá. Pedig egyik is köntös, a másik is köntös.

Igy diskurálgatván, közbe-közbe olvasgatva, anekdotázva, kétségtelenül eszünkbe kellett jutni, hogy nemcsak a reverenda köntös, de szükség esetén a kényszerzubbony is köntösnek mondható.

Ha pedig a mostani házszabályok mellett előfordulhat, hogy a nemzetiségek, oláhok, tótok és a horvátok kompromittálhatják az egész országgyűlést, akkor a házszabályok köntösnek is olyanok kell lennie, hogy az állapotokra rápászdoljon.

Vagyis olyan köntös kell, amelyiket szükség esetén át lehessen alakítani kényszerzubbonyná is.

1.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 9.

Hogy mit mondtak ma a képviselőházban, nem csupán az ország szempontjából lényegtelen, de talán azok sem törődnek vele, kik a házszabálymódosítás ellen az obstrukciót megindították. Ezeknek az uraknak a szempontjából csak az a lényeges, hogy a mai vita csak egy szónokot fogyasztott el. Hogy azt a szónokot Lukács Lászlónak hívják, hogy ez a szónok a legveszedelmesebb nemzetiségi izgatók közé tartozik, hogy Lukács László beszédjének életajdonképpen nem annyira a házszabály-revizió, mint a magyar nemzet szupremáciája ellen irányul, mind, mind másodrendű, vagy egyáltalában nem is kérdés. Meg lehet állapítani, hogy a ház ritka türelemmel hallgatta végig az 1 szónokot. Pedig ez a szónok mindent elkövetett, hogy a türelmet fölemészse maga körül. Osztály- és faji uralommal vádolta meg a magyar nemzetet, melynek tulajdonképpen nincs joga ahhoz, hogy ebben az országban övé legyen a vezető szerep. Ilyen és ehhez hasonló állításokat minden veszedelem nélkül koczkatáflaltatott meg. Az elnök is csak itt-ott figyelmeztette, hogy maradjon a tárgynál, ne kalandozzék el nagyon messze tőle. A vége azonban mégis az lett, hogy Lukács László végigbeszélte (jobbára: végigcsizálta) a tanácskozársra szánt időt. Két órákor az obstruktorok bejegyezheték jegyzőkönyvükbe, hogy a mai nap csak 1, mondd egy emberüket falta föl.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órákor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.

Jegyzők: Hammersberg László és Szentkirályi Zoltán.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A házszabály-revizió.

Lukács László: Pártja nevében foglal állást a házszabály-revizió ellen. Ők csak az ország érdekeit nézik ennek a kérdésnek tárgyalásánál is. Küzdeni se a miniszteri székekért küzdenek. Elismeri, hogy ordo est anima rerum, rendet kell tartani mindenben.

Ivánka Milán: Igen, Lipót-rendet. (Derűlttség.)

Lukács László: A nemzetiségi párt a képviselőház munkaképességét szintén biztosítani kívánja, de nem abban az értelemben és nem olyan czéllal, mint a kormány tervezi. A kormány és a többség házszabály-reviziója a nemzetiségi képviselők ellen irányul. Kiderül ez Andrassy Gyula és Apponyi Albert beszédeiből is, amelyek sovinszta érdekek szolgálatába állítják a módosított házszabályokat. Némi vigasztalás ezzel szemben az, hogy Kossuth Ferencz liberálisabb szempontokat hangoztat. A nemzetiségek hű fia akarnak lenni az országnak, de csak úgy, ha nemzeti kulturájukat szabadon fejleszthetik.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a tárgyhöz szóljon.

Molnár Jenő: Ez mind a tárgyhöz tartozik.

Az elnök: Molnár Jenőt rendreutasítja.

Lukács László: A nemzetiségek a statisztika

szerint többségben vannak az országban, de a mai választási és kormányzati rendszer lehetetlenné teszi, hogy számáruyukhoz mérten érvényesüljenek. Egy tiszta választás alapján összeálló képviselőház jogosult csak a házszabályok módosítására. Nálunk ma osztály és faji uralom van, a tervezett házszabály-revizió is ennek föntartását czélozza. Hosszasan idézi gróf Andrassy Gyula és Nagy Emil beszédeit. A negyvennyolczas párt mostani politikája is csak ebben a tekintetben következetes. Junktimot kell fölláztatni a házszabály-revizió és a választói reform között, meg kell teremteni előbb a tiszta választások biztosítékait.

A Bánffy-féle választási rendszerről beszél, a mely annak idején a függetlenségi pártot megtizedelte. A nemzetiségi párt helyzete most ugyanilyen. Az elnök az ülést öt perczre fölfüggeszti.

A szünet után Lukács László folytatja beszédét. Andrassyval polemizál. A mai többség nem képviseli az ország politikai gondolkodását. A mai függetlenségi párt még kisebbség lehet és küzdenie kell majd a többség uralma ellen, de ebben a küzdelemben nem számíthat majd a nemzetiségi párt támogatására, melynek szimpátiáját mostani viselkedésével eljázszotta. A horvát obstrukcióról beszél.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy szóljon a tárgyhöz, különben elvonja tőle a szót.

Lukács László: A horvát obstrukciónak épp olyan jogos alapja volt, mint a függetlenségi párt egykori obstrukciójának. Ez a házszabály-revizió kérdéséhez tartozik. A kormány egy olyan kérdésben vetette föl most a kabinetkérdést, amelyről egyszer azt mondják, hogy őket nem érinti, máskor pedig annak el nem fogadása miatt lemondással, házföl-osztatással fenyegetőznek. A többség sovinszta irányzatáról beszél.

Hoffmann Ottó: Bár még sovinsztább lenne.

Lukács László: A házszabály-revizióval meg akarják akasztani a nemzetiségek politikai érvényesülését. A parlamentarizmusnak lehetővé kell tenni az ellentétes érdekek küzdelmét. A kormány a felsőbb rétegekre akarja alapítani az ország politikai fejlődését, a milliókat továbbra is ki akarja rekeszteni a politikai jogokból. A házszabály-revizió lehetetlenné teszi majd a nemzetiségi kisebbségnek, hogy a nemzet érdekeiért ugyanúgy küzdhessen, mint a függetlenségi ellenzék annak idején. A nemzetiségi párt programja felöleli az egész nemzet érdekeit.

Nagy György: Ezért itéltek el benneteket?

Lukács László: Azért itéltek el, mert a kormányhatalomnak áldozatok kellettek.

Az elnök ezért a kifejezésért rendreutasítja a szónokot.

Lukács László: A házszabályok a képviselőház erkölcsi ruházatát adják, a külföldi parlamenti példák nem illenek a magyar parlamentre. Ellenzi Nagy Emil indítványát s határozati javaslatot nyújt be a házszabálymódosításra nézve.

Az ülés ezzel délután két órákor véget ért.

Budapest, márczius 9.

Meghívásult értekezlet. Fiuméből jelentik: A Fiumara-csatornán létesítendő harmadik híd tárgyában Kossuth Ferencz kerekedelmi miniszter e hó 7-ére Susákra értekezletet hívott egybe. Az értekezleten a miniszter meghívására résztvettek: Ehrenhöfer Aladár min. tanácsos, mint elnök, továbbá Susák község képviselője mint ügyész, Fiume város képviselője mint ügyész, Fiume város képviselője mint ügyész, Fiume város mérnöki hivatal főnöke, végül a kormányzó és tengerészeti hatóság egy-egy képviselője. Ehrenhöfer min. tanácsos, az értekezletet megnyitván, mielőtt a tárgyra tértek volna, Barcic Erazmus kijelentette, hogy a jegyzőkönyvet csak úgy írja alá, ha azt horvátul is vezetik s ha az értekezleten Fiume város képviselői nem a város képviselőjében, hanem mint magán-személyek vesznek részt, mintán Fiumének a Delta-hoz, melyet a híd Fiumével összekötne, semmi köze sincs. Ehrenhöfer min. tanácsos elnök nem kifogásolja, ha a jegyzőkönyvet a magyar nyelven kívül horvátul is vezetik, határozottan tiltakozik azonban az ellen, hogy Fiume város képviselői magán-személyeknek tekintessenek, mert ők a miniszter meghívása folytán vesznek részt az értekezleten. Vio poszta erre kijelenti, hogy ő és Fiume többi képviselői viszont csak akkor írják alá a jegyzőkönyvet, ha azt csakis olasz nyelven vezetik, Fiume hivatalos nyelvén. Szerinte a Delta ugyanis „de jure” Fiume jurisdiktója alá tartozik és tiltakozik Barcic ngvész azon kijelentése ellen, mintha a Delta horvát terület lenne. Vio emé kijelentésére a susáki polgármester és Barcic ügyész elhagyták a termet. Minthogy a polgármester és az ügyész távozásával Susák község nem volt képviselve, az értekezlet tulajdonképpen tárgyra át sem térhetek, hanem az elhangzott kijelentésekről magyar nyelven jegyzőkönyvet vettek fel s azt Ehrenhöfer min. tanácsos a kereskedelmi miniszter döntése alá fogja terjeszteni.

Az alkotmánypárt vacsorája. Az országos alkotmánypárt márczius 10-én, kedden este 8 órákor a Hungária fehér éttermében pártvacsorát rendez.

A katonai kérdések és a trónörökös. A „Frankfurter Zeitung” egy bécsi levele mondja a következőket:

Bécsben hónapok óta mind sürribben egy trónörökös-pártról beszélnek. A trónörökös, Ferencz-Ferdinánd, sohasem csinált titkot a magyar koalíziós regime iránt táplált érzelmeiről. Ha ezen a télen a gazdasági kiegyezés után a „katonai kiegyezés” nyélbeütését is remélték, akkor ez a remény leginkább a trónörökösnek Svájcban való távollétére volt alapítva. De a főherceg, amint kitudódott, a magyarokkal való tárgyalások hírére azonnal tiltakozott Svájcából és most hirtelen és váratlanul elhatározta Bécsbe való visszatérését. Arról beszélnek mindenfelé, hogy ő a leghevesebb nyilatkozatokban tört ki, még pedig olyanokban, melyek nem csupán a magyar koalíció és a hadügy-miniszter ellen irányultak. A trónörökös azt követeli, hogy a korona jogaiból semmi sem áldoztassék föl és hogy a belső hadszervezetnek minden olyan kérdése, melyek fölött a korona dönt, jövőre kihalásának a magyar parlamenttel és a magyar kormányval folytatott tárgyalásokból. Mindenesetre áll az, hogy az urakházának jobboldali tagjai és a keresztény-szocialisták, akik nyíltan hirdetik a trónörökösrel való összeköttetésüket, az ő óhaja szerint vélnék cselekedni, amikor a magyar kormányzat ellen a legélesebben kikelnek és garanciákat követelnek az iránt, hogy Magyarországgal katonai engedményekről sem a hadügyminiszter, sem „senki más” ne tárgyaljon.

A katonai kérdés ügyében egyébként a bécsi „Zeit” „jól informált helyről” a következőket jelenti:

A korona eddig azt az álláspontját, hogy a katonai kérdéseknek Magyarországon való végleges rendezése a koalícióval kötött paktumban nem foglaltatik benn s éppen azért a jelenlegi magyar képviselőház a hadsereg-kérdést nem is oldhatja meg, nem változtatta meg. A korona, amely már több ízben ismételt hangoztatta az összes katonai kérdések komplexumának békés elintézését, melyeket messze kiható reformok alapján akar végrehajtani, kijelentette, hogy az általános választói jog alapján egybehívandó új magyar parlament feladata lesz a hadsereg kérdéseinek megoldása. Ugy látszik, hogy a korona nem osztja azt a nézetet, hogy az új magyar parlament a nemzetiségi és szocialista frakciók és a radikális elemek növekedésével sokkal több akadályt gördít a katonai kérdések megoldása elé, mint a jelenlegi képviselőház.

A német császár levele.

Budapest, márczius 9.

Az angol közvéleményt még mindig izgatottságban tartja a német császár levele, daczára annak, hogy a levél — mint erről illetékes helyről biztosítanak, nem egyéb mint a politikától teljesen távoleső magánlevél. Az izgalom különben ma érte tetőpontját, mert a kormány nyilatkozni fog a parlamentben, mely nyilatkozat előreláthatólag csillapítólag fog hatni a parlamenti pártokra. Az már más kérdés, hogy a közvélemény felháborodása a nyilatkozatok hatása alatt eloszlik-e. A németek amugy sem nagyon népszerűek Angliában és ez a kis incidens elég ahhoz, hogy az örvényt, mely e két nemzet barátsága közt áll, az áthidalhatlanságig kiszélesítse.

A politikai köröket most a legélemben az foglalkoztatja, hogy miként jutott Vilmos császár levele a Times tudomására. Az az egy bizonyosnak látszott már szombaton, hogy a kormány egyetlen tagja sem követhette el az indiszkréciót, mert lord Tweedmouth nem szólt minisztertársainak a császár leveléről. Egy verzió szerint a leleplezésben egy hölgy játszott szerepet. Most aztán maudnem teljes bizonyossággal kiderült, hogy a kérdéses hölgy nem más, mint lord Tweedmouth menyasszonya.

Az angol tengerészeti miniszter, akinek első neje, Marlborough herceg leánya, évek előtt meghalt, jegyben írt egy előkelő, régi nemesi család leányával, aki a londoni udvarhoz is befáratos. Lord Tweedmouth nem avatta be a császár levelének titkába minisztertársait, menyasszonyát ellenben igen és így lett nyílt titok a nagy titok.

Ezzel szemben egy londoni munkáslap, a melynek azonban a kormány és az udvar köréből való értesülései mindig beváltak, a következőket jelenti az indiszkrécióról:

Lord Tweedmouth csak néhány meghitt barátjának szólott a császár leveléről, sőt meg is mutatta. Titkába bevatta a felsőháznak egy tagját is, aki különösen tengerészeti kérdésekkel

foglalkozik és az admirálisnak egy magasrangú tisztviselőjét. Kétségtelen, hogy ezeknek egyike vagy másika, közvetve vagy közvetlenül követte el az indiszkréziót a Timesnél. Tweedmouthot a leleplezés kinosan érintette, de ő maga sem tudja, ki élt vissza bizalmával.

A levél-affér miatt különben tegnap és tegnapelőtt élénk táviratváltás volt London és Berlin közt. A két kormány tisztázta a helyzetet. Annyi bizonyos, hogy a két kabinet közt ez az ügy nem fogja megzavarni az egyetértést.

A császár levelének kitudódása után, a brit kormány külön futárt küldött Londonból Doweren át Párisba Edward királyhoz. A kurir szokatlanul sietette útját és bizonyos, hogy Vilmos császár levele tárgyában vitt jelentéseket Edward királynak. A futár Párisból ma este visszatért a király táviratával, amelyet a kormány a ma délutáni minisztertanácson fog szóvá tenni. Mert a Reuter-ügynökség jelentése szerint a felsőház ülése előtt minisztertanács lesz, amely a német császár levelének ügyét minden irányban megvitatja. Tweedmouth lord az egész esetet ismertetni fogja a minisztertanácson.

A francia sajtó is élénken tárgyalja a levél-inczident. Többek közt a Figaro is élesen elítéli a német császár levele miatt Angliában támadt felzúdulást. Az angol nép, amely oly szigorú más népek meggondolatlanságaival szemben, máskor több nyugodtsággal és méltósággal jár el. A császár levele Tweedmouth lordhoz teljesen érthető. Magánlevélről van szó, amelyben a császár, akiről köztudomású, mily előszeretettel foglalkozik tengerészeti kérdésekkel, egy kiváló szakemberrel tanácskozik egy idevonatkozó pont felett.

Az alsó ház mai ülésén a kormány a német császár levelére vonatkozó kijelentésének reményében a ház és a karzatok zsufolásig megteltek. Több javaslat tárgyalása áll napirenden, de Asquit kancellár kérésére azoknak tárgyalását későbbre halasztották. Ezután Balfour emelkedett szólásra és kijelentette, hogy értesülése szerint Tweedmouth lord, a lordok házában jelentést tesz a levél ügyéről. Azt kérde Asquit kincstári kancellártól, hajlandó-e esetleg kiegészíteni kijelentését annak alapján, amit Tweedmouth a lordok házában mond, hogy az alsóház ugyanazt a kormánynyilatkozatot hallja, mint a felsőházban történt. Asquit kancellár kijelenti, hogy pénteki nyilatkozatához csak azt akarja még megjegyezni, hogy Tweedmouth, az admirális lordja azonnal a levél vétele után megmutatta azt sir Edward Grey külügyminiszternek. Ugy Tweedmouth, mint Grey azt a nézetet vallották, hogy a levél nem bír hivatalos jelleggel és magántudósításnak tekintendő. (Helyeslés.) A kancellár még megjegyezte, hogy nyilvánvalóan lehetetlennek fogja mindenki mondani azt, hogy egy teljesen személyes és magánjellegű levelet nyilvánosságra hozzanak.

Asquit ezután megtette már közölt kijelentéseit. Locquod azt kérde, felteszi-e Asquit, hogy egy ily fontos kérdésre vonatkozó, a német császártól származó közlemény úgy tekinthető-e, mint magán bizalmas levél. Asquit azt válaszolta, hogy nincs több megjegyezni valója, mire más tárgyra tértek át.

A felsőházban is a tagok nagy számban jelentek meg. A karzatok is zsufolásig megteltek. Tweedmouth lord néma csendben a következőket mondotta: Arról értesültem, hogy a ház több tagja kérdést szándékozik intézni hozzám azon hallatlan támadások ügyében, amelyeket a sajtó az utóbbi napokban indított ellenem. Minden hozzám intézendő kérdést meg akarok előzni és a következőket jelentem ki: Tény az, hogy február 18-án levelet kaptam Vilmos császár ő felségétől. E levelet rendes postai úton kaptam. A levél személyes és magánjellegű volt, igen barátságos és fesztelen hangon megírva. Megmutattam a levelet Greynek, aki egyet értett velem azon nézetemben, hogy az magánlevél és így nem esik azon elbírás alá, mint a hivatalos levelek. Ennek következtében február 20-án válaszoltam a császárnak és levelem csak úgy, mint az ő levele, barátságos és fesztelen hangú. Mindezek után még csak a következőket mondhatom: Arra kérem a házat, legyen meggyőződve arról, hogy erős nézetem az, hogy a helyes úton járok és hogy azt vélem tenni, amit önök annyira óhajtanak, t. i. minden tőlünk telhetőt elkövetni, hogy Németország és Anglia közt barátságos egyetértés álljon fenn.

Landsdowne lord azt a kijelentést teszi, hogy Tweedmouth lord elárulta titkát, vagy más úján árultatta el. Az árulás eredménye szerencsétlen volt, amennyiben a közvélemény igen izgatott. Azok, akik az angol-német barátságot óhajtják, bizonyára sajnálják ezen inczident. Ezután Rosebery lord emelkedett szólásra, ki azt mondta, hogy az ügyben csak attól tart, miszerint az angol nemzetet némileg nevelésnek fogja feltüntetni az a láрма, amelyet ezen levél miatt csaptak.

KÜLFÖLD.

Hajórajunk Barcelonában. Az osztrák-magyar hajóraj előhírnökeiként az Uskoke és a Scharischütz torpedónaszádok ma beütöttek a barcelonai kikötőbe. Nagy közönség lelkesen üdvözölte az idegen hadihajókat, amelyek diszlovéseket váltottak a Princessa Astuzio spanyol cirkálóval. Gróf Welsersheimb osztrák-magyar nagykövet Barcelonába érkezett s üdvözlésére a kormányzó ment ki a vasúthoz. A madridi Epoca lelkes cikkben köszönti spanyol vizeken az osztrák-magyar flottát. Politikai körökben úgy tudják, hogy Edward király, aki tegnap innen Biarritzba utazott, a Földközi tengeren találkozni kíván az osztrák-magyar hajórajjal. Az angol király három hétig marad Biarritzban s aztán száll hajóra, hogy a Földközi tengeren megnézze az osztrák-magyar flottát, amelynek admirálisahajóján látogatást is fog tenni.

Késő éjjel jelentik Barcelonából: Az osztrák-magyar hajóhadosztály ideérkezett és az üdvözlések kicserélése után horgonyt vetett. Gróf Welsersheimb osztrák-magyar nagykövet, az itteni hatóságok képviselői és a jelenleg szintén az itteni kikötőben horgonyzó „Asturial hercegnő” című cirkáló parancsnoka látogatást tettek von Ziegler tengernagynál, amiket ez viszonzott. Alfonz király szerdán fogja meglátogatni a hajóhadosztályt. Ugyanezen a napon a király tiszteletére a tengernagyi hajón bankett lesz.

Lengyelek fuziója. Lembergől jelentik, hogy Rzeszovban tegnap a lengyel néppárti reichsrathi képviselők négyülést rendeztek, amelyen a párt bizalmi férfiai és a közégi bizottságok kiküldöttei Strapinsky képviselő javaslatára egyhangulag határozati javaslatot fogadtak el, amely megszünteti a lengyel néppárt képviselői számára fennálló ama tilalmat, hogy a lengyelek klubjába beléphetnek és felhatalmazza a lengyel néppárt képviselőit, hogy a pártvezetőséggel egyetértőleg véglegesen intézzék el a két klub fuziójának kérdését. A pártgyűlés végül az általános, egyenlő, közvetlen és titkos tartománygyűlési választói jog mielőbbi életbeléptetése mellett foglalt állást.

A Balkán-vasút ügye. Az Adria vasuterről és más Balkán vasutervekről szóló orosz körtávirat, valamint az ahhoz fűzött nyilatkozatok konstantinápolyi jelentések szerint ottani mértékadó politikai körökben jó benyomást keltenek. Általános a nézet, hogy a szandák-vasuterv okozta nyugtalanodás véglegesen lecsillapodott. Nenadovics szerb követ naponként várja kormánya instrukcióit, hogy a portánál lépéseket tegyen az Adria-vasút dolgában. Imperiali marquis orosz nagykövet utasítást kapott, hogy támogassa Szerbia ügyét. Griparisz görög követ szintén instrukciókat vár, hogy a portánál lépéseket tegyen a török-görög vasúti csatlakozás ügyében.

Német szabadelvű pártok gyűlése. Dr. Sylvester elnökletével a német szabadelvű pártok vezérő-bizottsága ma ülést tartott, amelyen kizárólag a delegáció jellesei folyamán még szóba jöhető kérdésekkel foglalkoztak. Az összes kérdésekben követendő eljárásra nézve teljes megállapodás jött létre. A német szabadelvű delegátusok e szerint nem gördítenek akadályokat a közös minisztériumok tevékenysége elé, ha azok határozottan biztosítják a pártot arról, hogy a delegációk májusra egybehivatnak, hogy a magasabb tisztí fizetések és legénységi zsoldnak megfelelő nagyobb költségvetési számok a jövő költségvetésbe felvételnek és hogy ebből az alkalomból kifolyólag a magyaroknak semminő katonai engedményt nem tesznek. Az ülésen részt vettek dr. Marchet és Peschka osztrák miniszterek is.

Zavargások Perzsiában. Teheránban elterjedt hírek szerint a reakciós párt Veramin kerületben fegyverrel a parasztokat és a parlament elleni támadásra akarja felhasználni azokat. Liberális körökben e hír élénk nyugtalanságot kelt. Nem tartják kizártnak, hogy összeütközések következnek be. Sirásban hír szerint tegnap megölték a kormány képviselőjét. A sajtó leiratot intézett a parlamenthez, amelyben helyteleníti ennek erélytelen magatartását a bombamerényekkel szemben és kijelenti, hogy ő maga fogja a szükséges intézkedéseket megtenni.

A Japán-kínai konfliktus. Japánnak Kínához intézett jegyzékéről még a következő részleteket kaptuk: A múlt héten történt, hogy kínai hadihajók feltartóztatták és elkobozták a Katsu-Maru japán kereskedelmi gőzöst, a japán lobogót levették a főárbócról és olyan ürügygel, hogy a japán hajó dugárut szállít, a Katsu-Marut kínai kikötőbe vontatták. Nagy lett a riadalom Tokióban. Növelte a zavart az a körülmény, hogy a hajó elkobozása állítólag portugál vizeken történt. A tokiói kormány azonban jegyzéket intézett Pekingbe és nemcsak a Katsu-Maru szabadonbocsátását és kártérítést, hanem bocsánatkérését is követelt a japán lobogó megsértése miatt. A pekingi külügyi minisztérium ezzel szemben azt ajánlotta, hogy az ügy megvizsgálására válaszanak közös bizottságot. Ezt az indítványt Japán visszautasította és londoni táviratok szerint ultimátumot intézett Kínához, hangsúlyozván, hogy egy napi határidőt enged követeléseinek teljesítésére.

Sanghai jelentések szerint Japánnak a Katsu-Maru gőzös ügyében Kínával szemben támasztott követeléseivel ugyan igen erélyesek, az erre vonatkozó irat azonban nem viseli magán az ultimátum jellegét, főleg miután nem is említi határidőt. Japán nyilván így is bizonyossággal számít arra, hogy Kína engedni fog. A kínai külügyi hivatal ragaszkodik ahhoz, hogy az inczident nem lehet a tények beható megvizsgálása nélkül elintézni. A külügyi hivatal egyik tisztviselője tegnap hosszasan tanácskozott Takahirával a teendő intézkedésekről. Kína a fegyvereknek és hadiszereknek Japánba való visszavitelét javasolja, továbbá az említett tárgyak hajón való szállítására vonatkozó engedélynek megszüntetését, valamint Japán garancziáját a szárazföldre irányuló Japán hadiszerekkereskedelem elnyomása iránt. Japán hajlandónak nyilatkozott, hogy e javaslatokat megfontolás tárgyává teszi.

Ujabb jelentések szerint a japán kormány, mint-hogy a kínai kormány végleges válaszát mindenféle ürügygel halogatja, ismételte követeléseit és sürgős választ kívánt. Egyidejűleg közölte, hogy amennyiben Kína nem válaszolna, Japán kénytelen volna úgy eljárni, amint azt a nemzet méltósága és tagjainak biztonsága követeli. Kína azt válaszolta, hogy mély sajnálatát fejezte ki a japáni lobogó megsértéséért, megígérte, hogy a felelős tisztviselőket megbünteti és a kért elégtételt megadja. A fegyverek és lőszer lefoglalására vonatkozólag később fog válaszolni.

Késő éjjel Sanghaiból a következő táviratot kaptuk: A kantoni főköormányzó megtagadja a Kacsu-maru kiadását és a Kacsu-maru hajót lefoglaló parancsnokot, valamint az eset tanuit Pekingbe küldte. A Vejvupu, aki újabban szilárd álláspontra helyezkedik Japánnal szemben, kijelenti, hogy a kiaucaui, vejhájvei és dalnii szerződéssekkel szemben a liszszaboni szerződés nem szól partmenti vizek bérbeadásáról. A főköormányzó a csempészés szándékát bizonyítottan látja. A pekingi japán követ ajánlja, hogy tekintettel arra, mily ideges magatartást mutatnak bizonyos körök a felkelésekkel szemben, Tokióban erősebben ellenőrizték a fegyverkivitel.

Németek és lengyelek. Azok a fenyegető-levelek, melyeket az összes porosz-lengyelországi ipari kerületben élő porosz alattvalók a kisajátítási javaslat elfogadása miatt kaptak, komoly intézkedésre adtak okot. A katonai helyőrségeket ezekben a kerületekben megerősítették. Az összes hivatalnokokat szigoruan utasították, hogy minden esetleg a németek ellen intézendő támadásnál a legerősebb intézkedéseket fogantassák.

A kongó kérdés. Brüsszeli távirat szerint a belga parlament és Lipót király között még távolról sincs megegyezés a Kongó-állam anneksziója körül. A törvényjavaslat ugyanis olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket a kormány eddig a íclhivatalos je-

lentésekben gondosan eltitkolt. Így a király nem adja át valamennyi délfranciaországi birtokát az államnak, amelyek összesen 15 millió frankot érnek, hanem csak három kisebb földbirtokot 700,000 frank értékben. A parlament konzervatív csoportja halani sem akar arról, hogy már most egyszerre szavazza meg a parlament a királynak a 15 évi részletekre felosztott 45.000,000 frankot s legalább is azt követeli, hogy minden évben külön-külön szavazza meg a törvényhozás az esedékes részletet.

A francia kamarából. A kamara folytatja a jövedelmi adójavaslat tárgyalását és több módosítás elvetése után 361 szavazattal 143 ellenében elfogadta a törvényzikk harmadik szakaszát, amely az adóköteles jövedelmet a jövedelmi források szerint osztja fel. A javaslat tárgyában indult vitát holnap berekesztik és megkezdik a Reinach reaktiválását kimondó törvényjavaslat tárgyalását.

Marokkó. Mazaganból jelentik, hogy Muley Hafid a várostól kis távolságra táboroz és hogy Azemurnál Hafid-féle bandák gyülekeznek, amelyekhez folytonosan lovas csapatok csatlakoznak. Az azemuri kormányzó követelte a város előtt czirkáló „Galiléa” francia hadihajó távozását és azzal fenyegetőzött, ha e kérése nem teljesül, megtámadja Mazagant. Az európaiak és a mazagani zsidó lakosság körében élénk nyugtalanság uralkodik. Muley Hafid ügye Mazaganban is kétségkívül halad.

Clemenceau miniszterelnök ma Liautey tábornokot fogadta, aki este Marokkóba utazik. Katonai misszióján kívül Liautey tábornok az algéczirasi aktákban kontemplált kikötői rendőrség szervezése érdekében teendő intézkedések kérdését is tanulmányozás tárgyává fogja tenni. A pétervári francia nagykövet közölte az orosz külügyminiszterrel, hogy a francia kormány újabb erősítéseket küld Marokkóba. A miniszter kijelentette, hogy az orosz kormány teljes jóakarattal viseltetik a francia szándékok iránt.

Választás Franciaországban. Guyot-Dessaigne elhunyt igazságügyminiszter kerületében, Clermont Ferrantban tegnap volt a pótválasztás, amelyen Fabre radikális 9627, Courmon 6034, Tarrasol szocialista és Cuzzel radikális szocialista 1551 szavazatot kaptak. Miután egyik jelölt sem kapott abszolút többséget, új választásra van szükség.

Meggyilkolt dragomán. Szalonikii táviratok jelentik, hogy Aszkitisz ottani görög főkonzuli első dragománt a konzulátustól mintegy hatvan méternyire, két férfi revolverlövészekkel súlyosan megsebesítette. Aszkitiszt a francia kórházba szállították, ahol nemsokára a görög főkonzul és a rendőrségi prefektus jelentek meg. Ezek előtt kijelentette, hogy a merénylőt nem ismeri. A dragomán behalt sebeibe. A gyilkos lemenekült. Az esetben politikai gyilkosságot és a bolgár bizottság művét látják. A görög főkonzul a polgári ügynököknél és Hilmi pasa főfelügyelőnél panaszt tett és szigorú vizsgálatot követelt. Több gyanus személyt már letartóztattak. A szalonikii és az athéni görög lakosság között a gyilkosság nagy izgatottságot keltett.

Az olasz főkonzul, mint a konzuli kar doyenje, közölte a görög főkonzullal, hogy a meggyilkolt dragomán mai temetésén az egész konzuli kar egyenruhában fog résztvenni. A gyász jelűl az összes konzulátusok félárbozra eresztették lobogóikat. A meggyilkoltak testéből kivett puskagolyók oly fegyverhez valók, aminőt a bolgár komitácik rendszerint használnak.

A görög sajtó heveshangú cikkekben foglalkozik a szalonikii gyilkossággal, amelyet a bolgár forradalmi bizottságok gyalázatos tevékenysége bizonyítéknak mondanak.

Szalonikii jelentések szerint mind általánosabbá válik az a meggyőződés, hogy Aszkitisz megölése politikai motívumokra vezethető vissza. A megölt dragomán közvetlen halála előtt kijelentette az öt kérdező tisztviselőnek, hogy nem volt semmiféle személyes ügye, amelyből kifolyólag esetleg boszúból intézhetnék volna ellene a gyilkos merényletet. Eddig 15 bolgárt fogtak el, a merénylőnek azonban még mindig semmi nyoma. A dragomán temetése a görög lakosság impozáns tüntetését jelentette. A polgári ügynökök, a teljes konzulátusi kar, Hilmi pasa főfelügyelő képviselője, a görög főkonzulátus személyzete, valamint ezekre menő embertömeg vettek részt az ünnepes temetési menetben. Inczidens nem történt.

Függetlenségi párti nagygyűlés.

— A fővárosi függetlenségi párt akciója. —

Budapest, márczius 9.

A fővárosi függetlenségi párt tegnap délelőtt nagyon látogatott nagygyűlést tartott a Terézvárosi Függetlenségi Kör helyiségeiben. A nagygyűlés a fővárosi törvény revíziójával s a lakásinséggel foglalkozott s küldöttségileg kereste fel gróf Andrássy Gyulát, aki fontos nyilatkozatot tett a fővárosi törvény revíziója tárgyában.

A nagygyűlés.

A közgyűlés elnökül egyhangulag dr. Ballagi Aladár országgyűlési képviselőt választották meg.

Az első előadó Nagy Dezső országgyűlési képviselő volt, aki a fővárosi törvény revíziójáról beszélt.

A fővárosi törvény — ugymond — a polgárság igazgatásának érvényesülését csaknem tökéletesen ki is zárja. Ki kell küszöbölni abból, hogy a virilistákat az összes kerület ne együttesen válaszssa. A meghatalmazás utján való szavazásnál rendkívül sok visszaélés volt és sokan anélkül, hogy választói joguk lett volna, bejöttek a listába. Az általános választások alkalmával megnyilatkozott a főváros valódi akarata és hét kerületben függetlenségi párti képviselőt választott. Ez fényes bizonyosága annak, hogy a fővárosi törvény nemcsak nem alkalmas a polgárság igazi akaratának a kifejezésére, hanem egyenesen arra való, hogy a fővárosi polgárságnak akarata megamisíttassék. A demokrata pártok és általában a klikkek másfél évvel ezelőtt egyesültek. Ezen perverz szövetségnek következménye lett, hogy a fővárosi polgársággal a züllés útjára lépett. Hogy az akkori szövetkezés perverz volt, bebizonyították a közelmúlt napok, t. i. a szövetség felbomlott és remélhető, hogy a főváros fejlődésnek fog indulni. A legfőbb programja a fővárosi polgárságnak, amelyet gróf Andrássy Gyula adott, amikor a képviselőházban adott interpellációkra kijelentette, hogy a fővárosi törvény revízióra szorul.

Indítványozza, hogy a gyűlésből kifolyólag gróf Andrássy Gyulához, a következő táviratot intézzék:

A fővárosi kerületi függetlenségi pártoknak mai napon tartott egyesült nagygyűlése határozatilag kimondotta, hogy a fővárosi törvény revíziója a legsürgősebben, késedelem nélkül megvalósítandó. Midőn ezen határozatunkat, mint a budapesti polgárok leszürodött közvéleményét a mai napon a nagygyűlés előtt is manifestáltuk, kérjük, hogy a képviselőház 1906 október 24-én tartott ülésében tett ígéretét megvalósítani méltóztassék. (Élénk helyeslés.)

A következő előadó Földiák Gyula, a VII. kerület függetlenségi párt elnöke volt, aki az adóemelésről beszélt. Lelkielenségnek tartja minden körülmények között, hogy a mai drága életviszonyoknál az adót emeljék. A polgárságnak az ilyen szemben fel kell emelni tiltakozó szavát és ki kell jelentenie azt, hogy az ilyen rendszerrel szemben bizalommal nem viseltetik és éppen ezért adóemelés sem ad. Végül ilyen értelmű határozati javaslatot terjesztett elő.

Dr. Havass Rezső a lakásdrágaság kérdéséről beszélt. Magáévá teszi a nagygyűlés a fővárosi jog, ipar és rendészeti ügyosztályának a székesfőváros lakáspolitikája tárgyában tett azon előterjesztését, hogy a lakásreform érdekében egy a főváros, mint az állam eszelekvőleg hassanak közre.

Az élénk helyesléssel kísért beszéd után dr. Stark Andor, a VI. kerületi függetlenségi párt elnöke a drágaságról és annak okairól szólt.

Sziffer László javasolja, hogy a javaslatok adassanak ki a választmányoknak. Javasolja továbbá, hogy hívja fel a választmány utján a párt elnöksége a belügyminisztert, hogy a fővárosi törvény revíziójánál szóló anketén a fővárosi függetlenségi párt, mint a koalíciónak egyetlen szervezett pártja a fővárosban, szintén meghívassék.

Süsmegi Vilmos a távirat elküldése mellett szükségesnek tartaná, hogy holnap délelőtt küldöttségileg felkeressék gróf Andrássy Gyulát, hogy a polgárságnak ezen jogos követelését tudomására adja. A gyűlés mindkét javaslatot elfogadta.

Az elnök megköszönve a szép számban megjelentek érdeklődését, a közgyűlést bezárta.

Küldöttség a belügyminiszternél.

A nagygyűlés határozatából kifolyóan ma huszonöttagú küldöttség tisztelt a képviselőházban gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél, hogy a fővárosi törvényjavaslat sürgős betervezését kérje.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter így felelt Nagy Dezső beszédére:

— Mint októberben kijelentettem, ma is azon a nézeten vagyok, hogy a fővárosi törvény sürgős reformra szorul. Nagyon jól ismerem a

helyzetet és tudom, hogy az tarthatatlan. A nagy klikk-rendszer, amely ma is látható, a közgyűlési teremben lefolyó éles küzdelem összefügg e törvény hiányos voltával és káros következményeket szül. Ígéretem beváltásánál közbejött, hogy a főváros bajánál még sürgősebb az ország ügye, a választói reform sürgős volta. Minden időmet erre kellett fordítanom. Ismételltem azonban, hogy a javaslatot mielőbb, amint az lehetséges és a munkaerő engedi, a törvényhozás elé terjesztem. Dátumot azonban nem mondhatok. Alig hiszem, hogy a választói reformról szóló javaslat előtt benyújthatnám. A minisztérium most állandóan ezzel van elfoglalva. Csak rossz munka lehetne, ha hevenyészve készítenénk el. Nincs kizárva azonban az sem, hogy még a választói reform előtt betervezzem. (Lelkes éljenzés.) Jóakaratomról és arról, hogy huzni-vonni az ügyet nem fogom, biztosíthatom önöket.

A küldöttség hosszantartó éljenzéssel vette tudomásul a belügyminiszter választását.

A tifusz Budán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 9.

Most már teljes a főváros veszedelme. A rettenetes nyavalya átterjedt a budai részekre is. Tegnap óta három kiütéses tifusz-esetet jelentettek Budáról. Ezek a következők: Kern János 47 éves napszamos, II. kerületi Szegényház-utcai menedékhely, Moschauer Istvánné 43 éves napszamosnő, III. kerület, Kolozsvári-ut 29. szám és Betzó Istvánné 22 éves villamosvasuti kocsivezető felesége, I. ker., Fehérvári-ut 57. szám.

Ezenkívül a Lágymányoson lévő új műgyetem palotájában is történtek tifuzos megbetegedések. A kémiai pavillont ma reggel be is zárták. A rektor kihirdette az aulában, hogy további intézkedésig felmenti a hallgatókat az előadások látogatásától. Okot nem említi a kihirdetés, a valóság azonban, hogy éh-tifuzos megbetegedések miatt zárták be az épületet. A pavillon szolgái lakásai nagyon rendezetlenek, piszkosak és tulzsufoltak. Ott ütött ki a tifusz, a múlt hét végén súlyosan megbetegedett egy szolgálólány, vasárnapra pedig már három szolgán konstátálták az éh-tifuzst. A betegeket elszállították az épületből és fertőtlenítették az összes termeket. A személyzet pedig megfigyelték és őrizet alá vették, nehogy tovább terjeszthessék a ragályt.

A főváros közigazgatási bizottságának mai ülésén szintén szóba került a tifusz dolga.

Dr. Magyarevits Mladen főorvos jelentést test Budapest egészségi állapotáról, amely a jelenléts szerint a múlt hónapban kevésbé kedvező volt. Februárban fellépett a kiütéses tifusz, negyven esettel. Ez a fertőző betegség utójára az 1885—86. években mutatkozott nálunk nagyobb számmal; azóta egészen mostanáig nem fordult elő Budapesten. Noha a betegség lefolyása aránylag enyhe, mégis, részint a betegség nagyfokú ragályozó volta miatt, részint pedig azért, mert a legrosszabb táplálkozású, szennyes ruházódású, tisztátalan lakásokban élő és így a legkisebb ellentálló képességű alsó néprétegben fordult elő leginkább, a szükséges védőintézkedéseket azonnal és a legszélesebb alapon megtette a tisztifőorvos, hogy a baj továbbterjedését lehetőleg megakadályozza. Nagy gondot fordítanak a megbetegedések gyors bejelentésére. Ezentul a gyanus betegeket nem a Szent László-kórházba, hanem a Szent Gellért-kórházba viszik. Eddigél összesen tizenhárom haláleset történt.

Fülepp Kálmán főpolgármester: Hogy történhetett az, hogy olyan későn történtek a bejelentések?

Dr. Magyarevits Mladen tisztifőorvos: Azért, mert — amint említettem — Budapesten 1886. óta kiütéses tifusz-esetek nem fordultak elő és így az orvosoknak nem volt meg a kellő gyakorlottsága a betegség felismerésében. Most már azonban a bejelentések haladéktalanul megtörténnek.

A főorvos jelentését tudomásul vették.

Dr. Magyarevits Mladen tisztifőorvos különben előterjesztést tett a tanácshoz a kiütéses tifusz-betegek azonnal való bejelentése, szállítása és felzése ügyében is. Erre vonatkozólag a tanács ne-

vében Vaszilievits János helyettes-polgármester a következő határozatot hozta:

Ámbár köztudomású dolog, hogy a fővárosban kiütéses tifusz-megbetegedések fordulnak elő, sőt a szegény betegekkel leginkább érintkező orvosok hivatalosan is értesültek erről és figyelmeztetést kaptak, hogy már a gyanus eseteket is jelentésük be, — mégis azt tapasztaltam, hogy egyes esetekben elkésztetten érkezett a bejelentés — és így az óvintézkedéseket is megkétszerezve lehetett foganatosítani. Ezzel szemben felhívom az összes működő orvosok figyelmét arra, hogy — mivel a kiütéses tifusz-megbetegedések terjedésének csak akkor lehet gátat vetni, ha minden egyes esetet a leggyorsabban tudomására hozzák a hatóságoknak — azonnal jelentenek be minden egyes esetet, még a gyanu alatt állót is, a kerületi előjárásig. Amennyiben pedig a beteg a lakásán kellekőpp el nem különíthető, haladéktalanul intézkedjenek a kórházba való szállítása iránt. Addig pedig, amíg a beteg a lakásán marad, a külső ajtóra a sárga színű figyelmeztető czédulát kell kiragasztani, amely a kerületi előjárásoknál és a patikákban ingyen kapható.

Végül meg kell még emlékeznünk a belügyminiszter leiratáról is, amelyet a tifusz-epidémia dolgában adott ki.

Leiratában, kivételesen és további intézkedésig megengedi és elrendeli, hogy a kiütéses tifuszban szenvedő betegek oly helyekről, ahol a kellő elkülönítés nem foganatosítható, karhatalommal is kórházba szállíttassanak. Ha az anya gyermekétől nem akarna megválni s annak ápolása végett hajlandó vele együtt a járványkórházba menni, azt meg kell engedni. Megengedi a miniszter, hogy mindazok, akik a kiütéses tifuszban szenvedő betegekkel érintkeztek, vagy vele egy lakásban laktak, szükség esetén még kényszer alkalmazásával is, egyénileg fertőtlenítsenek. Megtiltja a tifusz-betegeknek a látogatását.

Felhívja a polgármestert, hogy a tifuzos, vagy gyanus betegek bejelentésének kötelezettségére a lakosságot és az orvosokat figyelmeztesse.

Elrendeli a miniszter, hogy a betegeknek a kórházba való szállítására elegendő kocsi legyen, hogy a gyanus beteget külön kocsiban szállítsák.

Nehogy valamely nyilvános közlekedő-eszköz útján terjedjen a baj, utasítja a miniszter a polgármestert, intézkedjék, hogy közlekedő eszközök (bérkocsi, omnibusz, közúti vasút stb.) tulajdonosait és összes alkalmazottait figyelmeztessék, hogy beteget szállítaniok nem szabad. Minden más nyilvános közlekedő-eszköznek tiltsák meg beteg utasok szállítását.

Arra az esetre, ha a kiütéses tifuszban megbetegedettek kórházi ápolására rendelkezésre álló férőhelyek a betegség nagyobb elterjedése esetén nem volnának elegendők a betegek befogadására, intézkedett a miniszter, hogy két Döcher-féle kórházi barakkot az angyalföldi örültek házából a főváros rendelkezésére bocsássonak.

Már most kell gondoskodni arról is, hogy a tifuznak járványára fájulása esetén, a betegek kórházi ápolására alkalmas, nagyobb számú betegek befogadására is elegendő helyiségek rendelkezésre álljanak. Ez okból felhívja a polgármestert, hogy a gyorsan kiüríthető és felszerelhető épületeket már most szemelje ki és tegye meg az előintézkedéseket, hogy azokat szükség esetén gyorsan használatba vehessék.

Felhívja továbbá a fővárost, hogy a barakkok, menedékhelyek és éjjeli szállások lakóit, ahol már kiütéses tifusz esete fordult elő, hatósági orvos által minden reggel, még mielőtt a lakók távoznának, a szükséges rendőri segédlet támogatásával orvosilag vizsgálta meg, hogy a betegek visszatartása, elkülönítése és megfigyelése iránt azonnal intézkedhessenek és a gyanus beteget azonnal kórházba szállíthassák.

Hogy a közönség tájékozva legyen, hogyan kell védekeznie, a miniszter rövid népszerű utmutatást ad is.

Az állami örültekházának a betegség behurcolásától való megóvása érdekében megkívánja a miniszter, hogy a beszállítás alkalmával azt is igazolják, hogy a betegek környezetében nem volt kiütéses tifuszban szenvedő beteg.

Tekintve a kiütéses tifuznak nagyfokú fertőző természetét, s hogy a betegség nemcsak közvetlenül érintkezés, hanem a látogatók és még a használati

czikkek közvetítésével is terjeszthető, elrendeli a miniszter, hogy a magánlakásokat, amelyekben kiütéses tifuszban szenvedő beteget ápolnak, a fertőző betegnek, rendszerint a lakás ajtaján alkalmazott vörös lapnál, feltűnőbb módon és úgy jelöltessenek meg, hogy már távolról leolvasható legyen, hogy ott kiütéses hagymában szenvedő beteg van s ezzel is felhívják a közönség figyelmét a fokozottabb óvatossági szükségre.

A továbbfertőzés eshetőségének csökkentése érdekében mondja azt is, hogy annak a lakásnak, amelyben kiütéses tifuz fordult elő, a lakóit orvosilag — a szükség tartamára — megfigyeljék. Intézkedjék tehát a polgármester, hogy a beteggel egy lakásban levőket a szükséghez képest, esetleg naponta kétszer is, az orvos megfigyelés czéljából meglátogathassa és gyanus megbetegedés esetén a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtegye.

A belügyminiszter leirata minden esetre megszívlelendő. Annál is inkább, mert szombat óta újra nyolcz beteg van a járványban. A Szent Gellért-kórházban ez idő szerint huszonegy férfi és harminczhárom nő-beteget ápolnak, akiknél kétségtelenül megállapították a kiütéses tifuzt. Ezek közül tegnap meghalt egy beteg. Megfigyelés alatt van 57 férfi és 9 nő-beteg. Az összes halottak száma eddig tizenöt.

A késő éjjeli órákban veszszük a következő kommunikét:

A József-műgyetemen előfordult betegségi esetre vonatkozólag illetékes helyről értesítik a Magyar Távirati Irodát, hogy vasárnap délelőtt a lágy-mányosi épületesoport egyik, a kémiai pavillonban alkalmazva lévő szolgának felesége megbetegedett. A műgyetem rektora felelősségének érzetében és a fennforgó tifuzjárványra való tekintettel a megbetegedett asszonyt az egyetem területéről elszállította és a hatósági orvos által megvizsgáltatta. Addig is, míg a vizsgálat a betegség okát ki nem derítette, a kémiai pavillonban folyó előadásokat megszüntették. Még vasárnap éjjel megállapították, hogy a szolgál felesége nem fertőző beteg s ennek következtében már hétfő reggelre elrendelte, hogy az előadások folytathatók legyenek. Különben a műgyetem titkári hivatala a következő értesítést küldte szét a professzori karnak:

Van szerencsém közölni, hogy a kémiai pavillonban tegnap előfordult gyanus megbetegedési eset a hivatalos orvosi vizsgálat eredménye szerint ragályos nem volt, minélfogva az ideiglenesen megszüntetett előadások és gyakorlatok holnap ismét rendszeren folytatnának.

Az előadások ennélfogva ma már zavartalanul folytatók. Az egyetemnek Múzeum-köruti helyiségeiben az előadások egy perczre sem szüneteltek.

TÁVIRATOK.

Olaszország és a porta.

Róma, márczius 9. A Stefánia-ügynökség határozottan megzafolja ama konstantinápolyi jelentést, amely szerint a római török diplomáciai ügyvivő utasítást kapott volna, hogy a porta tiltakozását tolmácsolja az olasz nagykövetségnek a herakleai szénbánya-ügyben elfoglalt magatartásáért.

Német telepítés.

Prága, márczius 9. (Saját tudósítónktól.) A Hlas Naroda közli, hogy a porosz telepítő országos bank Berlinben, amely Posen vidékén a német gyarmatosítást finanszírozza, több esetben az osztrák tartományi főnökségekhez fordult felvilágosításért, valahányszor ausztriai illetőségűek akartak birtokot vásárolni Posen tartományban. A berlini bank azt tudokalta, vajjon a vásárolni akaró ausztriaiak német nemzetiségűek-e. A kerületi főnökségek magasabb helyről kapott utasításra megtagadták a felvilágosítást és a telepítő bank leveleit eljuttatták az illető ausztriai vásárolni akarókhöz, akik legtöbbször szláv nemzetiségűek voltak.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	márcz. 9.	márcz. 7.
B u z a	locobuza	101 ⁷ / ₈	103 ⁷ / ₈
	májusra	103 ³ / ₈	105
	juliusra	97 ³ / ₄	99 ³ / ₄
	szeptemberre	—	—
T e n g e r i	májusra	73 ³ / ₈	73
	juliusra	71 ¹ / ₈	70 ⁷ / ₈
	Csikagó.		
B u z a	májusra	95 ⁷ / ₈	95 ³ / ₈
	juliusra	9 1 ¹ / ₂	90 ⁷ / ₈
T e n g e r i	májusra	64 ¹ / ₄	63 ¹ / ₄

New-York, márcz. 9. Gyapot New-Yorkban helyben — (11.45 tegnap), gyapot áprilisra — (11.53), gyapot júniusra — (11.46), gyapot New-Orleansban helyb. — (11¹/₈), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, márcz. 9. (Zárlat.) Zsir májusra 7.72 (tegnap 7.65), zsir júliusra 7.95 (tegnap 7.87), szalonna short clear, 6.62 (tegnap 6.62), sertéshus májusra 12.12 (tegnap 12.05).

Az egyetemi ifjak tüntetnek.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 9.

Az egyetemi ifjuságnak egy része ma délután öt órakor viharos lefolyású és botránnyal végződő gyűlést tartott a Saskör termében. Az ifjusági gyűlésen körülbelül százötvenen vettek részt és tárgya a házszabályrevízió ügyében való állásfoglalás volt.

A gyűlést Némethy Béla megnyitván, elnökké Horváth Andort ajánlotta, aki az elnöki széket el is foglalta.

Réder Rezső beszélt először, több erős kifejezést használva a házszabályrevízióról szóló javaslat és a mai kormányzat ellen, ami a jelenvolt ifjuság egy része között zajos ellentmondásokra talált. Utána Mihályi Lajos egy határozati javaslatot terjesztett elő, amely abban kulminál, hogy az ifjuság kívánja az Ausztriával közös ügyek kikapcsolását a házszabályrevízióból.

Ekkor érkeztek a terembe Csépany Géza, Nagy György, Hoffmann Ottó és Bozky Árpád disszidens képviselők, akiket az ifjak egy része éljenzettel, másik része azonban hangos abczugokkal fogadott. Oriási kavargás támadt, amely csak hosszú idő múltán csillapodott valahogyan le. A zaj lecsillapultával Trenkó József, a Kossuth-Szövetség elnöke kívánt szólni, az elnök azonban azon a címen, hogy előbb a vendégeket kell meghallgatni, megtagadta tőle a szót, ami a Kossuth-Szövetség nagy számmal jelenvolt tagjai körében visszatetszésre és élénk tiltakozásra talált.

A megjelent képviselők közül először Csépany Géza szolt, hangoztatta, hogy az ifjuságnak a disszidensek segítségére kell sietni, hogy a nemzet legszentebb jogát, a szólásszabadságot megvédhessék.

Nagy György orsz. képviselő még a halálban is a függetlenségi elvek tántoríthatatlan hívének vallja magát.

Hoffmann Ottó orsz. képviselő nemrég még maga is az ifjuság soraiiban kiüzdött, bizvást nevezheti tehát magát az ifjuság barátjának és az ifjuságot barátainak. Kell, hogy a szőnyegen levő kérdésben az ifjuság is állást foglaljon s ennek a gyűlésnek az a célja, hogy kijelenthessék...

Trenkó József: Nem jelenthetünk ki semmit. Ez nem nemzeti ügy, ez napi politika! (Oriási zaj, az ifjak egyrésze fenyegetőleg a közbeszóló felé nyomul, a másik fele pedig védőleg csoportosul melléje. Közben sulyos, sértő kifejezésekkel illetik.)

Hoffmann Ottó: A harmóniában úgy látja, nem teljes még a magyar ifjuság sem. A parlamentben ők ma kisebbségben vannak, de hiszen Magyarországot mindig a kisebbség küzdölte vitte előbbre a nemzeti előrehaladás útján.

Bozky Árpád orsz. képviselő kijelenti, hogy az ő kerülete arról nevezetes, hogy 49-es kerület. Ugy ő neki, mint kerületének az a meggyőződése, hogy az osztrák császári hatalom és a magyar királyság egy szemelyben összeférhetetlen. Ezért küzd ő mindig egyes egyedül Bécs ellen. Ez a szellem talájon visszhangra az ifjuság révén a nép között is, nem a kormány ellen, nem egyesek ellen, hanem közös ellenségünk, Bécs ellen. (Zajos éljenzés.)

Trenkó József, a Kossuth-Szövetség elnöke, kéri az ifjuságot, hallgassák őt meg nyugodtan (Egyrésztől Eláll! kiáltások, Nem hallgatjuk meg, Takarodjék innen! másrésztől zajos éljenzés.) Ki kell jelentenie, hogy ez itt nem a magyar ifjuságnak gyűlése, az a határozat, amelyet itt hozni fognak, nem az egyetemi ifjak határozata, mert itt ma Hoffmann Ottó barátai terrorizálnak s holnap is azok fognak a tiszteletére vacsorát rendezni.

Pethő István látott már egynéhány ifjusági gyűlést, de soha sem fogta el még hasonló szomorúság, mint ezen a main. Máskor is tüntetett a magyar ifjuság, máskor is hallatta szavát a nagy nemzeti mozgalmakban, de kicsinyes személyi motívumok soha nem vezettek.

Elnök figyelmezteti, hogy ne bocsátkozzék személyeskedésbe.

Pethő István konstatálja, hogy ezen a gyűlésen terrorizálnak minden más nézetű ember ellen s elnyomják a szólásszabadságot éppen azok, akik a szólásszabadság jelszavával pufogtatják el frázisaikat.

A nagy lármával és közbekiáltásokkal folytonosan megszakított beszéd után Mihályi Lajos

vette védelmébe Hoffmann Ottó szereplését, majd indítványozza, hogy a betervezett határozati javaslat helyett, tekintettel arra, hogy ezen a gyűlésen egyértelmű megállapodásra amenny sem juthatnának, küldjenek ki egy szerkesztő-bizottságot, amely az ifjuság kívánságát egy összehívandó nagygyűlés előtt precizizozza.

Óhegyi Lajos tekintettel arra, hogy a gyűlésen a disszidens képviselőket támadások érték, azt indítványozza, hogy a gyűlés mondja ki szolidaritását és fejezze ki bizalmát a disszidenseknek.

Dr. Kovács István kéri a jelenlevőket, hogy ne élessék ki az ellentéteket, álljanak el ettől az indítványtól, hogy bizalmat szavazzanak a disszidenseknek. Maradjanak meg amellet a kérelem mellett, hogy a közös ügyek, miként azt a függetlenségi párt több kiváló tagja is kívánja, kapcsoltsanak ki a házszabályokból. Ebben egyetért az egész ifjuság s ez meg is felel tradícióinak. (Viharos éljenzés. Ellentmondások, nagy zaj.)

Brédl István kéri az elnököt, hogy mielőtt határozatot hoznának, szólítsa fel mindazokat, akik nem egyetemi, vagy főiskolai hallgatók, hogy távozzanak a teremből.

Elnök a nem egyetemi hallgatókat távozásra szólítja fel, de senki sem távozik.

Brédl István miután látja, hogy a felszólításnak eredménye nem volt és mert biztos tudomása van róla, hogy a jelenlevők között nagyon sokan nem egyetemi ifjak, indítványozza, hogy a határozatot névszerinti szavazással döntsék el. Elnök kijelenti, hogy névszerinti szavazást nem fog elrendelni, mert az esetleg fegyelmi vizsgálatokra adhatna okot. Brédl István tovább akar beszélni, de a nagy zajban elnök megvonja tőle a szót és kivezetéssel fenyegeti. Óriási lármák, felkiáltások: Ez visszaélés az elnöki jogokkal!

Rotter Izidor egyik felszólalásban azt hallotta, hogy az ifjuság, amely ma ezt a gyűlést összehívta, a hazátlan nemzetközi szocialistákkal trafikál. Tiltakozik az ellen, hogy a szocialistákat hazátlanoknak nevezzék. (Felkiáltások: Ugy-e, hogy azokkal trafikálnak!)

Ezután az elnök óriási lármában és kavardásban szavazásra bocsátja a három indítvány közül Óhegyi Lajosnak indítványát, amely a disszidenseknek bizalmat szavaz. Amikor a határozatot ki akarta hirdetni, olyan zaj, kiabálás és tülekedés támadt, hogy senkinek szavát érteni nem lehetett. Ekkor Jeszenszky Gellért, belvárosi kerületi kapitány, miután a gyűlés folyamán az elnököt már többször figyelmeztette, hogy rendet tartson, a gyűlést végre is feloszlatta.

Nagy lármával, tolongva távozott az ifjuság a teremből s alighogy az előcsarnokba értek, máris parázs verekedés támadt. Némethy Béla joghallgató keveredett vitába Trenkó József jogszigorúval és a vita közben arcul ütötte. Ezzel a csattanó poennal végződött az ifjuság viharos gyűlése.

Ezzel azonban nem értek még véget maguk a tüntetések. Valaki kiadta a jelszót, hogy a függetlenségi párt elé kell vonulni s a tömeg csakugyan megindult a Rákóczi-uton át az Erzsébet-körút felé. A Népszava palotája előtt vagy négyszáz főnyi új tömeg csatlakozott a tüntetők csoportjához, a hirtelen összeverődött szocialisták, akik a Marselleist énekelve kísérték a menetet.

Az Erzsébet-körút és a Dob-utca sarkán azonban Sajó rendőrtanácsos vezénylete alatt nagy tömeg lovas- és gyalogos rendőr állta útját a tüntetőknek, akik kardlapozva oszlatták szét a tömeget. A tülekedésben huszonnégy embert tartóztattak le, akiket a rendőrség előállított a VII-ik kerületi kapitányságra. Az előállítottakat a következők:

Guttman Sándor kereskedő-segéd, Farkas Miklós joghallgató, Manalia János asztalos-segéd, Rosenblum Jenő asztalos-inas, Boda Sándor pinceszér, Feldmann Vilmos bádógos-segéd, Grünfeld Samu bádógos-segéd, Kingl Ferenc állítólagos hírlapíró, Venes József fodrász, Vikita Pál vasasztárszélyos, Uj Ágoston szerelő, Mihajicze István asztalos-segéd, Weinberg Sándor bórkereskedő, Molnár Sámuel hentes-segéd, Rozenblum Odón kereskedő-segéd, Grünhut Ernő kereskedő-segéd, Deutsch Jenő írásinas, Garai Lajos szabó-segéd, Guttman Jenő tanszélyos, Nyul Ferenc esztergályos, Krausz Hugó izobafestő, Kerplinger Salamon mázoló, Eizenreich Miklós rajzó és Uj Béla szabó-segéd.

Az előállított embereket igazolás után szabadon bocsátották, de megindították ellenük a kihágási eljárást.

Ezenközben az Erzsébet-körúton feloszlalt tömeg egy része a Kossuth Lajos-utcában verődött össze, ahol sorra bevették a Nemzeti és a Gentry Saszinó ablakait.

A rendőrség ott is feloszlatta a tömeget és leartóztatta Tauszig Henrik főiskolai tanoncot, Kasszer Károly sütőt, Storch Miksa kereskedőse-

det és Briczler Antal kereskedősegedet, akik ellen magánvagon rongálás büntette miatt indították meg a vizsgálatot. Őrizet alatt maradtak. Letartóztatták még Kenderes Pál kézfestőt is, aki állítólag a rendőrök ellen izgatta a tömeget.

Az állami tisztviselők közgyűlése.

Budapest, március 9.

Az állami tisztviselők országos egyesülete vasárnap délután négy órakor tartotta közgyűlését az Ujvárosi háza nagytermében. A közgyűlésen, amelyen körülbelül ötszáz tisztviselő jelent meg, gróf Batthyány Tivadar elnököt, aki elnöki megnyitójában esetelte az állami tisztviselők kétségbeesett helyzetét és rámutatott a pragmatika rendezésének sürgősségére. A megjelentek nagy érdeklődéssel kísérték a közgyűlés menetét és zajos tapsal adtak kifejezést meglepedésüknek és az elnök iránti ragaszkodásuknak.

Gróf Batthyány Tivadar elnök pontban négy órakor nyitotta meg a közgyűlést és örömeinek adott kifejezést a nagy érdeklődés felett, amely a gyűlés iránt megnyilvánult. Kötelessége volna — ugymond — beszámolni az elnöki székéből az egyesület évi működéséről, de az igazgató-választmány jelentése erről oly kimerítően nyilatkozik, hogy a továbbismertetéstől bátran eltekinthet. Mint fontos momentumra, rá kell mutatnunk arra a tényre, hogy a költségvetési miniszter felvette az idei költségvetésbe az internátus felállítására szükséges költséget. A másik dolog, amire utalnom kell, az, hogy már a múlt évi költségvetésben megkezdődött a statusrendezés, van annak folytatása az idei költségvetésben is bizonyos relációkra nézve, sajnos, de itt egy kis visszaesést tapasztalunk, amire az igazgatói kar a jelentésben rá is mutat. Éppen azért szükségesnek tartom, hogy tanácskozásaink során kifejezést adjunk azon óhajításunknak, hogy a statusrendezés gyorsabban haladjon, mert minél lassabb e részben a haladás, annál inkább fog előtérbe lépni az a követelésünk, hogy az automatikus előléptetést az egész vonalon megkivánjuk. (Élénk éljenzés.) Egy további kérdés talán legaktuálisabb, a lakbér kérdése. Ugy a vidéken, mint a fővárosban a lakbérviszonyok már annyira tarthatatlanok, hogy itt a legsürgősebb segítségre van szükség, mert különben elveszünk. (Élénk helyeslés.) Szükségünk van továbbá elsősorban a kenyér mellett a jogra is (Élénk helyeslés.) és ezért meg kell kívánnunk a törvényhozástól, hogy egy, a XX. század felőlgásának megfelelő szolgálati pragmatika mielőbb megalkottassék. (Élénk helyeslés.) Ezt akarjuk, kívánjuk, sőt merem állítani, hogy követeljük is. (Élénk helyeslés.) Csakis emellett lesz erőnk és módunk, hogy megbirkózhassunk azokkal a küzdelmekkel, amelyek előttünk állanak, csakis így teremthetünk meg egy megerősödött tisztviselői kart, amelyre az állam érdeke szempontjából is annyira szükség van. (Igaz! Ugy van!) Arra kérem még önöket, t. uraim, hogy bárki álljon is az egyesület élén, adják meg neki azt a módot, hogy az állami tisztviselők összeségének, valamennyinek a nevében beszélhessen. Tömörüljünk minél nagyobb számban, mert minél nagyobb a számunk, annál nagyobb az erőnk. (Élénk helyeslés.) Hogy pedig egy ilyen nagy mozgalmat céltudatosan lehessen vezetni, ehhez még egy kell, amit annak idején Montecuccoli is annyit hangoztatott: és az a pénz. Abba a helyzetbe kell tehát hozni az egyesületet, hogy oly jövedelmek folyjanak be a tagdíjakból, hogy ezt az akciót az egész vonalon állandóan folytathassuk. Ma egy hete jártak nálam az állami altisztek és szolgák küldöttségileg és azt mondták, hogy készséggel áldoznának egy, vagy két koronát is havonta, csak hogy céljaik elérésében sikeresen működhessenek. Éppen azért az igazgató-választmány foglalkozott ezzel a kérdéssel és elő is terjesztette az alapszabályoknak olyan módosítását, amely az egyesület életébe beleviszi a legmodernebb, a progresszív megadózást, mert ha négy koronát megfizethet a tisztviselő, tizenkét koronát bizonyára nélkülözheti az a miniszteri tanácsos is. (Élénk helyeslés.)

A tárgyalás módozatára nézve azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy a tárgysorozat negyedik pontjában, amely a tisztviselői lakberek felemelésére vonatko-

zik, terjeszkedjék ki a közgyűlés nemcsak erre, hanem mindazon kérdésekre, amelyek a tisztviselőnek jog- és kenyérkérdéseit érintik. Az igazgató-választmány is van erre vonatkozólag indítványa, amely főleg a szolgálati pragmatikára irányul, amelyet szükségesnek tart a törvényhozás figyelmébe ajánlani akkor, amikor látja, hogy a törvényhozás most a nép széles rétegeit akarja bevonni az alkotmány sánczaiba. Ily körülmények között a tisztviselőnek is meg kell adni azt a jogot, hogy meggyőződését a legjobb belátása szerint gyakorolhassa. (Élénk helyeslés.) Ami a lakbér kérdését illeti — ugymond — érti a tisztviselői karnak izgatottságát. (Felkiáltások: Semmi sem történt még eddig!) Tessék elhinni, ha tölem függött volna, már történt volna! (Taps.) Megtörtént, hogy Ausztria erős rohamléptekben szorgalmazza a hadsereg, honvédség tisztikarának és legénységének illetményfelemelését. Szociális szempontból teljesen méltányolom, hogy a katonatiszteknek is adjunk meg minél nagyobb fizetést, de ennek egy előfeltétele van, amit hangoztattam ismételtén úgy a sajtóban, mint a képviselőházban, hogy ezzel szemben egyenlő mértékben mérjünk az állam alkalmazottainak is. (Élénk helyeslés.) Eltekintek attól, hogy a katonatisztek szemben az állami tisztviselőkkel, mily előnyöket élveznek. Ők nyugtájukra bélyeget nem tesznek, állami adót nem fizetnek, az állami tisztviselő fizet. A polgári tisztviselő a cselekedet a maga gázsijából fizeti, a katonatisztnak legényt ad az állam. (Élénk tetszés és taps.)

Ilyen viszonyok közt talán a legkisebb kívánság, ha azt mondjuk, hogy az állami tisztviselővel szemben is egyenlő mértékkel kell elbánni. Mert nem volt igaza a közös hadügyminiszternek és nagyon tévedett, amikor azt állította, hogy a magyar állam a maga alkalmazottairól már fényesen gondoskodott. (Felkiáltások: Az osztrákok igen!) Nagyon helyesen jegyzik meg a tisztelt urak, hogy az osztrák állam a maga óriási gazdagságával fényesen gondoskodik tisztviselőiről. Amikor azonban azt látjuk, hogy a magyar lakbér és az osztrák aktivitási pótlék között 8 millió korona esik az osztrákok javára és a magyarok kárára, akkor a mi tisztviselői karunk fényes kielégítéséről beszélni alig lehet. (Élénk helyeslés.) Ha tehát elismerjük annak a méltányosságát, hogy a katonatisztek fizetését is emelni kell, adják meg akkor nekünk a lakbéremelést oly mértékben, amint azt Szegeden kívántuk, adjanak legalább annyit, mint amennyit az államvasutasoknak megadott. (Élénk helyeslés.) Minthogy tisztelt uraim, sok tekintetben sürgős intézkedés volna megteendő, szükséges bizonyos fokot a sürgősség tekintetében megállapítani és azért utalok itt első sorban a lakáspénzek rendezésére (Élénk helyeslés.), a status rendezésére és arra a gondoskodásra azon szegény állami tisztviselők szempontjából, akiket az Isten nagy számu családtaggal áldott meg. Mindezen okoknál fogva az egyesület igazgató-választmánya két indítvánnyal járul a tisztelt közgyűlés elé, amelyeket elfogadásra ajánl.

Az indítvány fölött nagy vita indult meg, amelynek során elsőnek Fehér Géza szólalt föl. Beszédében a posta- és táviró-tisztek helyzetével foglalkozik és végül határozati javaslatot terjeszt be. Hirschler Izidor postafelügyelő szintén a posta- és táviró alkalmazottak elkeseredésének okairól beszél. Stamiák Jenő és Perczel Béla felszólalásai után Stadler Nándor az automatikus és három évenként történő előléptetésért száll sikra és kívánja, hogy negyven évi szolgálat után az állam föltétlenül nyugdíjazza a tisztviselőt, nehogy az öregek a fiatalokat akadályozzák az előrehaladásban.

Dr. Dénes István pénzügyi segédtitkár szerint az állami tisztviselők óhajai kielégítésének főakadálya az, hogy a pénzügyi tárca keretében alkalmazottak anyagi szempontból, a fizetés és az előmenetel szempontjából, mindenkor, úgy a múltban, mint a jelenben a többi tárca alkalmazottainál jóval hátrább állottak és állanak. Az egész pénzügyi szak nevében és megbízásában kéri a közgyűlést, mondja ki határozatképpen, hogy a pénzügyi tárca körében alkalmazottaknak anyagi szempontból a többiekkel egyenlővé tétele céljából az egész tisztviselői kar szolidárisan sorompóba lép és ehhez képest utasítja az egyesület elnökségét, hogy lépjen a pénzügyi al-

kalmazottak országos szervezeteinek képviselőivel érintkezésbe és minden föle felhető eszközzel legyen rajta, hogy ezek óhaja még az 1908. évi költségvetés keretében kielégítést nyerjen.

Szilágyi József felszólalása után dr. Móczár Elemér elmondta, hogy régebben, amikor a mostani többség még az ellenzéki sanyaru kényerét ette, küldöttséget vezetett Kossuth Ferenczhez és gróf Apponyi Alberthez, akik meghallgatták panaszait és kötelező ígéretet tettek arra, hogy nyomban orvosolják a sérelmeket, míhelyt ez módjukban lesz. Kéri az elnököt, figyelmeztesse a minisztereket ígéretükre.

Gróf Batthyány Tivadar elnök: A politikai pártkörökben tett kijelentésekre nem reflektálhatok. Amikor az önk bizalmából elfoglaltam az elnöki széket, kijelentettem erről a helyről, hogy tisztán és kizárólag csak elnöke kívánok lenni az egyesületnek és nem állok szolgálatába semmiféle politikai tendenciának. Amit akkor mondtam, ma is vallom. Hogy a Házban mikor szólaljak fel az állami tisztviselők érdekében, azt méltóztassanak rám bízni, erre utasítást sem nem kérek, sem el nem fogadok senkitől. (Lelkes éljenzés és taps.)

Andor Endre miniszteri osztálytanácsos szólalt fel. Összefoglalva a vita során elhangzott kívánságokat, panaszokat és kifogásokat. Óva inti az állami tisztviselőket, hogy tartózkodjanak attól, hogy a vitába politikai szempontokat vigyenek.

Galambos Endre hozzájárul az előadó véleményéhez, de mégis azzal a szövegezéssel, hogy az államvasutikkal egyenlő magasságú lakbér csupán a katonatiszti lakbereknek három év múlva történendő újbóli megállapításáig maradjon érvényben.

Andor Endre előadó ehhez hozzájárul.

Gróf Batthyány Tivadar ezután egyhangu határozatként kijelenti, hogy a közgyűlés az igazgatóválasztmány határozati javaslatát az Andor Endre által ajánlott módosított szövegben egyhangulag elfogadja.

Galambos Endre a közgyűlés nevében hálás köszönetet mond gróf Batthyány Tivadarnak és kéri, hogy küzdjön továbbra is a sokat sanyargatott magyar tisztviselői kar érdekében.

Gróf Batthyány Tivadar megköszöni az elismerő szavakat. Tudja igen jól, hogy aki ma Magyarországon társadalmi szervezet élén áll, azt támogatások, sőt gyanúsítások is érik lépten-nyomon. Mindez azonban őt nem alterálja mindaddig, amíg tagtársai bizalma benne összpontosul. Igéri, hogy mindig szolgálatukra áll és higgadtsággal, erélylyel fogja ügyüket előmozdítani. (Zajos éljenzés.)

Ezután az elnök a közgyűlést este 8 órakor bezárta. A közgyűlést a Katona Géza-féle vendéglőben társasvacsora követte, amelyen résztvett gróf Batthyány Tivadar is.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Szatmár város törvényhatósága ma délután Falusy Árpád főispán elnöklésével rendes havi közgyűlést tartott. Mátray Lajos bizottsági tag interpellált az adóreform ügyében, melyet a városokra sérelmesnek tart. Dr. Vajay Károly polgármester válaszában megnyugtatólag beszélt és azt mondja, hogy a reform ellen a városok polgármesterei budapesti gyűlésükön már állást foglaltak. A polgármester kijelenti, hogy a városok képviselői a javaslatához nem járulnak. A városi színházat a közgyűlés a színházi bizottság javaslatára, Heves Bélának adta ki és az állami faipar szakiskola elhelyezése végett új telek vásárlását rendelte el.

Makó város Parkas polgármester elnöklésével közgyűlést tartott. A közgyűlés kimondotta és elfogadta a polgármester által szövegezett föllíratot, hogy Makó város állami támogatásban részesíttessék. A közgyűlés elhatározta, hogy a felíratot a képviselőházhoz fölterjesztik. Azután fölolvasták a pénzügyminiszter leiratát, melyben a város 650.000 korona kölcsön iránti kérelmét pénz hiányában elutasította, a csanádi törvényhatóság leiratát, amelyben a Makó-tótkomlói vasúthoz 400.000 korona hozzájárulást kér, úgy hagyja jóvá, ha azt a város még egyszer a képviselőtestület elé viszi, felír a csanádi püspökhöz, hogy a koppánesi pusztának Makóhoz való csatolásához beleegyezését adja. Követs Antal indítványára

fölrírnak a pénzügyminiszterhez az építendő új házak husz évi adómentességeért. Az ismétlő-iskola ügyénél heves vita után kimondták, hogy a közigazgatási bizottság utján felíratot intéznek a miniszterhez, hogy az iskolát Makón szüntesse be.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Kedd, márczius 10. — Róm. kat.: 40 vértanu. — Prot.: Mikes. — Görög-orosz: Február 26. Porfir. — A nap két reggel 6 óra 25 perczkor, nyugszik délután 6 óra 56 perczkor. — A hold két délelőtt 10 óra 47 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 31 erczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 12-2 óráig. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A függetlenség és 48-as Jiszidens képviselők értekezlete délután 5 órakor a Royalban. — Az építőmunkások kongresszusa. — A Szabad Egyetem előadása este 7 órakor a központi Egyetemen. — A Pápai Kör felolvasó estélye fél 9 órakor a Menton-kávéházban. — A Csehönönségyes hangversenye a Royalban. — Sorozás a Mária Terézia lakonyában 801-1000. sorszámmig. — A Sas-kör felolvasó estélye 9 órakor. — A Magyar Társadalomtudományi Egyesület nyilvános előadása este 6 órakor az Ujvárosban. — Bosznay István kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Déry István kiállítás a Könyves Kálmán-múntézetben (Nagymező-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. — A Műhely kiállítás az Uránia Kiváló-terti szalonjában nyitva 9-8-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Múzeum régiség-tára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-múzeum nyitva 10-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Ráth György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 10-2-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetem könyvtára nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

József főherczeg és családja a délvídeken. József főherczeg a Carpathia angol hajón, amely szombaton indult el Fiuméből, ma Palermóba érkezett. A főherczeg inkognitóban utazik és vadászán kívül senki sincs kíséretében. A hajó holnap folytatja útját Palermóból Nápolyba és Génúába, Génúából egyenesen Sauremóba utazik József főherczeg felesége, Augustia főherczegasszony és kisebbik fia, Ágost látogatására, akik pár heti időzésre kíséretükkel odaérkeztek.

Szergiusz Mihajlovics nagyherczeg Bécsben. Szergiusz Mihajlovics nagyherczeg szombat reggel érkezik Bécsbe, hogy ő felségénél látogatást tegyen, amely terv a múlt őszszel ő felsége betegsége miatt abbanmaradt. A nagyherczeget a pályaudvaron Ferencz Ferdinánd főherczeg fogadja és a Hofburgba kíséri, ahol a nagyherczeg lakni fog. E hó 15-én a nagyherczeg tovább utazik Rómába.

A Germania szerint Sergiusz nagyherczeg bécsi látogatásának fontos politikai jelentősége van. Bécs és Pétervár között az utóbbi időben éles ellentétek támadtak és Ivolski külügyminiszter konfliktusa báró Aehrenthallal még mindig nem simult el. Eppen ezért nagyon jelentőséges, mikor a két dinasztia közvetlenül lép egymással érintkezésbe.

Nemesi előnév. A király Lukács Géának, Gömör- és Kishont vármegye főjegyzőjének és Lukács Bélának, Miskolcz város rendőrfőkapitányának, valamint törvényes utódainak, régi magyar nemességük épségben tartásával a Kövecsesi előnévet adományozta.

Nagykövetünk a francia külügyminiszternél. Párisból jelentik, hogy Pichon francia külügyminiszter és neje, ma a diplomáciai kar tiszteletére ebédet adtak. A többek közt jelen volt az osztrák-magyar nagykövet, gróf Khevenhüller is.

A német császár Velenczében. Vilmos német császár márczius 24. vagy 25-én érkezik Velenczében. Néhány órával megérkezése előtt Velenczében érkezik Viktor Emánuel olasz király is Tittoni külügyminiszter kíséretében. Az olasz hajóraj a fogadás alkalmával nem érkezik Velenczében és a császár hajóját, amikor a császárral a földézfeten el fogja hagyni a velencei kikötőt, csupán néhány olasz torpedónaszád fogja kísélni. Római tudósítónk jelenti még, hogy illetékes részről megczáfólják azt a híresztelést, hogy Viktor Emánuel király Edward királylyal találkozni fog a Földközi tengeren tavasszal. E jelentés szerint az angol király tavasszal nem is lesz a Földközi-tengeren. Vilmos császár április második hetében érkezik néhány napra Velenczében s valószínűleg április 10-én fog Velenczében találkozni Viktor Emánuel királylyal.

Berlini tudósítónk éjjel jelenti: Másik hangzó hírekkel szemben az igazság az, hogy Vilmos császár nem szándékozik Albánia belsejébe, különösen Planinába kirándulást tenni. Ezzel alapjukat veszti az ilynemű látogatáshoz fűzhető politikai kom-

binációk is. Vilmos császár kizárólag üdülés céljából fog Korfuban tartózkodni.

Henriette főherczegnő esküvője. Hohenlohe Gottfried herczeg esküvője Henriette főherczegnővel, Frigyes főherczeg leányával, májusban lesz. A menyegzőt nem Bécsben, hanem vagy Pozsonyban, vagy a főherczegi család valamelyik birtokán fogják megtartani.

Kinevezés. A király Mihálik József királyi tanácsost, az Országos Iparművészeti Múzeum őret a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének előadójává, dr. Bozók Endrét, az Országos Közoktatási Tanács titkári teendőivel megbízott állami középiskolai rendes tanárt, jelen alkalmazásában való meghagyásával, középiskolai igazgatóvá nevezte ki.

A bolgár fejedelem házassága. Még most is tart a herczeg-hurczga a bolgár fejedelem katolikus és evangélikus házasságkötése miatt. A bambergi érseki hivatal kijelenti, hogy csak Eleonora herczegnő mondotta ki az igent a superintendens előtt, maga a fejedelem ebben az ügyben kifogástalanul járt el. A gerai evangélikus lelkesi hivatal ezzel szemben nyilvánkoztatja, hogy az evangélikus esketés már előre meg volt állapítva és a filipopolisi püspök dispencziót adott az evangélikus esketésre, amely az ostersteini kastély templomában ment végbe.

Elismerés. A király megengedte, hogy Gyulányi Lajos igazságügyi miniszteri tanácsosnak saját kérelmére történt ideiglenes nyugalombahelyezése alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálataiért a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

Batthyány-estély. A II. Rákóczi Ferencz-Társaság vasárnap tartotta V. rendes közgyűlést Száva János elnöklésével. A gyűlésen Werner Jenő titkár terjesztette elő a társaság évi jelentését, amelyet a közgyűlés tudomásul vett. Ezután megalkították a tisztikart. Elnök lett Száva János, ügyvezető alelnök dr. Róth Pál, társelnökök Balogh László, dr. Valkó Rezső és Havas Tivadar, alelnökök Bárovsky István és Guttermuth János, titkár dr. Elek Béla. Este lakoma volt, amelyen a tagok rendkívül nagyszámban vettek részt. A lakomán megjelent gróf Batthyány Tivadar is, akit egész este melegen ünnepeltek. Megérkeztek lelkes éljenzéssel, tapssal fogadták és Kerekes János ez alkalomra írt versével köszöntötte fel. Száva János üdvözlő beszédében hangoztatta, hogy gr. Batthyány Tivadar minden lépésében, minden gondolatában igazi demokrata. Arisztokrata létére meg tud mindenkit becsülni, a népek küzdő millióit. Üdvözl, mint a társaság dísztagját és egészségére üríti poharát. A beszéd végén átnyújtották gróf Batthyány Tivadarnak a dísztagsági oklevelet, amelynek izléses kivétel Horváth Andor festőművészt dicséri. Gróf Batthyány Tivadar meleg szavakban mondott köszönetet a kitüntetésért. Különösen jól esik neki, hogy a Rákóczi-Társaság testvérül fogadja akkor, mikor nemrégiben oly csunya támadásokkal illették. Hangsúlyozza, hogy egész politikai működésének végcélja Magyarország függetlensége, a personalis unio alapján, Magyarország függetlenítése gazdasági téren. (Éljenzés.) Magyarország fejlődését igaz meggyőződése szerint csakis a fejlenyolozas eszmék szolgálatában lehet előmozdítani. A Rákóczi-Társaság tagjaira üríti poharát. A társaság sokáig maradt együtt emelkedett hangulatban.

A fekete himlő. Rómában több fekete himlő eset fordult elő, még pedig halálos kimenetellel. Az egészségügyi hatóságok megtették minden intézkedést a veszedelem terjedésének megállítására.

Bomba az utcán. Buonos Ayresből jelenti egy távirat, hogy Rosalio-Santafében tegnap este a város egy forgalmas terén bomba robbant fel, amely két házat a levegőbe röpített és sok ház falai megpedeztek. A romok közül eddig egy holttestet ástak ki, a sebesültek száma igen nagy. A bedőlt ház pinczéjében a rendőrség titkos fegyver- és lőszerraktárt fedezett fel, amelyről megállapította, hogy a forradalmi radikális párté. Még tegnap sok gyanus embert fogdostak össze a városban, köztük neves és gazdag polgárokat is.

Arany János szobra. Nagykőrösön az Arany-szoboralap javára hangversenyyel egybekötött bál volt, amely 407 koronát jövedelmezett. Az alap most 12.143 korona.

— **Stösszel kegyelmet kapott.** Előrelátható volt hogy Stösszel tábornok, akit tudvalevően Port-Artur átadása miatt halálra ítélték, kegyelmet fog kapni a cszártól. Hisz bűnbak volt s mégis evidens lett volna, hogy ugynevezett „Justitz-Mord“-ot követtek volna el, ha Stösszel halállal lakolt volna. A császár, mint Pétervárról jelentik, csakugyan megkegyelmezett Stösszelnek, akinek halálbüntetését tíz évi várfogságra változtatta. Fock tábornok büntetését szintén enyhítette a császár.

— **A feministák a parlamentben.** A Feministák Országos Egyesülete képviselőjében harmincztagu küldöttség jelenik meg holnap a képviselőházban, hogy a választói törvény közeledő reformja alkalmából a nők szavazati jogának a férfiakéval teljesen azonos feltételek mellett törvénybeiktatását kéri a kormánytól és a képviselőház elnökétől. A küldöttség tagjai fél tizenkét órákor gyülekeznek a képviselőházban és déli tizenkét órákor fognak tisztelni dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, gróf Andrássy Gyula belügyminiszterrel és Justh Gyulánál, a képviselőház elnökénél. A Feministák Országos Egyesülete már egy év előtt a belügyminiszterhez beadott memorandumának alapján áll és a nők általános szavazati jogának megvalósítását akarja az illetékes helyeken kérni. A feministák kívánságát Justh Gyula képviselőházi elnökénél Glücklich Vilma, gróf Andrássy Gyula belügyminiszterénél Bedy-Schwimmer Rózsa, Wekerle Sándor miniszterelnökénél pedig Perczel Ferenczné, Kozma Flóra fogja tolmácsolni. Memorandumot ezuttal nem fognak átnyújtani, hanem hivatkozni arra, hogy változatlanul a belügyminiszterhez beadott memorandum alapján állanak. A nyilatkozatokról, amelyeket holnap a nők választói joga tárgyában kapni fognak, márczius 22-én délelőtt tíz órákor a Mária Valéria-utca 12. szám alatti helyiségükben tartandó rendes közgyűlésen fognak beszámolni. Mint értesülünk, a nők választói joga tárgyában Szász Zsombor képviselő szombaton fogja meginterpellálni a belügyminisztert.

— **Adamovich Vilma a tébolyában.** Adunk hírt arról a szomorú sorsról, amely Adamovich Vilma, Wölfling Lipót elvált feleségét utolérte. Válasza után melankólia vett erőt a boldogtalan asszonyon s már akkor előrelátható volt, hogy elméje meg fog végképpen zavarodni. Szombaton érte utól a katasztrófa. Nővére volt kénytelen intézkedni, hogy Vilma a közkórház megfigyelő osztályába vigyék, mert a tébolyodott asszony revolverrel fenyegette környezetét. Adamovich Vilma betegsége már néhány hónappal ezelőtt kezdődött; zavaros dolgokat kezdett össze-vissza beszélni, azt mondta, hogy jól tudja, hogy Wölfling Lipót Bécsben van s őt keresi, de a királyi család nem engedi meg, hogy újra az övé legyen. Az utóbbi időben sokat szenvedett álmatlanságban, sokszor egész éjjelen át szomorúan járkált szobájában, a következő napon pedig mindenkit megfenyegetett, aki közelébe került, azzal vádolva őket, hogy megakadályozták, hogy Wölflinggel újra összekerüljön; azt mondta, hogy mindig szereti Wölflinget és Wölfling is szereti őt; nem igaz, hogy elvált tőle; csak az újságok írták meg a válást. Adamovich Vilma ezelőtt három nappal revolvért vásárolt s azzal fenyegetőzött, hogy testvérjét, ügyvédjét és Wölfling Lipótot agyon fogja löni. Az asszony oly izgatott volt, hogy testvére kénytelen volt a rendőrséget értesíteni. Amikor a rendőrök megjelentek, Adamovich Vilma dühöngni kezdett és az égő gázkályhánál meg akarta gyújtani ruháját, majd egy kalaptűt beleszurt a nyakába és így akart öngyilkossá lenni. A rendőrök kénytelenek voltak az önkéntes mentőket hívatni, akik odakötötték egy hordozható ágyhoz és így akarták a rendőrségre szállítani, de azután az asszonyt kérésére föloldozták. Vilma most az ablakhoz rohant és le akart ugri az emeletéről. A mentők most újra megköztették, de Vilma mégis annyira lecsillapodott, hogy automobilon tudták a rendőrségre elszállítani, ahonnan a közkórház megfigyelő osztályába vitték. Adamovich Vilma ma a közkórház megfigyelő osztályából a steinhoferi országos elmeegógyintézetbe szállították.

— **Péksztrájk Eszéken.** Eszéken az összes pékségdek sztrájkba léptek. A sztrájkolók egy része ugyan egy műhelyben saját üzemében állít elő fehér kenyeret, ez azonban nem elégíti ki a város szükségletét. A kenyérhiány igen erősen érezhető.

— **Urnák az utcán.** Az Országos Gyermekvédő Liga három év óta évenként egyszer, a gyermeknapon az utcán állítja fel pénzgyűjtő szekrényeit, hogy a közönség legszélesebb rétegeinek alkalma legyen néhány fillért a gyermekvédelem oltárán áldozni. A múlt esztendőben harminczhat urna egy nap alatt közel tízezer koronát jövedelmezett, az idén pedig száz urnát fog a Gyermekvédő Liga kiállítani, melynek őrzését a budapesti hölgyközönség vállalta magára. Az urnák mellett kis árusító asztalkák is állanak és a három méter magasságu piros szegélyes zászló már messziről fel fogja hívni az arra haladók figyelmét, hogy dobjon néhány fillért az urnába. Az urnabizottság élén gróf Batthyány Lajosné, gróf Edelsheim Gyulai Lipótné, gróf Almásy Györgyné állanak, akik maguk is egy-egy urnát vállaltak. Ugyancsak kitesznek magukért művésznők is, mert — amint értesülünk — minden egyes színház művésznői egy-két urnát vállaltak a két napon keresztül. Remélhetőleg meg lesz a kellő eredménye a nagy agitációnak.

— **Nagy ékszeresfalás.** A bécsi esküdtsek előtt ma vádlottként állott gróf Wittenek, Oroszország volt miniszterelnökének elzúllított sógora, Murok Móricz csalással és szélhámosással vádolva. A fiatal ember, aki ősnemes és dusszagdag orosz családból származott, irtózott a munkától, kőborlással töltötte ifjúkorát, Párisban, Londonban és Montekarlóban vígan élte világát, míg szülei győztek pénzzel. Rossz hírű társaságokba keveredett s mikor szülei elhaltak, rövid idő alatt nyakára hágtott örökségének. Attól fogva iparlovag lett. A nagy metropolisokban vakmerő szélhámosságokat követte el, de sohasem vesztette rajta. Három év előtt Bécsben egy Schönfeld Emil nevű ékszerest és egy Ujházi Lajos nevű ékszeresegédet károsított meg, akiktől tizenegyszer korona értékű ékszer csalt ki s megszökött. Londonban elfogták Murokot és kiszolgáltatták az osztrák bíróságoknak. Az esküdtsek verdiktje után a törvényszék egy évi súlyos börtönrre s aztán kitoloncolásra ítélte az elzúllott embert. Védője felebbezett az ítélet ellen.

— **Fordulat a szabadkai bankszédelés ügyében.** Szabadkán a rendőrség a nyomozást befejezte és az iratokat áttette az ügyészséghez. Az ügyészség az iratokat felülvizsgálta és megállapította, hogy a nyomozás nem derített fel olyan körülményeket, amelyek Füredi vezérigazgatónak bűnösségét bizonyítanák, emellett azonnal elrendelte az igazgató szabadlábra helyezését. Füredi délután négy órákor szabadon lett bocsátva. Az ügyészség egyébként elrendelte a nyomozás kiegészítését és valószínű, hogy a további nyomozás teljesen igazolni fogja Füredi ártatlan voltát.

— **Hajóösszeütközés.** Tegnap délután veszedelmes karambol történt a Dunán. Két hajó ütközött össze, az egyik teljesen összeroncsolódott s csak kevesen maradtak meg, hogy emberélet nem esett áldozatul. A Futó nevű gőzös két uszályhajót vontatott a Dunán fölfelé. A Viktória-malom előtt meg akart fordulni a gőzhajó, de oly szerencsétlenül, hogy nekiment a pesti oldalon veszteglő 774. és 631. számú uszályhajóknak. Az összeütközés óriási erővel történt, úgy hogy a 631-es felső része teljesen szétrocsolódott, a hajó fedélzetét pedig a partra lökte a hatalmas gözkolosszus. Az uszály tökéletesen hasznavehetetlenné vált. Ember szerencsére nem volt rajta, ennek tulajdonítható, hogy a gőzös végzetesebb pusztítást nem csinált.

— **Letartóztatás becsületsértésért.** Triesztben letartóztatták dr. Iranai Miklós bey albán író, aki ezelőtt Raguzában albán lapot szerkesztett. A letartóztatásnak nincsenek politikai motívumai, hanem az az oka, hogy Iranait a raguzai esküdtsek becsületsértésért háromszáz korona pénzbírságra ítélte s ő időközben lapját beszüntette, a pénzbírságot pedig nem rótta le. Minthogy a rendőrség szökéstől tartott, letartóztatásba heiyezte.

— **Sikkasztó pénztáros.** Megirtuk a napokban, hogy a Vas- és Fém munkások Központi Szövetségének pénztárosa: Csillag János gépész, több ezer korona elsikkasztása után feleségével együtt megszökött a fővárosból. Csillagot most Darvancén elfogták és Budapestre hozták, ahol ma délelőtt a főkapitányságon órák hosszat vallatták. A pénztáros tagadja a sikkasztást, elszámolási differenciákról beszél, amiket majd az ő javára fog megállapítani a vizsgálat. Atkisérték az ügyészség fogházába. A feleségének még nem jutottak a nyomára.

— **Széchenyi-szövetség.** Székesfehérvárt tegnap másfél száz főnyi ifjuság, nagyjából a jogszigorú, ügyvédjelöltek, tisztviselők és tanárok, megalakította a fehérmegyei Széchenyi-szövetséget nemzeti szociális programmal. Az új szövetség szervezősége a budapesti egyetemi ifjuság országos Széchenyi-szövetségével főleg arra törekszik, hogy a művelti közeposztályt és a falvak népét megnyerje a nemzeti szociális haladásnak. A gyűlésről Darányi minisztert, gróf Széchenyi főispánt és Bernáth István képviselőt táviratlag üdvözölték.

— **A Magyar Gazdasszonyok sétatáncversenye.** Vasárnap délután öt órákor folyt le a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének a czinkotai arháza javára rendezett sétatáncversenye. A Vigadó fényes termeiben ez alkalommal a fővárosi társaság legelőkelőbb hölgyei találkoztak, hogy jótékony fillérekkel hozzájáruljanak a nemes és humánus célhoz. A pazarul díszített, fényárban uszó termekben föl és le hullámzott az előkelő társaságbeli asszonyok és szép leányok serege, kik mindig együtt vannak akkor, mikor a jótékony gyakorlatásról, a magyar kultúra és társasélet terjesztéséről van szó. A hangulatot és jókedvet csak emelte a pompás zene, melyet az 52-ik gyalogezred zenekara, Scharff karnagyval az élén, szolgáltatott. Az est védnökei özv. gróf Batthyány Gézá és Damjanich Jánosné voltak. A rendezőség élén Gruz Albertné aelnök, Klauzál Gáborné, Streliszky Sándorné és Zempléni Gyuláné állottak, kik a két-százat meghaladó háziasszonnyal és a hatvan — teát felszolgáló és virágot árusító — szebbnél-szebb fiatal leánnyal a humánus célnak megfelelő nemes munkát fejtették ki. Munkásságuknak meg is volt a szép anyagi és erkölcsi eredménye. Az egyesület — mint értesülünk — a sétatáncversenyt ezután minden évben megismétli. A késő esti órákban a társaság egy része a buffetbe vonult, ahol vidám, kedélyes beszélgetés közben szürcsölgették a kellemes illatu, forró teát s a legkedélyesebb hangulatban sokáig maradt együtt.

— **Megtámadott karaván.** Suakinből jelentik, hogy beduinok Mediuna közelében megtámadták a próféta sírjától visszatérő karavánt és miután az őket kísérő katonai csapatnak jelentékeny veszteségeket okoztak, kényszerítették őket, hogy a városba visszavonuljanak.

— **Tüntetések és az egyetemi ifjuság.** A budapesti kir. magy. Tudományegyetem ifjusági egyesületeinek elnökei az ifjuság nevében tiltakoznak az ellen, hogy többnyire egyetemen kívülálló egyénekből alkotott csoport az egyetem polgárai nevében nagygyűlést hívjon egybe s ott bizonyos egyéneknek s politikai pártok érdekeinek megfelelő határozatokat hozzanak. Együttal kötelességüknek érzik az elnökök figyelmeztetni az egyetemi ifjuságot, hogy tartsa magát továbbra is távol e mozgalomtól, amelyet egy illetéktelen csoport rendez az ifjuság részvétele és bizalma nélkül.

— **Házasság.** Szántó Gyula m. kir. honvédelmi nagyvezetést eljegyezte nagybacsoni Keresztes Gizikét Beszterczén.

Dr. Prokesch Géza eljegyezte Zsifkovits Irént Budapesten.

Deutsch Arankát, néh. Deutsch Gábor zongoragyáros leányát e hó 15-én, vasárnap déli 12 órákor vezeti oltárhoz Krausz Géza, a Machlup r.-t. képviselője.

— **Robbanás egy natabányában.** Kusztavoniceban a Laszcz-czég tulajdonát képező natabányák egyike felrobbant. A robbanásnak oly nagy ereje volt, hogy az összes tárnákat rombadöntötte és elhamvasztotta. Szerencsére emberéletben nem esett kár, csak sebesülések történtek. Két munkás súlyos, egy könnyebb természetű égési sebeket szenvedett. A robbanás következtében keletkezett tűz még egyre tart.

— **Halálugrás a Dunába.** Vasárnap este egy gyanus viselkedésű ember jelent meg az összekötő vasúti hidon. Néhány percig zavartan járt-kelt, aztán a hid karfájáról belevetette magát a Dunába. Szerencsére halászok voltak a közelben, akik a hullámokkal küzdő embert megragadták és kivonszolták a partra. Valóságos harc fejlődött ki azonban közöttük; a halálra elszánt ember kétségbeesetten küzdött az életmentők ellen. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkosjelölt Rácz Flórián negyvennyolcz éves nyugalmazott csendőr. Beszállították a Rókus-kórházba, ahol elmondta, hogy súlyos családi viszály miatt akart menekülni az élettől. Állapota súlyos.

— **Homolyát szabadlábra helyezték.** Adtunk hírt arról, hogy Homolya István szegedi honvédezerkári főhadnagyot Olaszországban kémkedés gyanúja miatt letartóztatták és Rivába vitték. Szegedről erre vonatkozóan az a hír érkezik, hogy Homolya főhadnagyot szabadlábra helyezték. A vizsgálat megállapította, hogy Homolya István főhadnagy sem kémkedést nem teljesített, sem terepfelvételeket nem végzett. Azt is minden kétséget kizárólag megállapították, hogy semminemű titkos megbízatása nem volt. Homolyának Olaszországba való utazása hadtestparancsnoki engedelemmel történt és pedig a célból, hogy résztvegyen a hőczipő-gyakorlatokon. Egy csapattal vett részt a gyakorlatokon és véletlenül a csapattól elszakadt és olasz földre tévedt s azt a vidéket, ahol járt, mint szenvedélyes amatőr, lefényképezte. Az Olaszországból érkezett távirati jelentés szerint, Homolya István főhadnagy a napokban érkezik Szegedre.

— **Népgyűlés a választójogért.** A magyarországi szociáldemokrata párt népgyűlést tartott tegnap délután, hogy tiltakozzék az általános választójog állítólagos megsemmisítése ellen. A munkások az Erzsébet-köruton és az Andrásy-uton tüntettek is s az Oktogon-téren meg is ütköztek a rendőrséggel, de komolyabb baj nem történt. A gyűlést a városi ligeti színpad előtt levő térségen tartották, jelentékeny rendőri asszisztenciával. A gyűlés szónoka Weltner Jakab volt, az ő beszéde után pedig Saly Endre határozati javaslatot terjesztett elő, amely kimondja, hogy a kormánynak az általános választójog korlátozó intézkedései ellen az ország egész szervezett munkásságát csatasorba kell állítani. A gyűlés rendben oszlott szét a határozati javaslat elfogadása után.

— **Halott az erdőben.** A nagykovácsi-uton lévő fővárosi vendéglő mögött vasárnap délután egy 20 éves munkáskülsejű fiatalember holttestét találták. A halott mellett hatlövétű forgópisztoly hevert s a szerencsétlen ember jobb halántékán lövéstől eredő seb volt. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos fiatalember Nanyos Mihály iparossegéd s hogy szerelmi bánatában ölte meg magát. Nanyos ugyanis albérletben lakott egy cipésznél, akinek a feleségébe beleszeretett. E miatt állandó volt a békétlenség, mert a férfi féltékenykedett. Nanyosnak végül távoznia kellett a házból. Biztatta az asszonyt is, hogy menjen vele, de hiába. A minap még azt izente, hogy beszélni akar vele utólag. Akkor az asszonnyal együtt kiment a nagykovácsi erdőbe, ott kétszer rálőtt, azután agyonlőtte magát. Az asszony, akin csak kisebb sebeket ejtettek a golyók, elájult. Amikor magához tért, fölkel, villamoson bejött a fővárosba s a Rókus-kórházban bekötöztette a sebeit. Hogy Nanyos öngyilkossá lett, nem tudta, mert a fiatalember, úgy látszik, belőle ment az erdőbe s ott lőtte magát agyon. A halottat a rendőrség a törvényszéki orvostani intézetbe vitte.

— **A főváros közbiztonsági állapota.** A székesfőváros közigazgatási bizottságának mai ülésén dr. Boda Dezső főkapitány a következő jelentésben számolt be a főváros február hónap közbiztonsági állapotáról. A rendőrség 1818 bünesset nyomonkésztetett. Ezekből 726 volt a büntetett, 1092 a vétség, 194 az ember élete és testi épsége ellen, 1387 a vagyon ellen irányult, 137 egyéb fajta bünesselkémény volt. Az ember élete ellen irányuló bünesselkéményekből 27 volt a büntetett, 167 a vétség, 177 a testi sértések száma. A vagyon elleni bünesselkéményekből 670 volt a büntetett, 717 a vétség; részletezve: 140 a csalás, 994 a lopás. Ez utóbbiakból 487 a büntetett, 507 a vétség; 175 esetben 40, 311 esetben 20 koronán aluli volt az ellopott tárgyak értéke. A rendőrség a múlt hónapban 311 büntetést tartóztatott le, 299-et a bíróságnak adott át, 2 kórházba került, 9-et a nyomozás során szabadon bocsátottak, 1 ellen a nyomozást nem fejezték be. A rendőri fogház és tolonczügyosztályban 1259 ember került közigazgatási elbánnás alá, 280 kihágási büntetését töltötte ki, 1-et javító intézetben helyeztek el, 143-at a hatóságoknak adtak át, 150-et kényszerutlevéllel kitolonczoltak, 452-öt eltolonczoltak, 215 átkelesi toloncz volt. Az eltolonczoltak közül 53 honost és 10 idegent 1—5 évre, 27 honost, 3 idegent 5—10 évre, 1 honost, 2 idegent hosszabb időre kitiltottak a fővárosból. A tolonczházban a múlt hónapban 6-an betegedtek meg tüdőszubban. Február 10-ike óta nem történt megbetegedés azonban a legszélsebb körül óvintézkedéseket továbbra is fentartják. A múlt hónap idegenforgalma 2170 külföldiből és 12721 idegenből állott. A nevezetesebb rendőri események a következők: Letartóztattak egy nőt, aki február 26-án Ujpesten a Mária-utca 38. sz. alatti házában lakó vejét, egy szabómestert agyonlőtt. Egy vasuti munkást, aki a Versey-utczában összeszólalkozás közben egy kőműves mestert két lövéssel súlyosan megsebesített. Egy varrónőt, aki kéthónapos leánysecsemőjével lugkóoldatot itatott. Előzetes letartóztatásba került egy rovott multu utca, aki február 18-án éjjel az óbudai kápolna ablakán bemászott és a perselyek tartalmát elvitte. Letartóztatott a rendőrség két kereskedőt, akik közösen üzletet nyitottak és a hitelbe vásárolt árukat, melyek értéke meghaladja a 25.000 koronát, beszerzési áron alul eladták. Leleplezték a rendőrség egy öt tagból álló bankarcsládát, akik a felek által elhelyezett betéteket, mely meghaladja az 1.000.000 koronát, elikkasztották. A feljelentést tevők száma meghaladja a százat. Megemlítésre szorul végül, hogy február havában az államrendőrség négy 2 tagu, három 4 tagu, egy 6 tagu, egy 7 tagu tolvajszövetséget, 16 tolvaj cselédet és 14 kabátoltajt helyezett letartóztatásba.

— **Végzetes álom.** Nagybecskerekén ugyan csak nagy veszedelmet hozott egy asszonyra egy végzetes álom. Lénárd János háziszolga a múlt éjjel rablókról álmodott. Közben bejött hozzá Schaffian Mária gazdasszony és valamiért felköltötte. A szolga félálomban azt hitte, hogy tényleg rablók vannak nála, előrántotta vánkosa alól revolverét és az asszonyra lött, akit a golyó hasba talált. Schaffian Mária sebe halálos. A szolgát letartóztatták.

— **Kisiklott vonat.** Orenburg mellett kisiklott egy személyvonat és a vagonok lezuhantak a magas töltésről. Majdnem valamennyi kocsijárással törött, tizenöt utas meghalt és negyvenegyen súlyosan megsebesültek.

— **Halálozás.** Dr. csallóközmegyeri Szabádelegy László ügyvéd 76-ik évében elhunyt Budapesten.

Kishíndi Csizik János, mezőnagymihályi birtokos, 1848—49-iki honvéd, Borsodvármegye törvényhatóságának tagja, 77-ik évében meghalt Miskolczon.

Vályi Nagy Pál, nyug. pénzügyigazgató, egyházi főgondnok, takarékpénztári vezérigazgató 54-ik évében elhunyt Rozsnyón.

Dr. Grosz Sándor fővárosi fogorvos, a főváros törvényhatósági bizottságának hosszú időn volt rendes, legutóbbi póttagja, a Fővárosi Szegénygyermekkert Egyesületnek megalapítója és elnöke meghalt.

Stritzko József zeneszerző ma Bécsben hirtelen meghalt. Ő volt a szerzője a „Művészcsele” című halletnek, amelyik a m. kir. Operában is színrekerült.

Nuszbaum Mátyás ferendiai nagybirtokos, hatvankét éves korában e hó 7-én meghalt Verseczen.

— **A Nemzeti színházi tüntetés.** Megirtuk, hogy szombaton este Fényes Samu darabjának előadásakor a Nemzeti Színházban tüntetések voltak és a rendőrség több embert előállított. Ma föntjárt szerkesztőségünkben Szepessy László tanár, és annak közlésére kért fel bennünket, hogy neki semmi része sem volt a tüntetésben.

— **Rendőri hírek.** Betörés. Szombatról vasárnap virradó éjszaka betörők jártak Boros Ferencnek Ráday-utca 45. szám alatt lévő lakásán és onnan négyszáz korona értékű holmit loptak el. Ezután tolvajkulescal fölnyitották Laszkovszky Rezső mázolómeister Wesselényi-utca 55. szám alatti lakását, ahonnan kilencszáz korona értékű ékszert, ruhaneműt és értéktárgyat vittek el. A rendőrség keresi a betörőket. — Elhagyott gyermekek. Az Országbíró-utca 3. számú ház kapuja alatt Vasvári István asztalos felesége egy hathetes leánysecsemőt talált. Bevitte az állami gyermekmenedékhelyre, ahol az elhagyott leánykát Ország Ágnesnek nevezték el. A másik gyermeket egy fiatal nő vitte az állami gyermekmenedékhelyre. A 13. számú városi szobában a körülbelül két hónaposnak látszó fiút őrizet végett átadta Horváth Józsefnek, született Gáspár Rózsa abonyi lakosnak, azután megszükött. A gyermeket Bíró Baláznak nevezték el. A rendőrség keresi a két anyát.

— **Zászlók,** czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherzeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívársra.

— **Álmatlanságban szenved az emberek egy nagy része,** ideges kimerültség, vagy túlfeszített munka következtében. Dr. Hönig Izsó elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalommentes és a lehető legkényelmesebb (mert levetkőzni sem kell hozzá) gyógyeljárás (elektromágneses áram, Franklin fejdöche, magas feszültségű áram stb.) vezet sokszor már néhány nap alatt sikerre, még oly eseteknél is, melyek évekig dacoltak mindennemű orvosi kezeléssel.

— **Mechlovits és Fái uri szabó-czéget,** mely a rendeléseket pontosan intézi el, ajánljuk olvasóinknak.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Operaház.** Ma Carmen-előadás volt a Dunántúli Közművelődési Egyesület javára. A nem egészen telt ház új Carmennel és új Michaelával kötött ismeretséget. Fodor né Arankát gazdagon terjedelmes hangyaga protegálja ehhez a szerephez, melynek most már mind fejlődő játéktudása is meg tud felelni. De különösen hangjának könnyed, puha frazeológiája és érczes sötét színei avatták őt nagyon érdekes Carmenné és szerezték neki megkülönböztetett sikert. Michaelát az Operának rokonszenves fiatal énekesnője, Bendiner Hedvig énekelte, egyelőre kissé bizonytalanul, amiért azonban nem őt, hanem a rendezőseget illeti vád, mely nem ad próbát az exponáltabb fiatal tagoknak sem. Bendiner Hedvig nagy tehetsége diadalmasan csengett ki a szólalm legnehezebb részleteiből is. Pompás kicsengésű, érzéki varázsban gazdag, magas regisztere csupa ígéretet hordoz. Lunardi a szenvedelmes részletekben erővel teljes Don José, csak éppen a szubtilisebb részletekben hat rosszul különös modortalansága, vagyis inkább modorossága, melyből többé alig fog kigyógyulni. A karmesteri széken Márkus Dezső ült s így a zenekar munkája tökéletes volt.

(*) **Dal-est.** Nagyszámu, válogatott közönség töltötte meg ma a Royal-termet, ahol Róna Józsefné dalfestét rendezett. És teljesen jogosult volt a közönség érdeklődése, mert Róna Józsefné olyan kiváló művésznő, akit hallgatni élvezet, akár dalokat, akár opera-áriákat énekel. Kristálytisza, csengő és minden modulációra alkalmas szopránja, zenei intelligenciája, alapos énektudása és előkelő izlése elsőrangú művésznővé kvalifikálják őt, aki helyét épp úgy megállja a hangversenyteremben, mint a színpadon. Aki olyan stilszerűen és oly fényes koloratúrával énekel a levél-áriát „Don Juan”-ból és annyi drámai kifejezéssel adja elő Schubert „Erlkönig”-jét — hogy csak ezt a kettőt említsük — mint azt ma Róna Józsefnétől hallottuk, annak az operában volna a helye. Hogy azonban a művésznő a lírai dalköltészet leggyöngédebb és legfinomabban árnyalt hangulatainak is hivatott tolmácsa, azt bebizonyította Brahms, Schumann, Rubinstein, Csajkovszky, Strauss, Saxlehner, Székács, Kálmán, Pevny és Dienzl dalainak mélyen átértett és rendkívül értelmes előadásával. A közönség nagyon lelkesen ünnepelte a művésznőt, aki néhány ismétléssel és ráadással hálálta meg a szives fogadtatást. Dicsérettel kell megemlékeznünk Dienzl Oszkáról is, aki művészileg játszotta a zongorakiséretet. a. k.

(*) **Komlóssy Emma Aradon.** Ma fejezte be Komlóssy Emma legújabb aradi vendégszereplését. A kiváló művésznő ezuttal is páratlanul meleg fogadtatásban részesült, mely tetőpontját érte a Varázskeringő előadásában, amelyben Franczi szerepét játszotta ezuttal először. Az aradi sajtó egyhangúlag a legnagyobb sikert konstátálja. Az Aradi Közlöny többek között ezeket írja: Zsuifolásig telt nézőtér, kíváncsi várakozás, ezek voltak a mai est különöségei. Komlóssy Emma Franczija volt pedig az ok, ami ezeket a feltűnő jelenségeket előidézte. Az érdeklődés jogosult volt. Komlóssytól olyan bájos, finom, ellenállhatatlanul kedves alakítást láttunk, ami feltűnően hódít és kedves emlékekben marad mindazoknak, akik ma este a színházban voltak. Finom poentirozással diszkrétan játszotta meg szerepét. Gyönyörű énekéért annyi tapsot kapott, hogy három előadásra is elég lett volna. Komlóssynak különben ez premierje volt, mert nálunk játszotta először ezt a szerepet, melylyel egyik legszebb diadalát aratta.

(*) **A Budapesti Kamarazene-Kör** érdekes hangversenyt rendezett vasárnap délután a Deák-téri evang. iskola dísztermében. A műsor élén Strauss Richárdnak zongorára és gondokára szerzett szonátája állott. A nagyszabásu, de a szerzőnek későbbi alkotásaihoz képest nagyon szelid és nagyon jámbor mű zongoraszólamát Cecelich Benő tanár fényes technikával és annyi temperamentummal játszotta, hogy partnere, Bergmann Sándor alig bírt vele lépést tartani. Ezután Heinrich Hermin és Emilia testvérek valóban művészi lendülettel ad-

ták elő zongorán és hegedűn Goldmark híres suite-jének két tételét. Bleuer Andorine szépen énekelte Wolf Cyril és Raff egy-egy dalát. De a harmadik dal, amelyet választott, nem az ő súlyos, tömör hangjának való. Megkoronázta az estét Beethoven vonósötöse, amelyet dr. Gobbi Károly, Heinrich Emilia, Ilg Gusztáv, Bergmann Endre és Vaskoh Béni a dilettantizmust messze túlhaladó készséggel és érett feljoggal adtak elő.

(*) **Egy színházi tüntetés következményei.** A Nemzeti Színház ódon falait, mint azt már megírtuk, szombaton este szokatlan zaj verte föl: a karzatokról méla pofozók csattanása hallatszott és egyes oldalbarugások szülte szaggatott vonítások haltak meg a forró levegőben. A színpadon dr. Fényes Samu „Ártatlanok” című darabját játszották, — amint a szerző és a közönség hitte: először, de amint másnapra kislült: utólag. Szombaton este azonban végigágták a darabot és az emberek a felsőbb régiókban egymás képén tapsoltak. Másnap az összes lapok kisebb-nagyobb vehemenciával nekimentek a drámanak, mire az igazgató levette a darabot a műsorról és helyette már vasárnap este a „Mary Anne” című vígjátékkal ismertette meg a gyér számban megjelenteket. Persze, hogy kavargás támadt az „Ártatlanok” körül. Voltak olyanok, akik Apponyit szidták, mert állítólag ő tiltotta be a darabot, akadtak mások, akik Fényest korholták, mert mesterségesen csinálta a botrányt. Senkinek sem volt eszébe, úgy mondták, hogy tüntessen, de ő ravaszul megírta, hogy bántani akarják és ebből keletkezett a kavargás és a pofozkodás. Az afférről Somló igazgató a következőket mondta:

— Ismételtén hallom, hogy az egész betiltást sokan úgy igyekeznek feltüntetni, mintha az felsőbb intézkedés folytán történt volna. Kérem ezt megczáfolni, mert ez a verzió egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Felülről semmiféle utasítást nem kaptam és amidőn Fényes Samu darabját hirtelen levettem a műsorról, teljesen a saját kezzeim alatt cselekedtem. Ebben pedig nem vezetett más, mint az, hogy nem akartam a Nemzeti Színházat újabb botrányokká kitenni. Betiltásról tehát nem lehet szó. Már a szombati premiéren történtek után érlelődött meg bennem az a gondolat, hogy az „Ártatlanok”-at nem adatom többé elő. Amikor másnap reggel arról értesültem, hogy újabb, nagyobb szabású tüntetéseket terveznek, a saját felelősségemre határoztam el, hogy nem adatom elő többé a darabot. Reggel levélben magamhoz kérttem a szerzőt és vele előzőleg megbeszéltem a dolgot.

— Kérem én teljesen belátom az ön aggodalmát. — felelte dr. Fényes Samu — és hozzájárulok, hogy a darabomat akár ma is levegye a repertoárról.

Amidőn tehát a műsorváltozást elhatároztam, ez Fényes Samu hozzájárulásával történt. Csak ezután közöltem a dolgot Molnár Viktor kultuszminiszteri államtitkárral, aki jóváhagyta intézkedésemet.

Fényes Samu némileg ellentmondó nyilatkozata így hangzik:

Hallom, hogy a Nemzeti Színház kommunikét adott ki, mely szerint az „Ártatlanok”-at az én beleegyezéssel vették le tegnap a műsorról. Kijelentem, hogy ez nem igaz.

Az ügynek, úgy halljuk, a bíróság előtt lesz folytatása, mert a szerző kártérítésért bepörlí a Nemzeti Színházat.

(*) **Az utolsó Shakespeare-matiné.** Vasárnap délután tartotta a Kisfaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága utolsó ez idei matinéját a Nemzeti Múzeum dísztermében. A program első pontjaképp Ferenczy Zoltán olvasta fel a Shakespeare-Bacon kérdéssről írt dolgozatát. Ismeretes ugyanis, hogy akadtak egyesek, akik azt hirdették, hogy Shakespeare műveit tulajdonképpen Bacon írta Shakespeare álnév alatt. A felolvasó, sorra véve a Shakespeare-tagadók érveit, kimutatta, hogy egyik sem alkalmas Shakespeare szerzőségének megdöntésére, sőt ellenkezőleg, legnagyobb részük éppen amellyel bizonyít, hogy a hallhatatlan drámákat senki más nem írhatta, mint Shakespeare. Ezután Gál Gyula, a Nemzeti Színház művésze adott elő néhány Falstaff-jelenetet IV. Henrikből, pompás humorral tolmácsolván ezt a kedélyes hazug alakot. A közönség viharos tapsal honorálta azt az élvezetes félórát, amelyet a művész neki szerzett. Utána dr. Sebes-

tyén Károly tartott érdekes felolvasást Shakespeare Athéni Timon-járól, a nagy britt költő e kevésbé ismert drámájáról, talán az utolsó, amelyet írt. A felolvasó végül felemlítette, hogy az Athéni Timont — Greguss immár elavult fordítása helyett — Rákosi Jenő lefordította; a fordítás egyelőre csak kéziratban van meg. Ezután Szacsavay Imre adott elő jeleneteket az Athéni Timonból s különösen Timon lelkiállapotának művészi tolmácsolásával ért el nagy hatást. Végül Berzeviczy Albert, a Shakespeare-bizottság elnöke rekesztette be a matinék idejé ciklusát néhány szóval. Köszönetet mondott a matinék felolvasóinak, az előadó művészeknek, akik önzetlenül állottak a nemes kultusz szolgálatába, a sajtónak, amely szeretettel karolta fel az eszmét, a Nemzeti Múzeumnak, amely a helyiséget rendelkezésre bocsátotta és a nagyközönségnek, amely olyan páratlan érdeklődést tanúsított az előadások iránt. Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Viszontlátásra a jövő évben!

(*) **Az Akadémia felolvasó ülése.** Az Akadémia II. osztálya ma este Thaly Kálmán elnöke alatt felolvasó ülést tartott, amelyen Borovszky Samu levelező tag „Szendrő vára” cím alatt érdekes korrajzot adott elő s tisztázta ennek a sok viszontagságon átment elsőmagyarországi végvárunk történetét. Az előadást a hallgatóság zajosan megtapsolta. Utána zárt ülést tartott az osztály.

(*) **A Magyar Színház újdonsága.** A Magyar Színház legközelebbi újdonsága ifj. Hegedűs Sándor izgalmas drámája „A rab” és Verő György egyfelvonásos vígjátéka a „Leánynéző” lesz.

(*) **Girardi Berlinben.** A bécsi színházi közönséget érzékeny veszteség fenyegeti: Girardi, a bécsiek férfi-szárja a berlini Thalia-theaterrel kötött szerződést és teljesen Németország fővárosába költözik és bécsi háztartását már fel is oszlatja.

(*) **L'Arronge 70 éves.** Berlinben tegnap ünnepték a legtermékenyebb német színműírók egyike L'Arronge Adolf 70-ik születése napját. Az ünnepeket a mi közönségünk előtt sem ismeretlen. Sok darabjai közül a „Klaus doktor”, „Aszalay uram leányai”, „Mein Leopold” évtizedek előtt állandóan műsoron volt a magyar színpadokon is. L'Arronge a színműírás mellett a színházigazgatás terén is működik. Ő alapította a berlini Deutsches Theater, melynek ma is tulajdonosa. A württembergi király a veterán színműírórt a württembergi koronarend nagy keresztjével tüntette ki.

(*) **„Az ember tragédiája” olaszul.** Fonda fiu-mei tanár lefordította „Az ember tragédiáját” olasz nyelvre, Ossoinack András áldozatkészsége pedig a remekmű kiadását tette lehetővé.

(*) **A Városligeti Magyar Műszinkör e hó 7-én kezdte meg az új szezon.** Az igazgatóság teljesen új műsört állított össze. A megnyitó előadás zsúfolt ház előtt történt, amelyen a közönség a lelkes taps és az egyes számok megújításával jutalmazta meg a színeket. A műsor áll: különféle látványosságokból, táncokból, kuplékból, bohózatokból, vígjátékokból, népszínművekből és más mulattató számokból. A Műszinkör előadásai délután 3 órától este 9 óráig tartanak, úgy, hogy azokat a szülők családtagjaikkal együtt megnézhetik. Az igazgatóság arról is gondoskodik, hogy az előadásokra bármely perczen be lehessen lépni.

(*) **A tavaszi tárlat.** A Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatára szánt műveket e hó 13-án esti hat óráig kell a városligeti műcsarnokba bekiüldeni. A helybeli műveket szerdán, csütörtökön és pénteken veszik át naponta 9—12-ig és 3—6 óráig. A műtárolsi hivatal ezután is kéri a művészeket, hogy a műveikre alkalmazandó czédulákat pontosan és olvashatóan töltsék ki.

(*) **Rudolf trónörökös szobra.** Rudolf trónörökös emlékszobrát Ligeti Miklós mintázta s az bronzból öntve már teljesen készen van s immár végleges megállapodás szerint, odakünn a Városligetben, a Székesfővárosi Múzeum előtti tisztáson állítják fel. A szobrot arczal a Stefánia-ut felé fogják elhelyezni.

(*) **Hangverseny.** „Az izr. tanítóképző volt növendékeinek egyesülete” internátusa javára márczius 14-én este 9 órakor a Royal szálló nagytermében tartandó hangversenyyel egybekötött táncmulatsága iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A hangversenyen, melynek rendezését Szilágyi Vilmos, a Vígsház főrendezője vállalta el, a következő művészek fogják közreműködni: Szilágyi Arabella ének-művész, Komlóssy Ilona és Győző Lajos, a Vígsház tagjai, Papir Sándor, a Királyszínház tagja, Rév Kálmán, csodagyermek, hegedűművész; Trió: Klein Irma, Kolnibalóczy Erna hegedűművész és Bárdos György gondokaművész, Stroke Henrik tanár, zongoraművész és Smatana Dezső énekes. Jegyek még kaphatók: Erős Jenő pénztárosnál, VI., Dalnok-utca 10.

Böjti mulatságok.

** **Az újságkiadó tisztviselők estéje.** Nagysikerű estélyt rendezett tegnap, vasárnap, a Royal-szálló termében az Újságkiadó Tisztviselők Egyesülete. A hangverseny mindvégig lekötötte a közönséget, mely különösen Küry Klárát, Szilágyi Dusit, Wajdits Sárít, Parányi Piroskát, Arányi Dezsőt, Törzs Jenőt és Tanczer Maximot tüntette ki tapsaival. Az est egyik érdekessége a Villand testvérek fellépte volt. A közönség kedvencei egy vidám mókájukat adták elő. A hangverseny után reggelig tartó tánc következett.

** **Gyorsírók táncestetéje.** A Gyakorló Gyorsírók Társasága vasárnap este a Terézvárosi Kaszinó összes termeiben fényesen sikerült táncmulatságot rendezett. Már este nyolcz órakor az előkelő közönség zsufolásig megtöltött minden helyiséget. Az estélyt nagyszabású kabaré-előadás nyitotta meg, melynek minden egyes pontja annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy se vége, se hossza nem volt a sok újrázásnak és ráadásosáznak. A konferencziert tisztét a Szabolcs Ernő főrendező által készített szellemes művecske töltötte be, amely ugy eredetiségénél, mint ötletességénél fogva kellemes benyomást keltett. A Prologust dr. Fabró Henrik elnök mondotta, akit zajos ovációval fogadtak. Faludi Elza több dalt adott elő nagy tetszéssel. Jakab Erzsike (Szeged) Simon Berceuzét játszotta hegedűn, Biedl Jenő zongorakisérére mellett kiváló zenei tudással, majd ráadásokképpen magyar dalok előadásával ragadta el a hallgatóságot. Szabolcs Ernő magánjeleneteit kitérő tapsvihar kísérte, szintúgy Székács Károly szavaltatát is. Bárdos György csellóművész Csajkovszky Chanson Tristjét és Popper Tarantelláját adta elő nagy hatással. Polgár Elza sikerült éneke után Kampel Tekla és Szabolcs Ernő Heltai Jenőnek a Szivat című hájos jelenetét adták elő viharos tapsok aratva. Ezzel a műsor véget ért és bekövetkezett a tánc, amely virradatig tartott. Az első négyest 200, a másodikat 118 pár tánczolta.

** **Kamarazene-matiné.** A „Magyar Vasuti és Hajózási Klub” tegnap rendezte negyedik (ezidén utolsó) kamarazene-matinéját, mely ugy, mint az eddigiek, fényesen sikerült. A klub nagy érdemeket szerzett a kamarazene terjesztése által, mert matinéit állandóan nagy és lelkes közönség látogatja. A tegnapi matinéon Beethoven E-dur négyese és Mendelsohn D-moll zongoratriója került előadásra. Előbbit Rappaport Ernő (zongora), Goldmark Sándorné (hegedű), Goldmark Sándor (viola) és Erdélyi Sándor (cselló), utóbbit pedig három ismert művész: Scheiberné-Patai Berta, (zongora), Palotayné-Békei Józsa és Camera Bianka (cselló) adták elő.

A közreműködők gyönyörű összjátékukkal nagy sikert arattak. A két mű között Kollinayné-Pichler Olga urnő énekelte egy-egy dalt Beethoven és Wagnertől, valamint Sámson és Delila nagy áriáját. A kiváló dalénekeső szép alt-hangjával és jól átgondolt előadásával a kamarazene-hangverseny szigorú közönségét is magával ragadta.

** **Vendéglősök bálja.** Holnap, kedden este tartja a Vigadó összes termeiben a Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata bálját, amely az eddig már megnyilvánult nagy érdeklődésből következett, egyike lesz a legsikerültebb farsangi mulatságoknak. De nemcsak a bál ígérkezik fényesnek, hanem a mulatságból várható jövedelem is, amely humánus czélokra lesz hivatva szolgálni. A zenét, Bachó karmesterrel az élén, a honvédszenekar fogja szolgáltatni. A bál 9 órakor kezdődik. Jegyek a helyszínén is válthatók.

** **A Kedélyes Társaság** sikerült záró-táncestetélyt rendezett az Ügyvédi Kamara helyiségeiben. Az első négyest 50 pár tánczolta. A megjelent hölgyek a következők: Asszonyok: Horovitz Sománé, Lukács N.-né, Krausz N.-né, Hadl Izsóné, dr. Liebner Samuné, Rosenberg Sámuelné, Schön Józsefné, Singer Mórné, Löffler Ignáczné, Gross Simonné, Hirtenstein N.-né, Reich Etel, Lindenbaum Mórné, Kohron Sebestyenné, Kux Adoliné, Balázs Mórné, Klein Ignáczné, Gróf Odónné, Nagy Lipótné, Müller Zsigmondné, Königné. Leányok: Horovitz Ottika, Krausz Erzsike, Liebner Olga, Gyárfás Rózika, Rosenberg Dóra, Hadl Böske, Denkstein Ró-

zsika, Schön Ilonka, Singer Olga, Singer Ilona, Löffler Dagi, Hirtenstein Sári, Gross Ilonka, Reich Margitka, Heller Maca, Lindenbaum Margitka, Kohron Toncsi, Kux Tusika, Klein Ilonka, Müller Margitka, Ehrenfeld Blanka, Nagy Erzsike, König Bella, Brünn Margit.

FŐVÁROS.

Lesz adóemelés.

— A főváros közgyűlése. —

Budapest, márczius 9.

A főváros mai folytatólagos közgyűlése hasonló mederben folyt le, mint az előző. A költségvetés volt ma is a gyűlés tárgya, mely Szalay Mihály szerkesztő mellett ma is alkalmat adott néhány városatyának, hogy a takarékoság elve mellett foglaljon — ingatag és félnék állást, természetesen hiába.

A többség tegnapról mára még nem nagyon változtatott álláspontján és szinte mechanice szavazott a tanácsi javaslatokra és robotgott feltartóztatlanul az adóemelés felé.

Az ülés természetrajzának pontos és hű meghatározásáért meg kell jegyeznünk, hogy a közgyűlés ezuttal nem csak hogy idegenkedést pazarlás luxusának adta át magát. Hihetetlen, pazarlás luxusának adta át magát. Hihetetlen, hogy amikor a főváros nyakig uszík a defizitben, melyből sehogyan sem tud kikászolódni, a közgyűlés rövid öt perc alatt huszonnégyezer korona kiadást szavazzon meg.

Tihanyi Károly plébánosnak jutott az a nem éppen aktuális ötlete, hogy a mai zárlott pénzügyi helyzetben kéri a tanácstól harminczkilencz segédlelkes részére huszonnégyezer negyvenháromezer korona fizetés-többletet. Alkalmat ő maga sem gondolta, hogy javaslatát a közgyűlés megszavazza, ámbe az eredmény bebizonyította, hogy történnek még csodák a nap alatt.

Fülepp Kálmán főpolgármester ugyanis szavazás alá bocsátotta az indítványt, melyet a közgyűlés öt szótöbbséggel megszavazott. Meg kell jegyeznünk, hogy a szavazás az ügyrend ellenére történt, mely tizedik paragrafusában világosan előírja, hogy „az indítvány, mely esetleges pénzügyi kiadással jár, előleges tárgyalás végett a tanácsnak mindig kiadandó.”

„Mindig kiadandó — — —”, ami azt jelenti, hogy a főpolgármester ma túllépett jogkörén, amikor szavazás alá bocsátotta azt a javaslatot, melyet — eitekintve a főváros válságos helyzetétől — a tanácsnak előzőleg kiadni kellett volna.

Azt hisszük, hogy Székely Ferenc bizottsági tagnak, aki a határozat ellen erélyesen felszólalt és a belügyminiszterhez szándékol felelkezni, csak a közgyűlés eme ügyrendjére kell hivatkozni hogy a miniszter ezt a határozatot megsemmisítse.

Ha most még hozzáteszszük, hogy a főváros segédlelkeszei nincsenek anyagilag abban a kellemetlen helyzetben, hogy a sürgős és nagy összegű segítségére okvetlenül szükség lenne, valóban érthetetlen a közgyűlés mai elhamarkodott elhatározása.

Az ügy egyébként éles és nem éppen közgyűlésképes összekülönbözésre vezetett Simonovics Jenő bizottsági tag és Tihanyi Károly plébános között.

Az ülést az előbbi közgyűléseken tapasztalt érdeklődés kísérte különösen nagy tetszést kelteve a karzati tisztviselők soraiban.

Részletes tudósításunk a következő:

Fülepp Kálmán főpolgármester négy óraker nyitotta meg a közgyűlést.

Az érdemleges tárgyalás megkezdése előtt Bódy Tivadar tanácsos szólalt föl, mint a pénzügyi és gazdasági ügyosztály vezetője és kifogásolta azt a módszert, amellyel sok esetben öletszerűen, az együvé nem is tartozó tételek csoportosításával folytatja a közgyűlés a tárgyalást. Így a cél, amelyet

a tanács is maga elé tűzött: a takarékoság keresztülvitelét elérni nem lehet. Helyesli azt a fölmerült indítványt, hogy a budget elfogadása után vizsgálják meg részletesen az összes tételeket (akár kiküldött bizottság útján is) abból a célból, hogy ahol lehet, töröljék a fölösleges összegeket. (Helyeslés.)

Szalai Mihály az eddig főnállott rendszerben látja a hibát. A takarékoság elvének a keresztülvitelét már régóta ígérgetik a polgármesterek és a tanács, de reális módon sohasem vitték keresztül. Ha alkalmazzák az utólagos fölülvizsgálást, bizonyára meg fognak róla győződni, hogy az ő fölszólalásában követelt töréseket keresztül lehet és kell vinni.

Ezek után rátért a közgyűlés az érdemleges tárgyalásra.

Az épületek jókarban tartása címén, összesen 1,302.000 koronát irányoztak elő. Ullmann Gyula ezt az összeget igen nagyra tartja. Javasolja, hogy a tételt szállítsák le 750.000 koronára, illetőleg kívánja, hogy a jókarban tartás címén felvett összegekből mindenütt töröljenek 40 százalékot. Benedek Dezső meg van győződve róla, hogy legalább 15 százalékot meg lehet takarítani. Bódy Tivadar tanácsos kijelenti, hogy — amennyiben gyanúsítás foglaltatnék a felszólalásokban — ezt visszautasítja. Ha hiba, vagy visszaélés történt az illető el fogja venni a büntetését; tiltakozik azonban az ellen, hogy bárki is általánosságban emeljen vádat valamely dologban. A nagy többség egyébként elfogadta változtatlanul a tételt a tanács javaslata szerint.

A nyilvános parkok és ültetvények címénél Pető Sándor erősen kifogásolja, egy pavilont a Városligetben Gerbaud cukrásznak hat évi időre kiadtak.

A többség Bódy tanácsos felszólalása után az eredeti tételt fogadta el.

A vízvezetési költségeknél Neuschloss Kornél, valamint dr. Ripka Ferenc olyan értelemben szólaltak fel, hogy a vízmérő-órákat a főváros házilagosan szerezze be. Telkes Aladár hozzászólása után, a közgyűlés a tételt elfogadta, azzal, hogy a tanács foglalkozzék a vízmérő-órák házilagos kezelésbe való vételének a kérdésével.

Szalai Mihály töröltetni kívánta azt a 100.000 koronát, amelyet a székesfővárosi köz-tárházak segélyjárulka címén vettek föl a költségeloirányzatba. Szalay azzal okolta meg a javaslatát, hogy a köz-tárházak jövedelmezősége meghaladta azt a százalékot, amelynél a segély — a szerződés értelmében — megszűnik. A közgyűlés többsége a tételt meghagyta.

Sipos Ágostnak azt az indítványát, hogy a Ferencvárosnál még egy ingyenes Dunaiúrdőt állítson fel a hatóság, elfogadták. Hasonlóképp hozzájárult a közgyűlés Telkes Aladárnak ahhoz az indítványához, hogy utasítsák a tanácsot annak a tanulmányozására, miként lehetne a főváros összes üzemeinél a kereskedelmi könyvvezetést behozni.

Tihanyi Károly a vallásügyi kiadások fejezeténél kéri, hogy a fővárosi 39 segéd-lelkes részére adjon a főváros az 1908. évi január 1-től számítottan évi 300 korona pótlékot; a plébánosnak pedig a segédlelkesek tartásdíjának a kiegészítésére egyenkint szintén évi 300 koronát. Ezt az indítványt a közgyűlés 74 szavazattal 69 ellenében, tehát 5 szótöbbséggel elfogadta. Székely Ferenc annak adott kifejezést, hogy ezt az indítványt, ha a tanács útján kerül volna ide, a legnagyobb rokonszenvvel fogadta volna, így azonban, mert mintegy meglepetésszerűen történt ez az indítvány, nem tartja helyesnek az elfogadását.

Elfogadták dr. Ripka Ferencnek többrendbeli indítványát.

A kiadások tételeinek a letárgyalása után változtatlanul fogadták el a bevételek tételeit.

Szalai Mihály a következő indítványt tette: Utasítja a közgyűlés a tanácsot, hogy a takarékosági akciót a költségeloirányzat jóváhagyása után azonnal vegye alakilag foganatba. A jövő évi költségvetést pedig az ideai zárószámadások elkészülte után azonnal állítsa össze, hogy így idő maradjon annak a tanulmányozására.

Ezt az indítványt elfogadták, miután az adókérdés tárgyalását tűzte ki az elnök.

Földváry Antal főjegyző előadta, hogy a tervezett drágasági pótléokra 1,478,415 korona szükséges. Eulenburg Salamon elfogadja a javaslatot, azzal, hogy a drágasági pótlékot egy évre adják meg.

Bárczy István polgármester állandósítani kívánna a drágasági pótlékot és a nyugdíjba való beszámítással. A közgyűlésnek ugyanis mindig módjában lesz az, hogy a pótlékot megszüntesse; a nyugdíjba való beszámítás pedig, mivel nyugdíj-járulékot fognak utána fizetni, nagy terhet nem jelent a fővárosra.

Vázsonyi Vilmos szintén ilyen értelemben nyilatkozott, míg Szebeny Antal helyesebbnek tartja, ha Eulenburg javaslatát fogadják el. A közgyűlés 100 szavazattal 48 ellen elfogadta a tanács javaslatát, amely a polgármester részéről mondotakat foglalja magában. Ezt az eredményt a többség, valamint a karzaton levő s főleg tisztviselőkben álló közönség is harsány éljenzéssel és tapsal fogadta.

Apróbb ügyek elintézése után a főpolgármester este fél 9 óraker az ülést berekesztette. A további tárgyalást szerdán délután 4 óraker tartják.

(Főloszlott szakegyesület. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a budapesti szappanossegdek szakegyeletét föloszlatta. A miniszter a főváros-hoz érkezett leiratában azzal indokolja a föloszlást, hogy a szakegyesület nem tett eleget az alapszabályoknak.)

(A székesfővárosi alkalmazottak szervekedése. A Székesfővárosi Alkalmazottak Szövetségének végrehajtó-bizottsága vasárnap délután 3 óraker a Ferencvárosi Polgári Kör bakács-téri helyiségeiben Jankó Béla elnöklésével látogatott ülést tartott, melyen az eddigi szervekedés eredményéről számoltak be. Az elnök örömmel konstataulta, hogy a polgári iskolai tanárok alosztálya, továbbá számviteli, kezelési, altiszti és szolgálai szakosztályai megalakultak és a fogalmazói kar szakosztálya is alakulban van. A tanítói szkosztály szervezésére bizottságot küldtek ki, amely alakuló gyűlését a jövő hét folyamán tartja az új városháza tanácskozótermében. A közegészségügyi szakosztályba belépett kórházi és tisztí orvosok szintén a jövő hét folyamán szervekednek. Örömmel vették tudomásul, hogy az altisztek, a szolgálk és a munkások a hazafias alapon szervekedtek, amelyen a szövetség áll. A többi szakosztály szervezése után állapítják meg a nagygyűlés idejét és programját.)

(A közigazgatási bizottság ülése. Fülepp Kálmán főpolgármester elnöklése alatt, ma délelőtt tartotta meg ülését a főváros közigazgatási bizottsága.)

Az egyes jelentések után az adófelügyelőség részéről Kollmann Lajos fogalmazó előadta, hogy közvetlenül az állampénztárnál 3,259,595 korona 82 fillért fizettek be egyenes adóban február hónapban, míg tavaly az eredmény 3,393,598 korona 25 fillér volt; így tehát az idei februárban 134,002 korona 43 fillérrel folyt be kevesebb. A székesfőváros adópenztáránál befizettek februárban 7,020,544 korona 69 fillért, tavaly februárban 6,728,965 korona 20 fillért; e szerint az idei februárban 291,579 korona 49 fillérrel volt kedvezőbb a befizetés eredménye. Ezek szerint az 1908. évi február havi összes befizetések eredménye az 1907. évi február hónapban történt befizetésekénél 157,577 korona 06 fillérrel volt több. Bélyeg- és jogilleték címén befolyt az elmúlt február hónapban 1,233,998 korona 57 fillér, míg tavaly februárban 1,379,657 korona 83 fillér; tehát az idén az eredmény 145,659 korona 26 fillérrel kevesebb volt.

A tisztí főorvos jelentése szerint a fertőző betegségek közül emelkedést mutat az influenza (+4), a difteritisz (+5), a vérhas (+2), az egyiptomi szembetegség (+12) és a lépfene (+1). Csökkent a hasi tífusz (-12), a kanyaró (-70), a vörheny (-56), a számarhurut (-5), a gyermekgyógyi láz (-2), a bárányhimlő (-40), a fültő-gyulladás (-12), a vesztesség (-1). Élve született február hónapban 1867 gyermek. A köz- és magánkórházakban 11,031 fekvő- és 10,590 járó beteget ápoáltak, tehát összesen 21,621 egyént. A hajléktalanok menedékházában 27,610 ember kapott szállást.

(Züllött gyermekek hajléka. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak kitett avagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról gondoskodni kíván. A miniszter ma leiratban kéri a fővárost, hogy egy menhely felállításának a céljára telket ingyenesen engedjen át.)

(Elítelt élelmiszer-hamisítók. A székesfőváros közigazgatási bizottsága mai ülésében a következőket ítélte el, tej- és egyéb élelmiszer hamisítása miatt: Klizs Mihály paprika-árust (Budapest) 45 koronára; Singer Simon tej-árust (Budapest) 25 koronára; Blau Hermann szatócot (Budapest) 5 koronára. Sulyosabban ítéltek el három egyént, akik romlott tejből gyártott liptói turót hoztak forgalomba; ezek a következő büntetéseket kapták: Karginecz Vazul 15 napi elzárás és 600 korona pénzbüntetés, Koválov Vazul 5 napi elzárás és 300 korona, Komáruiczky András 5 napi elzárás és 300 korona pénzbüntetés. Ezenkívül a reájuk vonatkozó ítéletet hir-

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra

Telefon: Detail 75-26. Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, V. kerület, Váci-körut 80.

Bürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Iapilag is közzététeti a közigazgatási bizottság. — Elítelték továbbá még a következőket: Glück Kálmán bírtokost (Czegléd) 20 koronára; Beliczky Jánosné tej-árut (Budapest) 300 koronára és az ítéletnek hírlapi közlésére; Kövesi Ferencz fűszerest (Budapest) 5 koronára; Vincze Vendelné tej-árut (Budapest) 10 koronára; Harczi Mihály tej-árut (Bia) 20 koronára.

EGYESÜLETEK.

(—) Viharos közgyűlés. A magyar királyi Államvasutak alkalmazottainak Rudolf trónörökös Egyesülete vasárnap délelőtt 9 órakor a keleti pályaudvar tanácskozótermében Gerely József alelnök vezetésével viharos közgyűlést tartott. Az egyesületnek négyezer egynéhány tagja két pártra oszlott. Az egyik Németh Endre körül csoportosult, a másik párt Gerely József munkáját akarta megjutalmazni azzal, hogy megválasztja az egyesület elnökévé. A közgyűlést, amelyen mintegy 500 tag vett részt, Gerely József alelnök vezette s az igazgatóság Littke Jenő titkárral képviseltette magát. Alig fejezte be Gerely József megnyitó beszédét, óriási zaj keletkezett a teremben s egyszerre hatan is jelentkeztek szólásra napirend előtt. Végre is Bidei Mihály jutott szóhoz, aki hevesen nekitámadt a Németh-párt hevesen nekitámadt. Ujabb heves Németh-pártiak csak akkor hagyták abba a kiabálást, amikor Littke Jenő, az igazgatóság küldötte indítványt tett, hogy szüntessék be a napirend előtt való vita folytatását. Az elnök azonban mégis elrendelte a szavazást, melynek eredményeképpen a közgyűlés óriási többséggel elfogadta Littke Jenő indítványát. Mikor az elnök enuncziálta a határozatot, a Németh-pártiak hevesen nekitámadt. Ujabb heves jelenetek után ártértek a választmány évi jelentésére. Sándor Márkus, Kerekes József és Hovány Pál felszólalása után Littke Jenő indítványára tudomásul vették a választmány évi jelentését. A választások megejtésére került ezután a sor. A szavazás a Varga Tamás elnöklésével kiküldött szavazatszedő küldöttség előtt délután két óráig folyt. Elnök Gerely József, alelnök Rózsa Sándor, jegyző Kasnya Géza, pénztáros Keresztes János, könyvelő Andorai Rajmond lett. Választottak két ellenőrt, három számvizsgálót és husz választmányi tagot.

(—) A Magyar technikai muzeum létesítése. A Magyar Mérnök és Építészegylet legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy egy Magyar Technikai Muzeum létesítésére az előmunkálatokat megindítja.

Nyilt-tér

(E rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

KALIPTAS
A legújabb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** és fia
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 2.
Fogpépés, árogoria és finomabb árlétekben.
Első tábla 60 fillér.
Másik tábla 1 koronára. **Fogpép**

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 80% engedmény tucatonként 1-10 forintig. Capot-American rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 forint. Irrigátor, felszerelve 2-5 forintig. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 forint. Minden megrendelésnél 80% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
Anker-udvar (Király-utca sarkán)

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TÖRVÉNYSZÉK.

A csernovai bűnpör.

Budapest, márczius 9.

A csernovai zendülés pörében ma tartották meg a vádbeszédet. Belopotoczy Gyula királyi ügyész harmadfél óráig beszélt, délután pedig a védők mondták el védőbeszédeiket.

— Jellemző, ugymond, hogy a templom zászlaja Cyrill s Method szentekhez szólnak, hogy a tótságért könyörögjenek. A háttér mindenütt nemzetiségi és anyagi érdek, mikhez az eszközök a csernovaiak lettek, kiknek erőszakos ellenállása révén akarta rehabilitálását, illetve a rózsahegy parókiát visszanyerni. Közvetlen eszköze volt ennek nővére, Hlinka Anna, ki több tanu előtt kijelentette, hogy vér fog folyni, ha a templomszentelés Hlinka nélkül történik. Mikor figyelmeztették őt a bűntügyi következményekre, azt felelte: a börtön is emberek részére készült. Ő biztatta két tanu állítása szerint Polievkának 12 éves leányát, hogy a templomból lopjon és megeskette őt a tagadásra. Az ügyész azután a tömeg tervszerű elhelyezéséről, a jelle való támadásról és a többszöri ellenséges csoportosulásról, a csendőrök megdobálásáról, az őrsvezető reggeli megsebesüléséről, Fulla Máté tettenéréséről, midőn a templomra Hlinka érdekében az izgató plakátot kiragasztotta, beszélt és egyenként felsorolja a vád bizonyítékait. Javorka János és 48 társa ellen a btk. 163. és 176. paragrafusaihoz ütköző hatóság és magánosok elleni erőszak büntetése miatt emel vádat, három ellenében pedig elejti. Enyhítő körülményt csak egyet talál, hogy a vádlottak eszközei voltak annak a nemzetiségi izgatásnak, amelynek célja az államrend felborítása. Szigorú ítéletet kér, mert a fölkapott alávaló rendszert csak szigorú ítélettel lehet megsemmisíteni.

Délután a védők mondták el védőbeszédeiket. Dr. Hiller Bernát kifejti, hogy az egész szerencsétlenség könnyen megelőzhető lett volna. Az egész bűnper anyaga nincs kellőleg megvilágítva. Az egyeseknek a csoportokon belüli tevékenysége nincs annyira tisztázva, hogy ezekre nézve a bűnösség kimondható lenne. Felmentést kér.

Dr. Kállay József bírálja az előzményeket és kimutatja, hogy a szolgabíró nem járt el a főszolgabíró utasítása szerint. A csendőrök fellépése szabályellenes lévén, nem lehet szó hatóság elleni erőszakról. A csoportokat a felszentelés elleni tiltakozás, nem pedig büncselekményre irányuló szándék vezette.

Dr. Mudrony János kifejti, hogy itt nem nemzetiségi izgatás, hanem vallásos motívumok vezettek a nép ellentállására. Ha a papok tévedésbe nem ejtik a népet és nem erőszakoskodtak volna, nem történt volna semmi baj.

Még dr. Lakner Henrik mondott védence érdekében beszédet, mire az ügyész viszonyválaszában mentette a papság és a csendőrök eljárását. Az ítéletet holnap délután három órakor hirdetik ki.

§ A bíróság köréből. A király dr. Pozsonyi Gábor marosvásárhelyi ítélőtáblai bírót a marosvásárhelyi törvényszék elnökévé, Csiki László marosvásárhelyi főügyészségi főügyészi helyettesét és dr. Jékely Dániel kolozsvári ítélőtáblai elnöki titkár a marosvásárhelyi ítélőtáblához bírákká ki-nevezte.

§ Megtagadott szerzőség. A budapesti esküdt-bíróság elé mára volt kitűzve Knopfler Albert könyvkiadó sajtópöre, aki „A munkások fölszabadulása csakis a munkások műve lehet” című brosurájában osztálygyűlöletre izgatott. A könyvkiadó, aki a vizsgálat során a szerzőséget elismerte, a mai tárgyaláson kijelentette, hogy az inkriminált röpirat szerzőségét a Társadalmi forradalom című anarchisztikus folyóirat szerkesztőjének unszolására vállalta el, aki megígérte, hogy anyagilag kárpótolni fogja. De megmondta a dolgot és nem akar ártatlanul szenvedni. A meglepő vallomásra dr. Balás Elemér királyi ügyész indítványozta, hogy a bíróság az összes iratokat küldje vissza a vizsgálobíróknak, hogy új vizsgálatat

tisztázza a szerzőség kérdését. A bíróság helyett adott az ügyész indítványának s a főtárgyalást elnapolta.

§ A börtönőr visszaélései. Megirtuk, hogy a kir. ügyészség indítványára a vizsgálóbíró vizsgálatot rendelt el Mohrer Dávid óras ellen megvesztegetés és hamis tanuszerzés büntetéseért, Kürti Bálint fogházőr ellen pedig megvesztegetés büntetéseért. A terheltek előzetes letartóztatásba helyezését azonban mellőzte. Az ügyészség az előzetes letartóztatás mellőzése miatt felfolyamodással élt a törvényszék vádtanácsához, amely ma délben dr. Kállay bíró előadása alapján helybenhagyta a vizsgálóbíró határozatát.

§ Hamis váltóalíráások. Nagy meglepetés érte 1906 karácsonyán Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter feleségét, született Pothorszky Elzát. A kereskedelmi és váltótörvényszéktől tízezer koronás sommás végzést kapott. A váltópórt Czike Edéné indította ellene. A váltón Goszthonyi Geróné, özv. Pongrácz Emilné báróné, özv. Jeszenszky Jánosné báróné, született Szentiványi Ilona és Jekelfalussy Lajosné, született Pothorszky Elza szerepeltek mint aláírók. Miután Jekelfalussy Lajosné kijelentette, hogy aláírása hamis, az ügy a büntető útra terelődött. A vizsgálat befejezése után az ügyészség Goszthonyi Gézáé és özvegy Pongrácz Emilné báróné ellen négy rendbeli magánokirat-hamisítás büntetése miatt vádiratot adott.

§ Az Ormai testvérek bűnpöre. A büntetőtörvényszék Szepessy bíró elnöklete alatt ítélkező tanácsa ma egész nap folytatta Ormai József többrendbeli okirathamisítási bűnyűgyében a tanuk kihallgatását. Ma a fiúmei és zágrábi tanukat hallgatta ki a bíróság. Legérdekesebb volt ezek között Pausi Luigi Giuseppe katonai rendőrségi biztosnak, a vádlott hivatali főnökének kihallgatása. A tanu elmondta, hogy Ormai mindig balkézrel írt. Állásából azért vált meg, mert újságíró akart lenni. Ebből azonban nem lett semmi, mert a lap nem ment át Pausi fiának a tulajdonába. Kihallgatta még a rendőrség Dombach Georget, a bécsi Metropole-szálló portását is arra nézve, hogy a báró Vraniczai néven ott megszállott idegen nem azonos személy-e vádlottal. A portás hosszas firkészség után nem tudta felismerni a vádlottban az állítólagos báró Vraniczayt, akivel csak egy-két percig beszélt. A bíróság délután is folytatta a tanukihallgatásokat, amelyekkel csak szerdán fog befejezni.

SPORT.

Bajnoki mérkőzések.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 9.

Vasárnap délután három elsőosztályú: M. A. C.—Typografia, M. T. K.—Ujpest, B. T. C.—B. A. K. bajnoki mérkőzés volt és mindannyi meglepetés-szerű eredménnyel végződött. A bajnokság eddigi történetében még nem fordult elő oly nagy goalarányú győzelem, amelyet a M. A. C. aratott a Typografia fölött.

A M. A. C. csatársora olyan remek játékot produkált, aminőt még magyar játékosoktól sohasem láttunk. Valóságos goalzáport zúdított a Typographia kapujába, melynek védelme nem tudta megakadályozni ellenfele repülő csatársorának feltartóztatlan támadásait. Krempelsz, Kelemen és Vangel egy magukban annyi goalt, mindegyik 6-6, lőttek ellenfelük kapujába, hogy szegény kapus a játék végén azt se tudta, hogy tulajdonképpen mennyit is kaptak.

Rendesen Borbás vitte a labdát a szélen vilámgyorsan és a legnagyobb tudással. Pontosan a közepre adott labdáit azután nagy könnyedséggel lőtték be társai a M. A. C. fedezetsora szintén remekelt, háttérben és kapusának azonban alig akadt dolguk.

Féldöntőként 10-10 goalt érven el, a mérkőzés 20:0 eredménnyel végződött.

Ily szenzációs győzelmet még bajnoki csapat nem aratott.

Nagy meglepetéssel végződött az M. T. K.—Ujpest-match is, melyet saját pályáján eldöntetlené tudott tenni az újpesti csapat. Győzelmet is arathatott volna, ha Károly, az M. T. K. centerje, nem

tudni szá-
bukik. Ez
gyenlített
arányban.

A B.
nyel végz
tanúságot.

A va
volt a ba
jven álló

pesti mér
egy pontt
mérkőzési

M. T. K.
nagy favo

A ba
A. C. 18,
12, B. A.

Typograp
Feltim

ben 14 ká
mig a hoz
adott és 1

() A
főherceg
lambölvő

rendez a
tölti áprili
fog állani.

küldelmét
fog eldöl
Eickt Sieg

nösen érd
Augustus
seny is. D

mint a ké
grammból
Galamblov

lővő Egyle
chet. Felvi
gitsziget)

() Fer
zetközi me

mert a ma
fenül vissz

állandóan
mondhatjuk

séggel nem
janak szép

gyon sokat
rándulni.

() Bé
dorf 2:0.

() A
Testgyakor

közgyűlése
alakult me

A. Edvin é
Helyettes-ti

Pénztárnok
Ügyész dr.

Művezető
zás Brüll A

rónyi Artur
Hugó, torn

lettek: Rös
hivataltól t

() Vív
iskolája szo

zónség elő
ladását. A

Gizella kar
vott még

kit a közö
Róóz J.-v
zajos ovác
László S.—
gár I.—Ró
Glaser B.,
Lovas P. n
a sikerült e

Tél
Mű- és versen
20 fillér. Svéd-
sport es gyerm
Norvég szi, lát

KERTÉSZ TÖ

Regg

Haszná
nak és

tudni szándékosan, vagy pedig legáncsolva el nem bukik. Ezt tizenegyessel büntette a bíró, mire kiegyenlítették az eredményt. A mérkőzés, 1-1 gólarányban, eldöntetlenül végződött.

A B. T. C.—B. A. K. mérkőzése 3-3 eredményre végződött, ami a B. A. K. nagy javulásáról tesz tanúságot.

A vasárnapi mérkőzéseknek nagy jelentősége volt a bajnokság állására vonatkozólag. A vezetőhelyen álló M. T. K. esélyei nagyot csökkentek az Újpesti mérkőzés eredménye alapján. Most már csak egy ponttal áll a M. A. C. előtt, mely mérkőzésről mérkőzésre mindjobbra formába jön, úgy, hogy az M. T. K. csapatával való májusi mérkőzését mint nagy favorit fogja megkezdni.

A bajnokság állása különben a következő: M. A. C. 18, M. T. K. 17, Ferencváros 15, B. T. C. 12, B. A. K. 10, Újpest 9, Törekvés 7, Föv. T. C. 6, Typographia 2.

Feltűnően jó a M. A. C. gólaránya, amennyiben 14 kapott góllal szemben 66 adott gólját áll, míg a hozzá legközelebb álló M. T. K. csak 32-öt adott és 11-et kapott.

() A tavaszi galamblovó versenyek. A József főherceg védősége alatt álló Országos Magyar Galamblovó Egylet a tavasszal galamblovóversenyt rendez a Margitszigeten, amely majd egészen kitölti áprilist és májust. A verseny tizenhat napból fog állni. A program számos rendkívül érdekes küzdelmet helyez kilátásba. E verseny keretében fog eldőlni Magyarország bajnoksága is, melyet Eick Siegfried véd, a mult esztendei bajnok. Különösen érdekesnek ígérkezik a József főherceg és Augustus főherceggel szembeni tiszteletdíjért kiírt verseny is. De úgy is, mint sportesemény és úgy is, mint a két nemzet vetekedése, kiemagaslak a programból a május 18-iki nap, amikor a Schwechati Galamblovó Egylet és az Országos Magyar Galamblovó Egylet kiküldött 44 tagja megvívja a nagy matchet. Felvilágosítással Gyapay Nándor titkár (Margitsziget) szolgál.

() Ferencváros—Germania (8:1). Az első nemzetközi mérkőzésben nem sok élvezetést láttunk, mert a magyar csapat oly fölényben volt a hihetetlenül visszafelé fordított bécsi Germania fölött, hogy ez állandóan a védelemre szorult és szerencsésnek mondhatjuk, hogy vendégszereplése súlyosabb vereséggel nem végződött. Ily külföldi csapatok maradjanak szép esendesen odahaza, tanuljanak előbb nagyon sokat és csak aztán merészkedjenek hozzánk rándolni.

() Bécsi eredmények. I. Vienna T. C.—Florisdorf 2:0. Wiener Athletik Sportclub—Viktoria 6:0.

() A Magyar Testgyakorló Köréből. A Magyar Testgyakorló Köré tisztikara a mostanában lefolyt közgyűlésen és választmányi ülésen a következőképp alakult meg: Elnök Brüll Alfréd. Aelnökök Róser A. Edvin és Rosenberg Ervin. Titkár Vida Henrik. Helyettes-titkár dr. Róz Imre. Jegyző Holics Ödön. Pénztárnok Láng László. Ellenőr Simon János. Ügyész dr. Bodori Gyula. Orvos dr. Simon Gyula. Művezető Vágó Manó. Szakosztályvektörök: birkózás Brüll Alfréd, tennis Rosenberg Ervin, uszás Baronyi Artur, atlétika dr. Radó Artur, football Szilcs Hugó, torna dr. Róz Imre. Az igazgatóság tagjaivá lettek: Róser A. Edvin, Sas Kálmán és Simon János, hivatalból tagok a titkár és a pénztáros.

() Vivó-estély. Lovas Gyula kitűnő hírű vivóiskolája szombat este mutatta be nagy és diszes közönség előtt, régi és új tanítványainak meglepő hadadását. A gyermekcsapat is jeleskedett, míg Tary Gizella karddal és törrel remekelt. Fehér Lajos vívott még sikerült box-matche-ot Lovas mesterrel, kit a közönség, a Kovács B., Kruppa N. és Róz J.-vel bemutatott szép iskola-vívások után zajos ovációkban részesített. Legsikerültebb volt: László S.—Grauer S., Viola K.—Friedmann J., Polgár I.—Róz J.—Englisch G. s. mester. Zsoldos A.—Glaser B., Schächter G.—Haydin I., Hoffmann A.—Lovas P. mérkőzései. Végül fényes banket zárta be a sikerült estélyt.

Téli sport-czikkek

Mű- és versenykorcsolyák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norv. p., svéd-, trol-, haitvölgyi- és amerikai rödel sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lihenfeldt szl 30 korona Norvég szl, lábszárak, hótalpak. Téli sporttűzők és felszerelések sportárjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓDJR sportüzlete, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

KÖZGAZDASÁG.

A Jelzáloghitelbank mérlege.

Budapest, március 9.

Sok egymással ellenkező híresztelés, százfélé kombináció után előtünk áll a Magyar Jelzáloghitelbank mérlege, mely hivatva van világosságot deríteni a bank lefolyt évi munkásságára. A bank ma tartotta igazgatósági ülését, melyen megállapította a mult évi mérleget. Nagy érdeklődés kíséri utjában ezt a mérleget. Míg a javarészt folyóüzletet ápoló intézetek a lefolyt év súlyos viszonyai közepette megtalálták a kárpótlást a nagyobb kamatjövdelemben, amely egyben az elmaradt társasüzleti nyereségeket is részben pótolta. Sőt ezek közül azoknál az intézeteknél, melyek czimletkibocsátással is foglalkoztak, a kibocsátások elhelyezése körül felmerülő nehézségekért is kárpótlást nyújtott. A tisztán a jelzálog községi kölcsönüzletre alapított pénzüzeteknél azonban e más téren szereshető kárpótlás elmaradt s mitűn nem akarhatunk belebocsátkozni annak a közhelynek a vázolásába, hogy az ilyen fizetkekkel foglalkozó intézetek mennyire megéreztek az 1907-iki válságévet.

Ilyen körülmények között természetes, hogy a jelzálogos intézetek nemcsak új üzleteket nem kötöttek, hanem jelentékeny összeget kellett fordítaniok saját czimleteik visszavásárlására s ezek a tranzakciók nagy összegeket kötöttek le.

Ezt a mérleget, amely előtünk fekszik, nem szabad sem a vezetőség, sem a bank helyzetének rovására írunk, hanem egyedül a konjunkturális okokra, melylyel nem számolhatott, még kevésbé nem daczolhatott a bank. Ez a mérleg pedig a konjunktura behatásait minden tételében reálsan, hiven állítja be. Nagyobb dícséretet nem lehet egy mérlegről mondani, mint azt, hogy őszinte. A teljes valódságot tárja fel, mely az első pillanatban talán kedvezőtlenül hat, de mindenkor magán hordja az üzleti szoliditás bélyegét.

Több, mint két hónappal az évzárta után kerül nyilvánosságra ez a mérleg. S ha annak eredményéről, mely a konjunktura hatásait viseli magán, megemlékezünk, konstatálhatjuk és pedig örömmel konstatálhatjuk azt is, hogy ebben az új évben máris észlelhető azoknak a kedvezőtlen körülményeknek az eloszlása, melyek a mult évben a bank erőfeszítését gátolták. A jobb pénzüviszonyok hatása máris érezhető a bank üzletmenetében, a czimletek elhelyezésénél jelentékeny sikereket ért el a bank az elmúlt hónapokban. Hiszük, hogy az 1908-iki év teljesen el fogja tüntetni a kedvezőtlen idők nyomait s a Jelzáloghitelbank úgy fog a világ előtt állni, mint ahogyan eddig, mint a magyar földhitel egyik jelentékeny faktora s finansziáink erős oszlópa.

Az igazgatósági jelentést a következőkben adjuk:

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság által jóváhagyott 1907. december 31-én lezárt mérleg szerint az 1906. évről áthozott 937.375 K 36 f. hozzászámításával 6.562.655 K 32 f. bruttó nyereség és az adók, kezelési költségek stb. levonása után a mult évben kimutatott 6.801.277 K 76 fillérrel szemben 3.486.870 K 83 f. tiszta nyereség mutatkozik.

Az igazgatóság elhatározta, hogy a március hó 30-ára egybehívandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy a forgalomban levő 200.000 darab részvény után részvényenként a mult évi 27 frankkal szemben 15 frank osztalék fizetessék, továbbá az intézeti nyugdíjalap javadalmazására 30.000 K, az intézeti tisztviselők és hivataloszolgák jutalmazására 50.000 K fordítsassék és a fennmaradó 495.038 K 83 f. a folyó évre elvitessék.

Ez a mérleg, mely 3.314.406 K 93 f.-rel kisebb tiszta nyereséget mutat fel a tavalyinál, a mult év rossz gazdasági viszonyainak és általában annak a mostoha és nehéz helyzetnek a következménye, amelybe a bank az utóbbi időben jutott.

A „Jutalék“ és „Nyereségek“-ből származó bevételek 1,180.000 K kevesletet mutatnak fel, úgy, hogy a 100.000 K-nyi különböző „Kisebb bevételek“ tételén kívül e számlán csakis a kölcsönannuitásokban rejlő állandó jutalékbevételek vannak 1,804.000 koronával felvéve.

A záloglevelek és községi kötelezők eladása — mely 1906-ban 666.000 K nyereséget eredményezett — a lefolyt évben nem hozott semmit. Az első félévben 9,200.000 K-val több záloglevél és községi kötelező folyt vissza, mint amennyi eladott; ez a hiány, amely a második félév elején visszafolyt összeggel 10½ millióra emelkedett, az év utolsó negyedében történt nagyobb elhelyezések segítségével majdnem teljesen kiegyenlített ugyan és ezzel a tárczában levő záloglevélállomány jelentékenyen csökkent; mindazonáltal eladási többlet az év végén nem lévén és a záloglevelek csak az 1906-iki mérlegben felvett árfolyamok alatt adathatván el, az e czimen előálló nyereség is elmaradt.

A kamatszámra 1,215.000 K kevesletet mutat fel azon oknál fogva, mert a tömegesen visszafolyt saját kibocsátmányu czimletek kamatait lényegesen meghaladta a nagy passzív kamatok szükséglete; növelte ezt a kedvezőtlen eredményt a nagy sorsjegyalomány, mely kamatokat nem hozott, de emésztett. Ezt a nagy állományt is sikerült most már jelentékenyen megapasztni.

A nyereségkeveslet további lényezője azon jelentékeny leírásokban áll, amelyeket különösen a bank tárczájában levő saját kibocsátmányu záloglevelek, községi kötelezők és nyereségek beállott árfolyam-csökkenések tettek szükségessé.

Ebbe a mérlegbe összes záloglevél-, községi kötelező és sorsjegykészletünk lényegesen alacsonyabb árfolyamon vétetett fel az 1907. december 31-én jegyzett árfolyamoknál.

A vagyommérlegben mindaz, ami a legszigorubb bírálatot ki nem állotta, leírásba hozatott.

Ez a mérleg rovására ugyan erős hatással járt, de feltétlenül szükségesnek mutatkozott rendszabályok után nem marad a bank mérlegében semmi sebezhető pont és állíthatjuk, hogy az intézet ügyeit sikerült rendbe hozni és a régi konsolidált állapotba visszahelyezni.

A mérleg részletes adatai a következők:

Vagyom-mérleg. Vagyom: A záloglevelek külön biztosító alapjának értékpapirjai 11,326.308 K 82 f, a községi kötvények külön biztosító alapjának értékpapirjai 13,387.128 K 82 f, pénztár-számla 1,143.869 K 98 f, pénzüzeteknél kamatozásra elhelyezett pénzek 7,020.364 K 35 f, lombardelőlegek értékpapirokra 6,386.600 K 33 f, értékpapírok számlája 19,339.809 K 59 f, saját záloglevél- és községi kötvénykészlet (4½% záloglevél 424.800 K á 95 K 403.560 K, 4% záloglevél 5,021.100 K á 90 K 4,518.990 K, 4½% községi kötelező 8,042.200 K á 95 K 7,640.090 K, 4%-os 10% díjjal községi kötelező 103.800 K á 95 K 98.610 K, 4% községi kötelező 248.800 K á 90 K 223.920 K, konverz. nyereségek 63.847 drb á 110 K 2,023.170 K, subser. nyereségek 2629 drb á 100 K 262.900 K, 3% nyereségek 8598 drb á 100 K 1,719.600 K, időközi kamatok 138.348 K 32 f) 22,029.188 K 32 f, házszámla (ház a Váci-utca 9. sz. a. 1,300.000 K, ház a Nádor-utca 7. sz. a. 1,100.000 K) 2,400.000 K, ingatlanok számlája (árverésen megvett ingatlanok) 2,687.690 K 20 f, annuitások számlája 1,801.287 K 45 f, adások 12,542.019 K 29 f, konzorciális számla (konzorciális befizetések) 10,618.245 K 18 f, kölcsönök (jelzálogos kölcsönök záloglevelekben 204,739.298 K 74 f, jelzálogos kölcsönök készpénzben 3,091.681 K 78 f, községi kölcsönök 260,977.834 K 41 f) 468,808.814 K 93 f, a kölcsönvevők biztosító-alapjának értékpapirjai 3,331.910 K 42 f, a nyugdíjalap értékpapirjai 1,559.533 K 32 f, Széll Kálmán betegsegélyző-alap értékpapirjai 100.000 K, átmeneti számlák 8,883.641 K 45 f, összesen 593,366.403 K 45 f. Teher: Részvénnytőke 40,000.000 K (200.000 drb részvény á 100 firt = 200 kor. betudva a záloglevelek külön bizto-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbaesoknak és székeszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

sitó-alapja 11,000.000 K és a községi kötvény külön biztosító-alapja 13,000.000 K, összesen 24,000.000 K), agio-alap (részvénytőke után befolyt arany agio 7,126.652 K 58 f), részvénytőke külön aranyárfolyam tartalékalap (2,373.347 K 42 f) 9,500.000 K, tartalékalap 11,800.000 K, külön tartalékalap I. (4,250.000 K), külön tartalékalap II. (2,250.000 K) 6,500.000 K, árfolyamkülömbözeti tartalékalap 2,000.000 K, ingatlan tartalékalap 2,100.000 K, osztalék tartalékalap 500.000 K, nyugdíjalap 1,562.528 K 59 f, Széll Kálmán betegsegélyző-alap 100.000 K, kölcsönvevők biztosító-alapja 3,374.743 K 24 f, forgalomban levő kibocsátmányaink (záloglevelek 205,916.600 K, községi kötelezők 1,085,700 K, kamatozó és kamatozatlan nyereségek 117,740.000 K) 464,513.600 K, jelzálogos és községi kölcsönök után anticzipált részesedések 5,172.708 K 47 f, jelzálogos és községi kölcsönökből visszatartott összegek 1,252.364 K 03 f, hitelezők 29,108,795 K 50 f, beváltandó részvény-, záloglevél-, községi kötelező- és nyereségek szelvények 5,877.843 K 88 f, kisorsolt záloglevelek, községi kötelezők és nyereségek 4,017.905 K, átmeneti számlák 2,519.043 K 91 f, nyereségek egyenlege 3,486.870 K 83 f, összesen 593,366.403 K 45 f.

Nyereség- és veszteség-számla. Tartozik: Igazgatási és kezelési költségek (az igazgatók, tisztviselők és szolgák fizetési és lakbérilletményei, a bank helyiségeinek bérlete, utiköltségek, nyomtatványok, hirdetések, bélyeg és postai kiadások, stb. stb.) 1,228.086 K 92 f, a felügyelő-bizottság illetménye 1907-re 19.117 K 48 f, intézetünk hozzájárulása a nyugdíjalaphoz 1907-re 13.938 K 89 f, adószámla (1907-iki adó budapesti, bécsi és párisi illetékek) 969.088 K 06 f, leltár-számla (leírás) 21.375 K 30 f, árfolyam-veszteségek 824.177 K 84 f, nyereségek egyenlege 3,486.870 K 83 f, összesen 6,562.655 K 32 f. Követel: 1906-ról áthozott nyereség 937.375 K 36 f, jutalékok a jelzálog és községi kölcsönüzletből és egyéb nyereségek 1,904.382 K 25 f, kamattámogatások, értékpapír-, záloglevél-, községi kötelező-, (adómentes) előleg- és egyéb kamatok 3,619.848 K 08 f, házbér a Váczi-utca 9. és a Nádor-utca 7. sz. házak után (101.049 K 63 f), 3,720.897 K 71 f, összesen 6,562.655 K 32 f.

Az Agrárbank mérlege.

Budapest, márczius 9.

A Magyar agrár- és járadékbank r. t. ma tartotta meg azt az igazgatósági ülést, amelyen a lefolyt évre vonatkozó mérlegét megállapította.

A most közzétett adatok méltán sorakoznak azokhoz, melyeket a pénzügyi világ e jelesen vezetett és jelentékeny szerepre hivatott intézettől megszokott. A bank azonban a lefolyt esztendőben nem fejtette ki természetesen azt a tevékenységet, melyet a korábbi években felmutatott, mivel a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok s ezzel kapcsolatban a befektetési értékek elhelyezésének nehézsége a czimletkibocsátó intézetek tevékenységét befolyásolta. Mégis azt látjuk, hogy a jelzálog-kölcsönök az előző év adataihoz képest 3,307.243 korona 67 fillérrel szaporodtak, ami jelentékeny eredmény. A czimletkibocsátásnál is nagy adatok szerepelnek a kimutatásban, ami amellyel szól, hogy az intézet kibocsátásai közkeletűségnek örvendenek úgy idehaza, mint a külföldön. Így a bank a lefolyt évben további 4,750.000 korona n. é. czimletet bocsátott ki, úgy, hogy a bank által kibocsátott czimletek névértéke az 1907. év végén 119,700.000 korona összegre emelkedett; a banknak 1907. évi december hó 31-én 12,275 szőlő- és jelzálogkölcsön számlája állott fenn.

A bank az elmúlt év nyereségében nem számolta el a társas üzletekből eredő nyereségeket, ami bizonyára tekintélyes összegre rug s így ezáltal nagyobb latens tartalékot képeznek. A bank tárczájában levő Magyar Telepítő- és Parcellázó Bank részvények, ugyisintén a bankkal szövetségi viszonyban álló vidéki takarékpénztári részvények változatlanul névértékben vannak a mérlegbe felvéve.

Az intézet működésének egyéb adatai is kedvező eredményt mutatnak. A kamattámogatás a múlt évvel szemben 164.594 korona 21 fillérrel nagyobb, azonban a jutalékok és különféle nyereségek czimén elért eredmény 85.099 korona 80 fillérrel csökkent, a költségek és illetékek pedig 61.283 korona 32 fillérrel magasabb összeggel szerepelnek.

A mérlegből, valamint az igazgatóság jelentéséből a következő adatokat vesszük:

A nyereség- és veszteség-számla az 1907. év végével 1,995.469 korona 92 fillér tiszta nyereséggel zárul, szemben a múlt évi 1,976.017 korona 85 fillér tiszta nyereséggel. Ezen tiszta nyereségből az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztendő javaslata szerint kifizetendő osztalék fejében — mint a múlt évben — részvényenként 24 korona, azaz összegben 1,440.000 korona, ami a részvénytőke 6%-os kamatozásának felel meg. A fennmaradó tiszta nyereségből — az alapszabályok 52. §-a értelmében — a tartalékalapnak alapszabály szerinti maximális 20%-os dotálására felhasználandó 108.282 korona 50 fillér és az igazgatóság jutalékára (alapszabályok 33. és 52. §-ai) 54.141 korona 25 fillér.

A külön tartalékalaphoz utalandó továbbá 100.000 korona, az intézeti tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának javadalmazására fordítandó 25.000 korona, a fölöslegképp mutatkozó 268.046 korona 17 fillér pedig a jövő üzletre viendő át.

A jelzálogkölcsönök 2,071.492 korona 56 fillérre menő visszafizetések levonásával a zárszámadásban 63.078.192 korona 34 fillérrel vannak kimutatva, az előző évi 59,770.948 korona 67 fillérrel szemben, e szerint tehát 3,307.243 korona 67 fillér gyarapodást mutatnak.

Amint a fentiekből kitetszik, a lefolyt év tiszta nyeresége 19.452 korona 07 fillérrel több, mint az 1906. évé.

Magán-czéből — részvénytársaság. A Gácsai Posztógyár, mely egyike az ország leggyöngyibb ilyenemű vállalatának — hír szerint — részvénytársasággá alakult át másfél millió korona tőkével. A gyár a Stricher-család tulajdonában van s az átalakítást a vagyonfelosztás teszi szükségessé, mivel a családban csak leányörökösök vannak. A részvényeket az eddigi tulajdonosok vennék át.

A Drasche közgyűlése. A Kőszénbánya és Téglagyár Társulat Pesten vasárnap tartotta negyvenedik rendes évi közgyűlését Szentgyörgyi Albert elnöklété alatt. Jelen volt 33 részvényes 8608 részvény képviselővel 1225 szavazattal. Az igazgatósági jelentés megemlékezik arról a sok nehézségről, melylyel a gyár az elmúlt évben küzdött, a munkáviszonyok rossziasága, az elégtelen fuvarozás, az általános szénínség, mindmégannyi vis major miatt. A magasodott gyártási költségeknek megfelelő ellenértéket nem kaptak az eladási árban. Ez ok miatt az üzemi eredmény csak kevéssel jobb az előző évinél. Az építkezési tevékenység a kellemetlen viszonyok miatt mélyre apadt le. Azonban a jövő javuló viszonyokkal és az építő-ipar állandó fellendülésével kecsesget. Az évi mérleg 388.889 korona 27 fillér tiszta nyereséget mutat fel, melyből a jutalékok levonása után 340.000 koronát fizetnek ki osztalékul, részvényenként 20 koronával, míg a fennmaradó 611 korona 45 fillér a tisztviselők segélyalapjának utalványozzák. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette és a felmentvényt megadta minden irányban. Az osztalékok kifizetése hétfőn kezdődik.

A Déli Vasút-részvények áremelkedése. Ugyisint hónapokon át teljesen el volt hanyagolva egy a budapesti, mint a bécsi tőzsdén a Déli Vasút-részvény. Néhány nap óta azonban élénkebb forgalom alakult ki e papírban, melynek nyomában pár koronás áremelkedés járt. Az áremelkedés Bécsből indult ki s érdekes, hogy a részvények mai újabb emelkedő irányu ármozgalmát tőzsdéi körök részben azzal magyarázzák, hogy a vasut a Semmering-en fekvő szálloda-vállalatából önálló részvénytársaságot szándékozik csinálni.

A Kisbirtokosok Földhitelintézetének közgyűlése. A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését Lukács László v. b. t. t. igazgatósági elnök elnöklété alatt. A tiszta nyereség ugyan az előző évi összeget nem érte el, de ennek oka főképp a múlt évi rendkívül feszült pénzügyi viszonyoknak tulajdonítható. Az intézet zálogleveleit azonban a súlyos helyzet dacára is sikerült tulnyomó részben elhelyezni. Az intézet a múlt évben kifizetett 4131 félnek 21,276.550 korona záloglevélkölcsönt és 812 félnek 2,967.850 korona birtokfeldarabolási kötvénykölcsönt, együttevve tehát 4943 félnek 24,244.400 korona kölcsönt. Az elért tiszta jövedelem 447.147 korona 37 fillér, melynek felosztására nézve az igazgatóság a következő javaslatot tette: Az alapítók részére a közgyűlést követő naptól kezdve ötszázalékos kamatosztalék 209.261 korona összegben fizetessék ki, az intézeti tisztviselők nyugdíjalapjának gyarapítására 10 százalékos, azaz 23,788 K-t fordítsanak, az igazgatók kü-

lön jutalékul 3%-ot, azaz 7136.56 K-t, az intézeti tisztviselők jutalékul 15%-ot, azaz 35.682 korona 83 fillért, mely az eddig divó szokáshoz képest az igazgatóság belátása szerint lesz megosztandó; az igazgatóság tagjai részére jutalékul 15 százalékos, azaz 35.682 korona 83 fillér, az intézeti ház és telek értékének leírására 5 százalékos, azaz 11.894 kor. 27 fillér, közhasznú czélokra 2 százalékos, azaz 4757 korona 70 fillér kihasították; végül a fennmaradó 50 százalékos, azaz 118.942 korona 74 fillér az intézet saját tartalékalapja gyarapítására fordították. A közgyűlés a javaslatot elfogadta és a felmentvényt megadta. Végül a választásokat ejtették meg. Beválasztottak az igazgatóságra három évi időtartamra: dr. Fejér Miklós, Pfusich Frigyes és Pap Géza. A felügyelő-bizottságra: Elnökül Gálóczy Károly, tagokul: dr. Rhorer Viktor, dr. Bochkor Károly, Darvai Fülöp és Bernáth István.

A Központi Jelzálogbank új igazgatósági tagjai. A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint r. t. mai közgyűlésén három új igazgatósági tagot választottak a múlt évben elhunyt, illetve kilépett tagok helyébe. Ezek: Blesze Ferencz, az Esztergomi Takarékpénztár R. T. vezérigazgatója, Pető Bertalan, a Barsmegyei Népbank R. T. vezérigazgatója és Radvány István, a Miskolczi Takarékegyet elnöke.

A Pallas közgyűlése. A Pallas Irodalmi és Nyomdai részvénytársaság márczius hó 8-án délelőtt 11 órakor tartotta Matlekovits Sándor v. b. t. t. elnöklété alatt huszonegyedik évi rendes közgyűlését. A megjelent részvényesek meglegedéssel vették tudomásul az eléjük terjesztett évi mérleget, jóváhagyták azt s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadták. A vállalat tiszta nyeresége az eszközöket leírások után a múlt évről áthozott veszteség-egyenleg törlesztésére fordított.

Vidéki szövetkezetek válsága. A vidéki szövetkezetek közül kettő ismét szomorú sorsra jut, egyiknél a lefolyt válság, másiknál visszaélések képezik a magját ennek az újabb esetnek. Jó forrásból kaptuk a két szövetkezet válságáról a következő értesítést: A Széplaki Önségélyző Szövetkezetnél, mely 1898-ban alakult, 40.000 koronás hiányt állapítottak meg, mely a tagok veszteségét képezi. A legutóbb megtartott közgyűlés a szövetkezet csendes felszámolását határozta el. — Az Újpalánkai Keresztény Segélyegylet, mely már hónapok óta fizetési nehézségekkel küzdött, fizetéseketelenséget jelentett. A megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a passzívák 218.000 koronára rúgnak. A 100.000 koronás részjegytőke, az egész tartalék és a betétek 30—40%-a teljesen elveszett. A visszaéléseket Filka Pál könyvelő követte el, ki vakmerőségében odáig ment, hogy az igazgatósági tagok ingatlanait is jelzálogkölcsönökkel terhelte meg. A segélyegylet bukása sok kisebb existenciát tett tönkre.

A gyáriparosok rendkívüli közgyűlése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége vasárnap délelőtt dr. Chorin Ferencz elnök vezetésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyedüli tárgya az alapszabályok néhány intézkedésének módosítása és hét új igazgatósági tag választása.

Napirend előtt Lukács Jenő gyáros kért szót, hogy szövetség az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legutóbbi igazgató-választmányi ülésének a Gyáriparosok Szövetsége működését bíráló haságotat. Kijelenti, hogy az ügyet Hegedüs Lóránt ügyvezető-igazgatónak egyéni nyilatkozatával elintézték nem tekintheti, mert nem sporadikus esetről van szó, hanem jelentős szimptoma az annak a tevékenységnek sorozatában, amelyet az OMGE annak idején az őrlési forgalom, legutóbb az ipari szeszgyártás és a szeb állatbehozatal ellen kifejtett. Utal a pécsi gazdakongresszus agrárprogramjának 9-ik pontjára, amely szerint a szövetkezetek czéllia a kereskedelem és ipar felvirágoztatása és kiemelése amaz erkölcs nélkül való helyzetből, amelyben ma van. Eppen ezért az OMGE legutóbbi támadását a szövetség nem hagyhatja szó nélkül és ezért ebből a dologban a következő határozati javaslatot terjeszti elő: Azon tendenciákkal szemben, amelyekkel egy idő óta az agrár körök az ipari és kereskedelmi jogos érdekeket és törekvéseket kísérik és amelyek hosszú sorozatában ott látjuk az OMGE-nek a szólásszabadság, a szabad vélemény elnyomására irányuló legutóbbi határozatát a Gyáriparosok Országos Szövetségének működésére vonatkozólag, kimondja a Gyáriparosok Országos Szövetsége, hogy az eddigi tagjai meglegedésére és a közvélemény elismerésére kifejtett irányán, amelyhez alapszabályai jogot adnak, változtatni nem óhajt és bármely oldalról jövő beavatkozást, mint illetéktelent, a leghatározottabban visszautasít. Az elnök jelenti, hogy az OMGE. állásfoglalása dolgában az igazgatóság pénteki ülésén előterjesztést tett, de az igaz-

gatóság nem
loggal foglal
kielentheti,
semmitéle ille
tartani attól,
zék, amelyek
nősen pedig
gal birnak.
azonban nem
mert az alaps
tárgyalhat oly
nappal a közg
tett. Kévi a le
közgyűlés az
keztében az i
térni. Lukács
sel tudomásul
gyűlés áttért a
iltárk ismerte
amelyet az a
szövetség egy
gatóságnak és
edzi életünk
teszik kívánat
hajtó-bizottság
30—40 taggal
tagból álló ü
birni. Az elnö
tott alapszabá
közgyűlés átt
új ügyvivő ig
Gusztáv indit
Elek Pál, dr.
Stromszky Sám
vetségi tagok
tóság tagjaivá
Ezzel kimerül
mire az elnök

A Magyar
képtelen. Meg
gyar Faipar-
telen s hogy
karékpénztár
bizható helyr
hogy a Magyar
tésektelen tá

A Csarnok
Csarnok vasá
Jellinek Henr
elnöki bejelent
pontja, a vála
előterjesztése.
nem kíván eln
gének tartia
hogy a magya
pénzügyi váls
lyét, hebizony
gaslatán áll. I
lentés kapcsán
jedő tevékeny
a kereskedői
óvása és a k
helyes irányb
közgyűlés az
gadtá. Biró Á
ismeréssel em
mányak mul
tevékenységét
a választmány
a közgyűlés é
Béla könyvvé
tal előterjeszt
tést Elías M
hangulag elfog
vetkezett a v
tervebe vett a
közölg az vál
a Csarnok az
sen megokolt
választmány
Artur egy, a
szakszéri bes
gadásra ajánl
Róna Sándor
közgyűlés az
mány határoz
zandó feliratn
Leő kiegészít
kul megválas
Zsigmond, Fr
Henrik, Kran
Alfréd (uj), L
Mór, ifj. Poll

Edig kin volt

gatoság nem tartja szükségesnek, hogy ezzel a do-
loggal foglalkozzék. A felszólaló megnyugtatóan
kielentheti, hogy a Gyáriparosok Szövetségét
semmiféle illetéktelen beavatkozás nem fogja vissza-
tartani attól, hogy mindazon kérdésekkel foglalkoz-
zék, amelyek az ország közgazdasági életére, külö-
nösen pedig a gyáriparra vonatkozólag fontosság-
gal bírnak. Az előterjesztett határozati javaslatot
azonban nem bocsáthatja érdemleges tárgyalás alá,
mert az alapszabályok értelmében a közgyűlés nem
tárgyalhat oly indítványt, amely legalább nyolcz
nappal a közgyűlés előtt írásban elő nem terjesz-
tett. Kévi a felszólalót; vegye tudomásul, hogy a
közgyűlés az alapszabályok ez intézkedése követ-
keztében az indítvány felett kénytelen napirendre
térni. Lukács Jenő és a közgyűlés tagjai helyeslés-
sel tudomásul veszik az elnök választát, mire a köz-
gyűlés áttért a napirend tárgyalására. Podor Ferencz
titkár ismerteti a tervezett alapszabály-módosítást,
amelyet az a körülmény tett szükségessé, hogy a
szövetség egyre szaporodó ügyeit az ügyvivő igaz-
gatóságnak és a végrehajtó-bizottságnak közgazda-
sági életünk több kitünőségével való kiegészítését
teszik kívánatosá. A módosítás értelmében a végre-
hajtó-bizottság, amely eddig 20-25 tagból állott,
30-40 taggal és ennek megfelelően az eddig 15-20
tagból álló ügyvivő igazgatóság 20-25 taggal fog
bírní. Az elnök indítványára a közgyűlés a módosi-
tott alapszabályokat egyhangulag elfogadta, mire a
közgyűlés áttért a napirend második pontjára: hét
új ügyvivő igazgatósági tag választására. Emich
Gusztáv indítványára a közgyűlés Egger Gyula,
Elek Pál, dr. Helvey Tivadár, Jellinek Henrik,
Stromszky Sándor, Szitányi Odón, Weisz Fülöp szö-
vevényi tagokat közfelkiáltással az ügyvivő igazga-
tósági tagjaivá választotta négy évi időtartamra.
Ezzel kimerült a rendkívüli közgyűlés napirendje,
mire az elnök berekesztette a közgyűlést.

**A Magyar Faipar-, Keret- és Lécgyár fizetés-
képtelen.** Megirtuk egy szaklap nyomán, hogy a Ma-
gyar Faipar-, Keret- és Lécgyár R. T. fizetékép-
telen s hogy ez a társaság a Magyar Általános Tak-
arékpénztár égisze alatt alakult meg. Most meg-
bízható helyről nyert értesülést alapján jelentjük,
hogy a Magyar Általános Takarékpénztárnak e fizet-
téképtelen társasághoz semmi köze nincs.

A Csarnok közgyűlése. A Magyar Kereskedelmi
Csarnok vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését
Jellinek Henrik udv. tanácsos elnöklete alatt. Az
elnöki bejelentések után következett a napirend első
pontja, a választmány múlt évről szóló jelentésének
előterjesztése. Jellinek Henrik kijelenti, hogy ezuttal
nem kíván elnöki beszédet mondani. Első kötelessé-
gének tartja azonban az elnöki székéből kiemelni,
hogy a magyar kereskedelmi világ a lezajlott nehéz
pénzügyi válság közepette fényesen megállotta hely-
lyét, behozonyította hogy feladata és hivatása ma-
gaslatán áll. Ezután behatóan ismertette az évi je-
lentés kapcsán azt a sokoldalú és mindenre kiter-
jedő tevékenységet, melyet a Csarnok választmánya
a kereskedői világ jogos gazdasági érdekeinek meg-
óvása és a kereskedelem életbevágó kérdéseinek
helyes irányban való megoldása körül kifejtett. A
közgyűlés az elnök szavait élénk helyesléssel fog-
adta. Bíró Armin az évi jelentés kapcsán nagy el-
ismeréssel emeli ki a vezetőségnek és a választ-
mánynak múlt évben kifejtett nagyarányú, buzgó
tevékenységét és javasolja, hogy az elnökségnek és
a választmánynak köszönetet szavazzanak, amihez
a közgyűlés élénk helyesléssel hozzájárult. A Keller
Béla könyvvezető és Semler Sándor pénztáros ál-
tal előterjesztett zárszámadást, illetőleg költségvet-
ést Elías Mór felszólalása után a közgyűlés egy-
hangulag elfogadta és a felmentvényt megadta. Kö-
vetkezett a választmány javaslata a kormány által
tervezett adóreformok tárgyában, amelyre vonat-
kozólag a választmány azt az indítványt teszi, hogy
a Csarnok azok megfelelő átdolgozása végett tüzet-
esen megokolt felirattal forduljon a kormányhoz. A
választmány javaslatát annak nevében Szirmai
Artur egy. a kérdést minden oldalról megvilágító
szakszéri beszédben indokolta és a javaslatot elfo-
gadásra ajánlotta. A tárgy Dán Leó, Wollák Soma,
Róna Sándor és Krishaber Leó felszólalásai után a
közgyűlés az elnök indítványára elfogadta a választ-
mány határozati javaslatát azzal, hogy a kidolgo-
zandó felirattal megfelelő tekintetbe veendő Dán
Leó kiegészítő javaslata. Ezután választmányi tago-
kul megválasztottak: Breiter G. Zsigmond, Falk
Zsigmond, Fröhlich Miksa, ifj. Jalicz Ferencz, Jónás
Henrik, Kramer Leó, Kondor Aliréd (uj), Kántor
Aliréd (uj), Látzkó Sándor, Lánycz Leó, dr. Mezei
Mór, ifj. Pollák Ignác (uj), Semler Sándor és Bíró

Armin (uj). A közgyűlés után a csarnok disztermé-
ben közgyűlés volt, amelyen több igen érdekes fel-
köszöntő hangzott el.

Egyezmény a brazíliai forgalomban. Az „Adria“
m. kir. tengerhajózási részvénytársaság és az osz-
trák „Lloyd“, amelyek közösen látják el a fiúme-
trieszt-brazíliai szolgálatot, egyezséget kötöttek a
több vállalat egyesüléséből újjászervezett brazíliai
Lloyd-társulattal. Ezen egyezés értelmében úgy az
„Adria“, mint az osztrák „Lloyd“ közvetlen con-
sensemment alapján vesznek fel árukat Brazília azon ki-
kötőibe, melyeket hajóik eddig nem érintettek, vala-
mint a brazíliai folyamok partján fekvő fontosabb
forgalmi pontokra, ami által kivitelnk és behozata-
lunk számára számos új piac és összeköttetés válik
hozzáférhetővé. A fontosabb helyek, ahova az Adria
közvetlen consensemmenttel fogad el árukat: Para, Ma-
ranhao, Parahyba, Ceara, Maceio, Victoria, San-
Francisco, Desterro, Rio grande do Sul, Porto Alegre,
az Amazon folyamon pedig Manaus és Obidos ki-
kötők.

Baromfi-tenyésztők gyűlése. A Baromfi-tenyész-
ők Országos Egyesülete gróf Teleki Józsefné elnök-
lete alatt tartotta közgyűlését. Vinkler János egye-
sületi titkár beszámolt az egyesület múlt évi műkö-
déséről. A jelentést egyhangulag elfogadták. A költ-
ségvetés és a jövő évi működési tervzet előterjesz-
tésénél szót kért Polónyi Géza, aki az egyesület ve-
zetőinek kiváló érdemeit méltatta, akik oly csekély
eszközökkel külföldön is példa nélkül álló szép ered-
ményeket értek el. Szóval teszi azt is, hogy a ma-
gyar kiviteln nagyon visszaesett s javasolja, hogy az
egyesület alakítson egy vámpolitikai szakosztályt,
amely elsősorban a kiviteln és bevitel adatait gyűjtse.
Kevésnek tartja az állam áldozatkészségét és a ba-
romfi-tenyésztés fejlesztésére az állategészségügyön
is javítani kell, be kell továbbá kötelezőleg hozni a
baromfi súly szerint való eladását. Végül ismételve
szükségesnek jelenti ki, hogy az állam, magánosok,
testületek jelentékenyen szaporítsák az egyesület
vagyonát, anyagi eszközeit. Koppély Géza hasonló
szellemű felszólalása után Laehne Hugó a nyugat-
magyarországi kiscsardák nevében kéri, hogy a pro-
gramba vegyék fel egy Szombathelyen rendezendő
országos baromfi-kiállítás rendezését. Kovács Ödön
hozzájárul Polónyi Géza előterjesztéséhez s ajánlja,
hogy a vidéken főkegyesületeket kell szervezni.
Szerfőző Géza a vidéki szervezkedés megkönnyíté-
sére a gazdasági egyesületek működését kívánja
igénybe venni olyképp, hogy baromfi-tenyésztő szak-
osztályokat alakítsanak. Makkfalvy Géza szerint a
baromfi-egészségügyi viszonyokon kell elsősorban
javítani. Kuszler Henrik szerint a kiviteln hanyatlá-
sának oka a tenyésztők nagy indolenciája, akik
nem veszik igénybe a kiviteln fejlesztésére szolgáló
eszközöket. Többek hozzájárulása után Pirkner János
Polónyival szemben kifejti, hogy sem a baromfi-
tenyésztés nem fejlődött vissza, sem a kiviteln nem
csökkent, sőt a befogyasztás is hatalmasan növekedt.
Harsányi Oszkár hozzájárulása után következett a
tisztújítás. Elnökké egyhangulag gróf Teleki Józ-
sefné, alelnökké: Makkfalvy Gézát és Pirkner
Jánost, ügyvivő alelnökké Jandaurek Vinczét, a vá-
lasztmány új tagjaivá: Wuest Deszöf, Polónyi Gé-
zát, özv. gróf Károlyi Viktorét, Fernyey Árpádot,
Lázár Pált választották meg.

Husbehozatal Szerbiából. Megirtuk már, hogy a
Szerbiával megkötött kereskedelmi szerződés értel-
mében 35 ezer darab vágómarha és 70 ezer sertés
hozható be a monarchia területére. Egy bécsi lap
most arról ad hírt, hogy a szerb hitelbank finanzia-
rozni fogja a szerb határon föllátható vágó-vállalat-
okat s a behozandó husmennyiséget a bécsi nagy-
vágó vállalat fogja átvenni értékesítés végett. A
bécsi lap ezen hírével erős túlzásba hajlik, mert el-
sem lehet képzelni azt, hogy oly nagy fogyasztási
központ mellőzésénél, mint Budapest, tovább vigyék
a szerbek az összes behozható husmennyiséget.

A Központi Jelzálogbank közgyűlése. A Magyar
Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint r. t.
Mándy Lajos elnöklete alatt f. hó 8-án tartotta meg
XV. évi rendes közgyűlését az intézet helyiségeiben.
Napirend előtt szót kért Flittner Károly alelnök, a
Besztercebányai Takarékpénztár vezérigazgatója s
meleg szavakban emlékezett meg Mándy elnöknek
közel hét évi tevékenységére alatt kifejtett működé-
séről, amelylyel a Központi Jelzálogbank igazgató-
ságának és a bankkal összeköttetésben álló intéze-

teknek osztatlan becsülését és elismerését érde-
melte ki. Szóval ezt hangsúlyozni kívánja éppen a
jelen közgyűlés alkalmából és utalással azokra a
méltatlan támadásokra és minden alapot nélkülöző
híresztelésekre, amelyek a legutóbbi időben egy-két
sajtó-organumban világot láttak, indítványozza a
közgyűlést, hogy az elnöknek ezuttal is elismeré-
sét fejezze ki. A részvényesek nevében Bogdán
Zsivko Flitter alelnök indítványát teljes mértékben
magáévá teszi és különösen kiemelve azokat az ér-
demeket, melyeket Mándy elnök a közelmúlt súlyos
időkben a vidéki intézetek körül szerzett, a rész-
vényesek osztatlan ragaszkodásáról biztosítja. A
közgyűlés élénk tetszéssel fogadta a tett indítványo-
kat és azokat egyhangulag elfogadta. Az alakszerü-
ségek elintézése után Leitner Zsigmond vezérigaz-
gató terjesztette elő az igazgatóság jelentését, amely
konstatálja, hogy bár a lefolyt üzletévben — annak
első harmadát kivéve — a fix kamatozású papírok
iránti érdeklődés a betétkamatláb magassága foly-
tán ugyszólván teljesen szűnelt, mindazonáltal az
intézet üzleti politikáját a jelzett körülmények figye-
lembe vételével úgy irányíthatta, hogy a hozzáfor-
duló üzletbarátainak hitelígyéneit töle telhetőleg ki-
elégítette anélkül, hogy saját kibocsátmányai tár-
czájában felhalmozódtak volna. Az üzleteredmények
az intézet fokozatos fejlődéséről tesznek tanúságot.
Az igazgatóság 1907. év folyamán 4713 kölcsönügy-
ben 28.284.587 koronát szavazott meg és ebből
20.668.224 korona kölcsönt folyósított. A jutalék-
számla és egyéb jelzálogos és községi kölcsönüzlet-
ből elért jövedelmek 729.003 koronát tesznek ki. A
mérleg 839.118 korona tiszta nyereséget tüntet ki.
A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul
vette, az előterjesztett mérleget elfogadta, a fel-
mentvényeket megadta és elhatározta, hogy a tiszta
nyereségből 660.000 korona (5 és fél százalék) úgy,
mint a múlt évben, osztalékra, 44.021 korona a tar-
talékalapnak 1.120.000 koronára való kiegészítésére,
50.000 korona árfolyamkülönbséti tartalékalapra,
10.000 korona nyugdíjalapra, 41.318 korona igazga-
tósági jutalékokra, 18.019 korona az intézeti ház és
leltári értékek leírására, 17.697 korona új számlára
való átvitelre fordíttassék. Ezek után a közgyűlés
az igazgatóságot kiegészítette és a felügyelő-bizott-
ságra a régi tagokat újólag megválasztotta. A szel-
vények 1908. március hó 15-étől kezdve az intézet
pénztáránál 55 koronával váltatnak be.

Nagy szálloda-vállalat a fővárosban. Egy bécsi
tőzsdelap írja a következőket: A mai nemzedék már
alig ismeri a „Schneiderviereck“-et, a régi Pest e
nevezetességét. A Gizella-tér, Dorottya-utca, Wurm-
utca és József-tér között áll az a háztömb, melyet a
néphumor csak egyszerűen „Schneiderviereck“-nek
nevezett azért, mert az egyik épületben, amely ma
is a Pesti Magyar Kereskedelmi Banké, coupon
„vágta“, a másikban egy szabó a posztót „ollózta“,
a harmadik a híres Kovács professzoré volt, aki em-
berket „metélt“, s végre a negyedik a már régen
csődbe jutott Hungária viszontbiztosító banké volt,
ahol sok ember vesztette el a pénzét, itt tehát a hi-
telezőket „vágta meg“. E házat a csődtömbtől az
Assicurazioni Generali vette meg s Gerbeaud cuk-
rásznak adta el jó áron. A múlt évben Gerbeaud
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szomszédosa há-
zát is megvette, hogy üzletét megnagyobbítsa, sőt
a Kovács-ház megvételére is opciózt szerzett. A
Gerbeaud-ház területe 242.30 négyszög méter, a Ke-
reskedelmi Banké 341, a Kovács-féle pedig 278.85.
A negyedik ház, mely ma a Hazai Takarékpénztár
tulajdona, 320 négyszög méter területű. A régi Schnei-
derviereck most nagy átalakulás előtt áll s úgy lehet,
nemsokára már csak az emlékezetben fog tovább
élni. A párisi Grand Hotel tulajdonosai ugyanis meg-
akarják venni az egész háztömböt, hogy a helyén
egy fényes szállodát építsenek. Tervük az, hogy
10.000.000 koronával részvénytársaságot alapítanak,
mely megépíti a szállodát, átveszi a Gerbeaud üz-
leteit s Budapesten nagy csokoládé-gyárat alapít; s
mert e beruházásokra a tíz millió előreláthatólag ke-
vés lesz, még 4 millió jelzálogkölcsönt akarnak föl-
venni. A csokoládégyárat és a cukrászdát Gerbeaud,
a szállodát pedig egy párisi szakember vezetné. Ger-
beaud az ingatlanokért és üzletéért 5 milliót kapna
és pedig felét készpénzben, felét pedig az új társa-
ság részvényeiben.

Ezekről a tárgyalásokról nekünk is tudomásunk

Eddig kin volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic“ nyakkendőt

Sebők Gyula divatáruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli.
Elegáns, czelszerű, izleses és olcsó,

Nagy váasztekban szeb nól szebb
mintakban kapható a feltalálónál.

Budapest, VI., Terecz-körnt 48.
Tessék képes árjegyzéket kérni.

Most élvezet!

van s ez alkalommal megtoldjuk a hirt egy információkkal. Hirt jár, hogy ugyanaz a csoport, mely az említett épületomb helyén egy elsőrangú szállót akar építeni, még egy másodrangú hotel is tervez és pedig a Váci-körút—Marokói—Erzsébet-tér sarkán fekvő régi házat, (mely a Szerecsen-utca kezdetével szemben fekszik) akarja megszerezni s erre vonatkozólag szintén tárgyalásokat folytatott.

A Magyar Serfőzők Egyesülete tegnap tartotta rendes évi közgyűlését. Bemutatták az igazgatóság évi jelentését, amely kiemeli, hogy a sertermelés, amely az 1906/07-iki évadban 1,888,385 hektoliterre rúgott, a lefolyt évben is emelkedett ugyan, de a nagyobb bevétel felemésztette a sertermelés nagyobb költsége. Az általános drágaság, valamint az évről évre fokozódó előállítás költségei emelkedése felszínre hozták azt a kérdést, nem kellene-e a sérárakat is emelni. Ezt az eszmét azonban, dacára annak, hogy az említett körülmények indokoltá tennék, elvetették és pedig úgy a fogyasztók közönség, mint a vendégfősök érdekében. Elhatározták továbbá, hogy a seradópótlék eltörlését, vagy legalább tetemes leszállítását, a seradóhitelnek három hónappal való kiterjesztését és a kis- és közép-nagyságú serfőzők részére bizonyos bonifikációkat fognak kérni a kormánytól. A mérleg és a vagyonskimutatás tudomásul vétele után megvitették a választásokat. Az igazgató-tanácsba beválasztották Fellner Henriket, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóját, mint a nagykanizsai serfőzde alelnökét, Számvizsgálóknak újból Krüner Adolfot, Widter Antalt és Sefeloge Vilmos Ernőt választották meg.

A Magyar Amerikai Bank új igazgatója. Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy a Magyar-Amerikai Bank legközelebb Komlós Jenő személyében új igazgatót kap. Most illetékes helyről arról értesítene Bennünket, hogy ez az ügy jelenleg még nem aktuális, s így a vele összefüggő személyi kombinációk jelenleg elesnek.

Tanácskozás a drágaságról. A pénzügyminisztériumban ma délelőtt folytatták az élelmiszeri viszonyok rendezésére összehívott tanácskozást. Popovics Sándor elnöklő államtitkár üdvözlő szavai után Bernáth István országgyűlési képviselő szólalt fel, aki fontosnak tartja, hogy a tanácskozás az élelmiszerek drágulásán kívül az iparicikkek drágulásának okával is foglalkozzék, mert ez állandóbb amannál. Jeszenszky Pál tiltakozik az ellen, hogy a drágulást a mezőgazdák okozták, hanem a kártelek, szindikátusok és más kereskedelmi egyesületek. Reich Dávid szerint a hus drágaságának nem a mészárosok az okai, a kormány egyoldalú politikája, a hízalási eljárás, a budapesti csütörtöki vásár és a fogyasztási adó. Hegedüs Loránt többféle okát tudja az általános drágaságnak s helyesnek tartaná, ha ezek rendezése végett tanácsot alakítanának, amelybe a munkások képviselőit is meghívják. Még Emődy és Matlekovics Sándor mondtak beszédet s ezzel a mai tanácskozást befejezték.

Magyar tőke Romániában. Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy Hatvany-Deutsch Sándor Braiában részvénytársasági alapon, cellulose-gyárat épít. Most Bukarestből táviratozzák lapunknak, hogy e társaság ott tegnap három millió Lei alapítókével megalakult s az igazgatóság tagjaiul választották: Dr. Boamba János, Hegedüs Lajos, Eisler Ede, báró dr. Ergelt Rezső, Hatvany-Deutsch Károly, Herz Vilmos, Maurocordato György, herceg Stirbey és Wilhelm Artur. A részvénytársaság székhelye Bukarest lesz.

A tokaji borvidék megvédése. A földművelési minisztériumban nagy tanácskozás volt a tokaji borvidék megvédéséről. A tanácskozássra, amelyen a beteg Darányi Ignác helyett Mezőssy Béla államtitkár elnököl, a többi minisztérium is küldött megbízottakat s meghívtak sok gazdát és más szakembert is. Mezőssy Béla elmondta elnöki megnyitójában, milyen sok kárt okozott a tokaji hegyvidéknek a sok mesterséges bor forgalomba hozása s hogy a kormány kötelességének tartja a baj terjedésének elhárítását. A mostani tanácskozásnak is az a célja, hogy az érdekeltek és a helyzet ismerősei elmondják a véleményüket és tanácsot adjanak. Thuránszky László azt ajánlja, hogy a kormány zárt területnek mondja ki Tokaj-Hegyalját, ahová csakis közvetlen fogyasztásra lehet bort bevinni s ahonnan csak hegyaljai borral lehet kereskedni. Dobokay Lajos miniszteri tanácsos a tokaji bor háziasítását tiltó rendelkezéstről beszélt, amelyet az utána szóló Bernáth Béla is fontartani valónak tart. Görgey Gyula szerint a tokaji bor háziasításának bizalmát a Hegyalja területére kellene korlátozni; azért nincsen véde a tokaji bornak, mert háziasítása az ország egész területére meg van tiltva. Főszóltat még Lónyay Ferencz miniszteri tanácsos. Dessewffy Tamás, Hammersberg Jenő, Nemes Bertalan, Koppély Géza, Buza Barna, Hódossy-Kiss Ernő és még néhány jelenlevő. Végül az államtitkár megköszönte a megjelentek érdeklődését és a tanácskozást befejezte.

A Wiener Bankverein új üzlete. A Wiener Bankverein, — amint Bécsből írják — egy nagyobb finanszírozási műveletben fog részt venni. A bank ugyanis átvesszi a Galizische Landesbank 4%-os vasuti kötvényeiből 10 milliót 92%-os árfolyamon.

Vidéki sörgyárosok gyűlése. A Vidéki Serfőzők Egyesülete vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését. A gyűlésen mindenekelőtt gróf Széchenyi Aladár, a megjelenésében akadályozott elnök levelét olvasták fel, ki az új kiegyezés XIII. szakaszának a süítőiparra várható előnyeire hívta fel a figyelmet. Az egyesület elhatározta, hogy feliratban üdvözlö a kormányt, mert az új kiegyezésben megfelelő védelmet biztosít a közép- és kisserfőzőknek. Dr. Zerkowitz Imre terjesztette ezután elő az évi jelentést. A jelentés és a zárszámadás jóváhagyása után elhatározták, hogy a hazai komló értékesítésének megkönnyítése végett a termelők és fogyasztók közt közvetlen kapcsolat megteremtésére törekcsenek. A tisztújítás alkalmával elnökké újból gróf Széchenyi Aladárt, alelnökké Bürger Albertet (Marosvásárhely) és Hatvany Károlyt (Budapest), titkárrá: dr. Zerkowitz Imrét választották meg. Az indítványok során elhatározták, hogy a kormányhoz feliratot intéznek, melyben annak a megengedését kérik, hogy a Máv. és a kassa—oderbergi vasut állomásain ne csak köbányai, de más magyar sört is lehessen mérni, viszont az állami és a szubvencionált ipartelepeken tiltsák el a külföldi sör kimérését.

Az Osztrák-Magyar Bank állása március 10-én: Bankjegyforgalom 1,748,712,000 (— 61,454,000) K, érczkészlet 1,479,863,000 (+ 1,532,000) K, leszámtólasí tárcza 478,322,000 (— 58,507,000) K, lombard-főlesűnök 81,888,000 (+ 101,000) K, adómentes bankjegytartalék 131,150,000 (+ 62,987,000) K.

Csőd Győrben. Győrbeli telegrafálják, hogy a múlt év novemberében 600,000 korona passzívával fizetéképtelenné lett Stirling T. és Fiai zsr-, szappan- és gőzmalomtulajdonos csődbe került.

Az adóreform ügyében. Az adójavaslatok módosítása érdekében Lányi Leó, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnökének vezetése alatt a kereskedő- és iparoskörök egy bizottsága tisztelgett vasárnap és folytatólag hétfőn Wekerle Sándor miniszterelnöknel. A bizottság, amelynek tagjai Lányi Leó kivül — a többek között — dr. Matlekovits Sándor, az Országos Iparegyesület elnöke, Hatvany-Deutsch Sándor, a M. Gy. O. Sz. alelnöke, Jellinek Sándor, a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke, Sándor Pál, az O. M. K. E. elnöke és dr. Hegedüs Loránt, a M. Gy. O. Sz. igazgatója voltak, fővényjavaslatonként tárgyalta az adóreform ügyét, előadván a kereskedelem, ipar és hitellet részéről felmerülő összes kívánalmakat. A miniszterelnök a legnagyobb jóakarattal honorálta a felhozott gyakorlati észrevételeket és legnagyobb részük tekintetében megnyugtató módosításokat helyezett kilátásba.

Félmillió munkás elbocsátása Amerikában. Megírtuk már, hogy a gazdasági depresszió folytán az amerikai nagy iparvállalatok egyre-másra bocsátják el munkásaikat. Számos nagy üzemenél teljesen bezüntették a munkát. Január elseje óta félmillió vasuti munkást bocsátottak el s még egyre tart a munkáselbocsátás, úgy, hogy április hó elsejéig az amerikai vasuti üzemenél a munkások egyharmadrésze munka nélkül marad. A vasut-társaságok kijelentették, hogy a munkások elbocsátása inkább megfelel a társaság érdekeinek, mint a munkabérek leszállítása. Ilyen viszonyok mellett valószínű, hogy a visszavándorlás még nagyobb mérvet fog ölteni s a kivándorlás erősen megcsappan.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-80.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus

Ideggyengeség állapotok
Almatlanság.
Hódések (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegcsabák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősróvadás (Tuberculosis).
Szívbetegségek.
Véradényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérérgesség).
Bőrbajok. Bőrvizketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyeres csomók.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonafőzsdé.

Az amerikai tőzsdéken szombaton váratlanul nagy lanyhaság kapott lábra. A buzaárak 2½ centtel estek kedvező terméskilátásokra és a farmerék jobb kínálatára. Berlin erre 3 márka árcsökkenéssel reagált, ellenben nálunk e külföldi baissenek nem volt semmi hatása. Ellenkezőleg az összes terminusok lényegesen javultak. Áprilisi buza 50 kilónként 20, áprilisi rozs 25, októberi buza 15 fillérrel javította az árát és a készáru piacra a forgalomba került 7000 mázsa 10 fillérrel drágábban kelt el. A mai javulásnak okát nem a lisztüzlet fellendülésében, hanem a helyi spekuláció ama érvelésében kell keresni, mely szerint a hozsasan tartó esős időjárás már nem használ a vetéseknél, melyek napsugár hiányán inkább sárgulni kezdenének.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 77.5 kg. 24.25 korona, 100 mm. 77 kg. 24.15 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 24.25 korona, 200 mm. 76.1 kg. 24.02 korona, 100 mm. 77 kg. 24.05 korona.

Fehérmegyei: 150 mm. 77.5 kg. 23.80 korona, 500 mm. 77 kg. 23.90 korona, 130 mm. 77 kg. 23.80 korona, 1000 mm. 77 kg. 24.10 korona, 160 mm. 76 kg. 23.60 korona.

Darcsi: 2500 mm. 76 kg. 23.90 korona.

Rozs: 100 mm. 20.90 korona, 100 mm. 20.70 korona, mind készpénzfizetés mellett, paritás.

Tengeri: 300 mm. 13.65 korona, készpénzfizetés mellett, paritásra.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 11.80, 11.99, 12.—, 11.98.
Buza 1908. októberre 9.82, 9.86, 9.91, 9.85.
Rozs 1908. áprilisra 10.68, 10.77, 10.69, 10.73.
Rozs 1908. októberre 8.67, 8.78, 8.71, 8.73.
Zab 1908. áprilisra 7.82, 7.83
Tengeri 1908. májusra 6.63, 6.67, 6.64.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.97	11.98
októberi buza	9.85	9.86
áprilisi rozs	10.73	10.74
októberi rozs	8.73	8.74
áprilisi zab	7.85	7.86
májusi tengeri	6.65	6.66

Délutáni forgalom.

Délután az irányzat lanyhább lett.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1908. áprilisra	—	—	11.92	11.93
Buza új októberi	—	—	9.80	9.81
Rozs 1908. áprilisra	—	—	10.69	10.70
Rozs új októberi	—	—	8.65	8.66
Zab 1908. áprilisra	—	—	7.81	7.82
Tengeri 1908. májusra	—	—	6.62	6.63

Budapesti gabonaforgalom.

1908. március 6-tól március 8-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	11522	—
Rozs	288	2900
Arpa	1436	—
Zab	9541	6556
Tengeri	22849	—
Liszt	153	24094
Korpa	—	3298

Értéktőzsdé.

Szűk keretekben mozgó forgalom, tartott irányzat jellemezte a tőzsde mai üzletét. Az árfolyamok — egy-két részvény kivételével — alig változtak s a Jelzálogbank-részvények ára javult. A járadékpiac csekély mértékben megszilárdult. Javult a Jelzálogbank 2 koronával, a Rimamurányi 1 koronával, a Déli vasut 3 koronával, a Salgó 1 koronával, Athenaeum 4 koronával. A helyi értékek piacán alig volt üzlet.

Az előtőzsdén a forgalomba került értékek árfolyamai alig változtak. Csak Jelzáloghitelbank és Déli vasut-részvények emelkedtek élénk kereslet mellett. Az általános forgalom szűk keretben moz-

gott. A déli irányzat ura kódó maradt tőzsdén cseké gott maradt.

Kötötték Magyar hitel 148.50. Rimar bank 431.— Salgótarjáni 91.50.

Kötötték Magyar hitel 149.75 Rimar bank 432.50. iparbank 365. gyar orsz. k szénbánya r. Prámium-trák hitelrész —10.— K, 19

Az utótőz Osztrák hitel 774.75. Allam Végül maradt 150.50.

Bécs, a hét végé lanyhák volta mégis javult lentkezett a és zab árát szesedet az tőzkodott a kedelem érde nem jöhetett nyesültek.

Jegyzete rona, moso vidéki 11.60 korona, maro Uj-rozs csepeli 10.90 korona külön 10.75 — 11.05

Arpa: feldi 7.80 — 8 tőfelvidéki győri — — tiszavidéki 6

Magyar — — korona Magyar 8.25 — 8.50 válogatott 8

Bécs, ma mai előtőzsd maradt. Az eszközölt na zárult, míg a mokkal indul nem változta jelentett. A nyek kereset

11 órakor Osztrák Landerbank Elbavölgyi Alpesi bány

Má	
11	Sze
12	Csü
13	Pér
14	Szo
15	Va

gott. A déli tőzsdén jobb berlini jegyzésekre tartott irányzat uralkodott, a spekuláció azonban tartózkodó maradt. A forgalom mérsékelt volt. Az utótőzsdén csekély volt a forgalom, az irányzat nyugodt maradt.

Előtőzsde.

Köftettek: Osztrák hitelrészvény 645.—644.25 Magyar hitelrészvény 775.50—775.—. Déli vasut 145.—148.50. Rimamurányi vasmű 541.50—541.—. Jelzálogbank 431.—433.— Magyar vasuti forgalmi r.-t. 868.—Salgótarjáni kőszénbánya 576.— 5%-os orosz kölcsön 91.50.

Déli tőzsde.

Köftettek: Osztrák hitelrészvény 644.—644.75. Magyar hitelrészvény 774.50—775.25. Déli vasut 149.—149.75. Rimamurányi vasmű 541.—541.50. Jelzálogbank 432.50—433.50. Hazai bank 283.50. Első magyar iparbank 366.— Fővárosi takarékpénztár 21.35.— Magyar orsz. közp. takarékp. 10600.— Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 572.—576.— Athenium 196.—199.— Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8—10.— K, 1908. márczius hó végére 22—24 K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde nyugodt irányzattal folyt le. Köftettek: Osztrák hitelrészvény 644.50. Magyar hitelrészvény 774.75. Allamvasut 674— Déli vasut 149.—150.75. Végül maradt: Magyar hitelrészvény 775.— Déli vasut 150.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 9. (Az Egyetértés távirata.) A hét végéről szóló külföldi jelentések általában lanyhák voltak, az időjárás kedvezőre fordult, de mégis javult az irányzat, mert a kínálat alig jelentkezett a piacon s így az eladók buza, rozs és zab árát 5 fillérrel emelték. Tengeri nem részesedett az árfelválásban. A konzumi teljesen tartózkodott a vásárlástól és noha a közvetítő kereskedelem érdeklődött gabonaneműek iránt, üzlet nem jöhetett létre és az áremelkedések nem érvényesültek.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.45—12.90 korona, mosoni 11.60—11.95 korona, tótfelvidéki 11.60—12.10 kor., déli vasuti 11.55—11.85 korona, marchfeldi 11.55—11.95.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.90—11.15 korona, csepeli 10.90—11.10 kor., pestmegyei 10.95—11.10, korona különféle magyar 10.85—11.05 kor., osztrák 10.75—11.05 korona.

Arpa: morvaországi 8.80—9.20 kor., marchfeldi 7.80—8.25 kor., bécsvidéki 8.—8.70—kor., tótfelvidéki 7.—9.15 kor., csepeli 7.25—7.70, győri —.— kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki 6.50—7.— korona.

Magyar tengeri: régi 7.25—7.45, uj —.— korona, cinquantin 8.10—8.50, uj —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.25—8.50 korona, elsőrendű 8.50—8.75 kor., válogatott 8.75—9.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, márczius 9. Tartott irányzattal indult a mai előtőzsde, de azért az alapirányzat barátságos maradt. Az előtőzsde alpesi bányarészvényekben eszközölt nagyobb realizációk miatt kedvetlenül zárult, míg a déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult és későbbi folyamán az árfolyamok nem változtak lényegesen. Berlin szilárd irányzatot jelentett. A zárlat nyugodt volt, Déli vasut-részvények keresettek voltak.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 644.50, Magyar hitel. 776.50, Länderbank —.—, Allamvasut 673.25 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 145.50 —.—, Alpesi bányatársulat 659.75. Rimamurányi 541.50,

Májusi járadék 98.25, Magyar koronajár. 94.50, Orosz érték 91.20, Török sorsjegy 188.50, Német márka 117.65.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 644.50, Magyar hitel 776.50 Länderbank 424.50. Unio-bank —.—, Allamvasut 673.25, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 149.50, Gőzhajó —.—, Alpesi bányarészvény 660.—, Májusi járadék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Török sorsjegy —.—, Német márka 117.65, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 541.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, márczius 9. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 98.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 117.—, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 454.—, Angol osztrák bankrészvény 305.75, Bécsi Bankverein 538.10, Osztrák-magyar bank 1718.—, Déli vasut 149.45, Dunagőzhajózási társaság 1035.—, Dohány részvény 406.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.66, Osztrák Lloyd 418.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 98.—, Osztrák koronajáradék 97.85, 1864-es sorsjegy 263.—, Osztrák hitelintézeti részvény 643.75, Union-Bank 554.75, Osztrák Länderbank 424.—, Osztrák-magyar államvasut 673.—, Elbavölgyi vasut 425.—, Alpesi részvény 658.58, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.72 Linótkohó 452.—, Töröksorsjegy 188.—. Tartózkodó.

Bécs, márczius 9. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 112.35. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 149.75, Magyar hitelbank részvény 775.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 490.—, Rimamurányi 540.75, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 424.—, Magyar koronajáradék 94.45, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 191.—, Kassa-Oderbergi vasut-részvény —.—, Magyar jelzálogbank 433.50, Magyar keresk. bank —.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, márczius 9. (Tőzsdéi jelentés.) Az új hét az amerikai értékek piacán az igen kedvező new-yorki jelentések hatása alatt igen szilárd irányzat és emelkedő árak mellett kezdődött, ami szilárd alapul szolgált az összirányzat számára is és a közönséget az utóbbi napokkal összehasonlítva élenkebb részvételre ösztönözte. Amerikaiakon kívül bankok és bányarétekek is élenkebb forgalmuk voltak és időnként nem jelentéktelen áremelkedéseket értek el. A rajna-westfáliai ipari kerületek kedvezőtlen jelentései hatástalanok maradtak. Egyéb értéknemek kevés figyelemben részesültek. Vasutak közül Déli Vasut és Prinz Heinrich-vasut részvényei emelkedtek. Járadékok és gőzhajósrészvények általánosságban megtartották színvonalukat. A további folyamatban változás alig volt feljegyezhető, miután az üzleti tevékenység újabb ösztönzés híján ismét csökkent és végül egészen összezsugorodott. A zárlat engedő, Déli vasut részvények ismét emelkedtek és 1%-os nyereséggel zárultak. Az utótőzsdén úra szilárd irányzat kapott lábra, amely főleg a bankpiacnak használt, míg oroszok párisi jelentések hatása alatt gyengülésre mutattak hajlandóságot. Magánleszámítolási kamatláb 4 1/2%, napi pénz 4%.

Zárlatok jegyzetetik: 4-2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.30, osztrák hitelrészvény 202.75, Déli vasut 26.90, orosz bankjegyek 213.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 73.10, Disconto Commandit 176.10, Dinamitrusz 158.50, Harpeni 196.—, Unifikált török járadék 95.—, 4-2 százalékos ezüst-járadék 98.—,

4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasut 144.25, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 199.30, Gelsenkircheni 185.90, Laurakohó 210.20 Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) márczius 9. 4-2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.35, Osztrák hitelintézeti részvény 203.20, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 20.45, Bécsi Bankverein 136.50, Villamos részvény 147.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 7.760, 4-2 százalékos ezüstjáradék 100.35, Osztrák koronajáradék 98.15, Magyar koronajáradék 94.35, Osztrák-magyar bank 123.05, Déli vasut részvény 26.70, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 84.95, Párisi váltóár 812.50, Union bankrészvény 139.90, Alpesi bányarészvény 332.—. Igen szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) márczius 9. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.70, 1860. sorsjegy 152.50, Déli vasut 26.90, 4 százalékos Aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 202.85, Osztrák-magyar államvasut 144.20, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.50 Nyugodt.

London, márczius 9. Angol consol —.—.

Páris, márcz. 9. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 97.62, Osztr. aranyjáradék 99.90, Magyar aranyjáradék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 486.—, 4 százalékos Olasz járadék 102.80, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315.—, 5 százalékos marokkói járadék 503.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 96.05, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 507.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—.—, 4 százalékos spanyol járadék 93.80, 4 százalékos unifikált török jár. 96.05, Török sorsjegy 180.50, Török dohányrészvény —.—, Osztrák föld-hitelintézet 1150, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelzálogbank 470.—, Banque de Paris 14.50, Banque Ottomane 716.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut 155.—, Meridional vasut 653, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 516.—, Rio Tinto 15.23, Sucrerie d'Egyepte 31.—, Tula 277.—, Thomson Houston —.—, Urikányi kőszén 148, Chartered 19.—, De Beers —.—, East Rand —.—, Jagersfontein —.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company —.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.87, Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (röv.) 1/8, Csek Londonra 251.80. Magánkamatláb 2 1/2%. Csendes.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, márczius 9-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) —.— fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) —.— fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 122—124 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 122—124 fillér. Könnyű (páronként 250 kilgr-ig) 122—124 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) —.— fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) —.— fillérig.

Sertélszárm: 1908. évi márczius 7. napján volt készlet 24483 drb., 1908 márczius hó 8-án felhajtott 559 darab, 1908 márczius 8. napján elszállított 476 darab, 1908 márczius 9. napjára maradt készletben 24559 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: valamivel kellemesebb.

HETI MŰSOR.

Table with 8 columns: Mázrczius, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Király-Színház, Népszínház (Vig-Opera), Magyar Színház, Vár Színház, Iránia színház. Rows 11-15 show daily programs for Szombat, Péntek, Csütörtök, Szerda, and Vasárnap.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, márcz. 9. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 414 darab sertés, 122 darab stüldő, 8 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb stüldő, — malacz. Mai napi felhajtás 776 darab sertés, — darab stüldő, — darab malacz, összesen 1190 darab sertés, 122 darab stüldő, 8 darab malacz. Eladatott 1503 darab sertés, 13 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 137 drb sertés, 109 darab stüldő, 8 drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 90-98 fillér, életsúlylevonással 112-118 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 90-94 fillér, életsúlylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, életsúlylevonással 116-128 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig fillér, életsúlylevonással 116-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig fillér, életsúlylevonással 120-130 fillér. Hussterítés, nehéz 300 kilogrammon felül fillér, könnyű 140-300 kgr.-ig 127-130 fillérig, életsúlylevonással fillérig. Belföldi stüldő fillérig, horvát stüldő 104-110 fillér. Malacz fillérig. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, márczius 9. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2188 darab magyar, 611 darab galicziai, — darab bukovinai, 1102 darab németországi, összesen 3951 darab szarvasmarha.

Jegyzékek kilogrammonként életsúlyban: Magyar hizóökor I-ső minőségű 78-82 fillér, kivételesen fillér, II. minőségű 64-76 fillér, III. minőségű 50-62 fillér, galicziai hizóökor I-ső minőségű 82-87 fillér, kivételesen fillér, II. minőségű 72-80 fillér, III. minőségű 66-70 fillér, német hizóökor I. minőségű 88-92 fillér, kivételesen fillér, II. minőségű 76-82 fillér, III. minőségű 66-74 fillér, legelő ökor fillér, paraszt ökor 52-62 fillér, bika 52-66 fillér, kivételesen fillér, tehén 52-72 fillér, bivaly fillér, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dupa, Morva Vág, Eába, Dráva, Mura, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung) and water level measurements in meters for various dates in March.

Kivonat a hivatalos lapból.

Márczius 8. Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bodali Pál zágonbárbányai állami elemi iskolai tanítót a háromszékvármegyei tanfelügyelőséghez szolgáltatásra rendelte. Szórá János igazolványos altisztet a Magyar Nemzeti Múzeumhoz laboránsná; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a budapesti fogyasztási adóhivatalok tisztii létszámában Hanzsly Jenő adószedőt ellenőrré, Lányi Ede ellenőrt adószedővé, Kovács Lipót adószedőt ellenőrré végleges minőségben, Lach Viktor és Szórá Gyula gyakornokokat pedig adószedővé ideiglenes minőségben; az igazságügyminiszter Adamik Miklós sátoralaujhelyi járásbírói díjnyelvet a bírfaai járásbírói díjnyelvet a nagyváradi pénzügyigazgatóság Csaba András kiskunhalasi lovascsendő, címzetes őrsvezetőt a nagyváradi pénzügyigazgatósághoz, Toma Simon pénzügyőri vizsgálót, várhelyi lakost pedig a belényesi adóhivatalhoz hivatalszolgáivá nevezte ki. Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Polyák Dezső korponai állami polgári iskolai rendes tanítót, jelenlegi minőségében, a monori állami polgári iskolához helyezte át. Pályázatok. A beszerzési törvényszéknél és a budapesti VIII-IX. kerületi járásbírósnál ideiglenes albirói, a nagyváradi törvényszéknél két díjnoki

állásra 2 hét és a beszerzési törvényszéknél két ideiglenes irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. márczius 9-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő országszerte borsura változott és a délkeleti részek kivételével csaknem mindenütt volt néhány mm.-nyi csapadék. A hőmérséklet nyugaton kissé csökkent, egyebütt alig változott; a maximum: Temesvárt meg Kolozsvárt 13 C° és a minimum: Tátrafüreden meg Sopronban -3 C° volt

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvélve csapadék várható.

Weather forecast table with columns: Allomás, Legnyomás mm, A hőmérséklet Celsiususban, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max, min.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

kiadó-tulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Herr William magánzó Edmontonban és Sell Charles Róbert Edward, a Bell & Company Limited cég tagja Bromleyben a

28282. számú

Mechanikai hatásokra meggyű adó anyag

ezünnü magyar szabadalom tulajdonosai magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek, szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyeket adnak. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgálnak.

Harsányi Jenő és Dr. Messinger Károly, hites szabadalmi ügyvivők. Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 11.

Advertisement for Dr. Fabinyi, specialist in men's ailments. Text: Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett. Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs nemi betegséget (hugycsőfolyást ebeket, syphillist stb.) Impotentiát (férfiui gyengeség) megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válassz. Kívántra gyógyszeresek. Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 8-8-ig. Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám. (A Pannónia szállóval szemben.) Aljáró ház. — Bejárat a lépcsőnél. — Külön vöröszobák.

Reggelenként

miért kedvelik annyira a

DIANA-sós-borszeszt

minden házbán???

Először: Még felkelés előtt a legtöbb helyen szokás, hogy az egész testet, vagy annak egyes részeit különféle ökből masszírozzák, illetőleg be-dörzsölik. Sokan csak azért masszíroztatják magukat, hogy a véreozlatás által egy bizonyos kellemes érzés jussanak, mely áthatja az egész testet. Ezt a különös jó érzést csak az érezheti, aki a bedörzsöléseket a

DIANA-sós-borszeszszel

eszközölteti. Aki reggel testét masszíroztatja DIANA-sós-borszeszszel, az könnyen legyűri egész napi fáradtságát; friss, könnyen mozgó, életerős, egészséges.

Másodszor: Kiknek arcuk zenyves, izzadt, vagy kéz-, láb- és hónalj-izzadásban szenvednek azoknak reggelenként DIANA-sós-borszeszt okvetlen kell használni, hogy ezek teljesen megszűnjenek.

Harmadszor: Aki DIANA-sós-borszeszt használ reggelenként mosdóvizben, annak feleslegessé válik a különböző külföldi tolettvizek (mosdóvizek) használata.

Negyedszor: Kinek haja török, száraz, fénytelen vagy hajhullása és hajkorpája van, az reggelenként mosakodás alatt, előtt vagy után dörzsölje

fejbőrét

DIANA-sós-borszeszszel; frissítőleg és hűsítőleg hat az egész fejre.

Ötödször: Kellemes illata és desinfiáló hatásánál fogva el van ismerve a DIANA-sós-borszesz, mint kitűnő szájviz és torokgargarizáló szer.

Hatodszor: Aki DIANA-sós-borszeszt használ, vagy csepegtet a vízbe és reggelenként azzal öblíti száját és torkát, annak nem lesz büzös szájlehelete, nem lesz rossz szájíze, nem lesz rossz foga, nem lesz fogfájása, nem lesz nehéz légzése, mert a (sleimot) nyálkát könnyen feloldja.

Hetedszer: Gyermekéknél nagyon fontos a DIANA-sós-borszesz reggelenkénti használata, mert desinfiáló hatásánál fogva a gyakori torokbántalmaknak és mandula-gyulladásoknak elejét veszi.

Nyolcdször: Aki fogait DIANA-sós-borszeszbe mártott fogkefével tisztítja, annak fogai állandóan vakító fehérek maradnak. Az öblögetés által a fogak között nagyon gyakran előforduló ételmaradékok kiesnek, amelyek tulajdonképpen okozói a büzös száznak és gyakori fogfájásnak.

Kilencedször: Reggelenként sokan szenvednek az

orr-bedugulásból

kifolyólag, melyek azonnal megszűnnek a DIANA-sós-borszesz egyszerű szippantásától és szaglásától és így ezen kellemetlen érzésektől megszabadulnak. Ez által a leghevesebb nátha is 24 óra alatt elmúlik.

Hatása: Erősítő, edző, fájdalomcsillapító, hűsítő és desinfiáló.

Illata nagyon kellemes, mely elárasztja az egész szobát. — Határozottan követeljen mindenki a bevásárlásnál:

DIANA-sós-borszeszt

mert nagyon sok utánzat van már forgalomban. Az egész országban mindenütt kapható. Egyedül készítő.

Erényi Béla gyógyszerésze

Budapest, Károly-körút 5.

Postán utánvértelleg legkevesebb 6 üveg szállítható.

Table with columns: Egy üveg Diana sós-borszesz, Egy nagy üveg Diana-sós-borszesz, Egy legnagyobb üveg Diana sós-borszesz. Prices: 40 fillér, 1.- korona, 2.- korona.

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegan látható feltűnően két szó: DIANA-sós-borszesz

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. márczius 10-én.

Remzeti Színház

Constantin abbé. Vigjáték 3 felvonásban. Irták Halévy, Cremieux és Decourcelle. Fordította Paulay...

III. Kir. Operaház

TANNHAUSER. és a wartburgi dalnok verseny.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner. Richard, Fordította id. Abrányi Kornél.

Király színház

Varázskeringő. Operett 3 felvonásban. Irták Dörmann és Jacobsohn. Fordította Mérei Adoll. Zenéjét szerzte Strauss Oszkár.

Vígyszínház

Az ördög. Vigjáték 3 tev. Irtá Molnár F. Az ördög, Hegedűs, Jolán, János, Elza, Cinka, András, László.

Várszínház

Rabenstein Bersabé. Romanikus színmű 4 felvonásban. Irtá Wildenbruch Ernő. Fordította Vértési Jenő.

Népszínház-Vigopera

A nagymama. Enekes vigjáték 3 felvonásban. Csiky Gergely darabából színpadra alkalmazta Péter Árpád, zenéjét szerzte Mádor Rezső.

Magyar színház

Két iskola. Vigjáték 4 felvonásban. Irtá: Capus Alfréd. Fordította: Salgó E. Személyek: Joulin, Maubrun, Le Hantois, Brévaunes, Joulinne, Maubrunné, Brenovilné, Laura, Clemence, Lulza.

Uránia színház

A szerelem története. Kezdeté 8 órákor.

Apollo színház.

(Telefon 68-39.) Irlandi románc. Nápolyi képek. Hü kutya. Varázs-olló. Felfeslett ruhadarab. Éjjeli halászat a tengeren. Elő szobor. Feltékeny feleség. A holdkóros. Kutya a tüzoltók szolgálatában.

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 98-16. A harisnyakérdés. Tréfa. Irtá: Berzók Árpád. Szereplők: Kardos, Csóor Lili, Urai M. Palásthy. A betörők iskolája. Bohózat. Irták: Dronen és Montigny. Szereplők: Boros, Nyárai, Kabók, Vörös J. All right. Turidráma. Irtá: I. P. Lataegue. Szereplők: Kardos, Kabók, Szentirmai, Bárony, Nyárai, Medgyaszay V., Kékényi J., Urai M. Palásthy. Pajkos grizettek. Operette. Irtá: I. Wilhelm, zenéjét I. Reinhard, fordította Heltaí Jenő. Szereplők: Nyárai, Boros, Bárony, Keleti I., Rózsa Lili, Vörös J. Több Cabaret szám. Sulamit Rahu, marakól táncosnő fellép. Kezdeté 9.15 órákor. A konferenciér tisztjét Palásthy Marcell tölti be.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28 Telefon 52-88

Minden este 9 1/4-től 12-ig. A márcziusi új műsor. Uj bohózatok: I. A publikát fényképezik II. Az új tavaszi kalap. III. Tingli-tangli (6t részben) Uj színpadi tréfák: I. A cselédhiány. II. A hipótvárosi zsúr. III. A Vajda az udvari tanácsosokról. IV. Reklám-karikaturák. -- Huzonót új cabaret-szám. -- Fellépnek: Laszlo Rozsi, Nagy Endre, Ferenczy Károly, Balogh Böske, Fabian Kornelia, Kept Jolán, Szecsi Magda, Saló, Huszár, Gabányi, Mahr Kövály.

FOLIES CAPRICE. RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Főrendező: ROTT SÁNDOR. Az előadás kezdete 1/2 9 órákor. Ma! 1/10 órákor: Ma! Az aczélkirály vád alatt. Birósi karcolat Irtá: Pitaval. Rendező: Rott Sándor. Végül Was Männer fesselt? 11 órákor. Bohózat Irtá: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor. Trebitsch Sándor, Török Berta és Zöldi Márton új színdarabja. Nappali pónztár 9-11-ig és délután 3-6 óráig. Az 1-5 emeleti Casino de Parisban reggel 6 óráig zene és tánc.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám. Sensatiós ujdonság! Ma és mindennap

A Tardos bank.

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Tábori Emil. Azonkívül a fényes márcziusi műsor. Uj szolok. Ejjeli 12 órától reggel 6 óráig. tőlükben zene és táncz. Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez

TATRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTÓZA 77. Igazgatóság: WABITS és GRUNER. Budapest legelőkelőbb családi mulatója. Ma és mindennap Teljesen új szenzációs műsor. Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul Nemzetközi Cabaret előadás. Nemes Lessenn Melta Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard bárónó cocottdalok (barakissérettel) La belle Sylvia dán soubrette. Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrett. Sugar Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista. Pénztárnítás 5 órákor. Kezdeté 8 órákor. Telefon 15-19

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Drótkerítés legolcsóbb

Arjegyzék díjmentes! Arjegyzék díjmentes! STADLER MIHALY kerítésgyárának Budapest, VI., Váci-körút 41/d.

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiail szemponthól tisztának és kifogástalan nak minősítendő. Dr. Prefez Hugó s. m. kir. állami bakteriologiai intézet vezetője. A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 84. Telefon 77-98.

Veszek zálogcédulákat

Elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltak és telj. értékét kifizetém DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sarok

A jövő házi zenéje a HARMONIUM.

ma már most is a legelőkelőbb körök szívesen használják. Ahol Zongora van, ott csakis akkor teljes a Harmonia, ha vele szomban egy Harmonium van. A Harmoniumok legelőkelőbbje az AEOL-HARMONIUM melynek egyedül képviselőlet az előnyös és szolid kiszolgálásáról híres Reményi Mihály cég m. kir. zeneakadémia házi hangszer-készítője nyerte el. Ne legyen tehát Harmoniumot, más REMENYI legújabb képes Harmonium árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestből. VI., Király-utca 58. szám. Telefon 87-84

Iskolák, dalárdák, kápolnák és templomok észere különösen alkalmasak az Aeol-Harmoniumok, melyek hangja teljesen olyan, mint az Orgonáé és azt teljesen pótolja. Javítások szakértőten megselelt árakon. Zongorák, Pianók, újak és átjavítottak 150 forinttól kezdve minden árban. Műszerelő levelek megtekinthetők.

Benoid-gáz

világító készülékek és motorgenerátorok a legújabb kor nagyfontosságú találmánya, egyformán alkalmazható világításra, fűtésre és erőátvitelre. Kisebb telepek létesítésre ép oly alkalmas, mint az acetylen, csak hogy ennek robbanó veszélye, bűze és más kellemetlenségei nélkül. Bárhol (hatóság engedély nélkül) felállíthatók és bárki által kezelhetők. -- Generátor-készülékek, ugy világításra, mint erőátviteli célokra többféle nagyságban készülnek.

Magyar Benoidgáz részv.-társ. Arad

Raktár és iroda: Budapest, VI., Andrássy-ut 17. szám.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott székü helyet szerkezetű, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult. rozslétfizetésre is legmegsz. szobbenes jóállással kaphatók. Fonográfok, gramfonok, hegedűk, fuvolák, csatorák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kérem, tette elismert 16 munkáért. Arjegyzéket ingyen küld Mogyoróssy Gyula m. kir. szabadalmazott hangszergyáros budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 59-22

Nászajándékok

jubileumra dísz tárgyak, evő-eszközök, műbari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN műdörös ékszertelepén Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em. Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

FÖVÁROSI ORFEUM

WALDEMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17. Ma és minden este: a fényes új márcziusi műsor Merian Kutvaszínháza Humpsti-Bumpsti és a többi különlegességgel. Az előadás kezdete 8 órákor Előzetes jelentés. Csütörtökön, márczius 12-én délután 1/2 4 órákor gyermek-matinée. Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig. A tőlükertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56 (Akácfa-utca sarok) Kifőző magyarkonyha. Minden este cigányzene. Valódi jó itatok. Egész éjjel nyitva. 9 Egész éjjel nyitva.

forrásviz
kifogástalan

Hugó
riológiai Intézet

ponti iro-
efon 77-98.

ulákat

ezdőt,
agassabb
s tel.)

ERKEPISKEDŐ
n-utca sarok

3 ÚJ SZÓ...
ALTVATER
GESSLER
BUDAPEST

GESSLER SIEGFRIED
JAGERNDORF-BUDAPEST

GESSLER-FÉLE VALÓDI
DANUBIUS
MUSTAR

KIVÁLÓ UJDOMSÁG

3 szó

Egyenruha
Tiller
Budapest.

30 forint.
Varrógépek

egy új valódi csa-
ládi Singer varró-
gép zárszekrény-
nyel 5 évi jótállás-
sal csakis
SINGER A.

műgépésznél Budapest, főüz-
let Akácfa-utca 55. Minden-
nemű varrógépek javítását
legjutányosabb árban elvál-
lalom. Árjegyzék ingyen.

MÜBUTOR

csak kiváló jó minőségben.
Szolid munka. Olcsó árak.
Modern kivitel.

Fáy Antal bútorgyárosnál

BUDAPEST, Semmelweis-
Ujvilág-utca 4. sz. a sarkon.

ONIUM,
ökölöbbs körök
Abol Zongora
és a Harmonia
monium van.
és többje az
ONIUM
tétel az előnyös
árú híres

ály cég
házi hangszere-
el.

onumot, mlt
s Harmonium
i, mely ingyen
Budapestről,
8. szám.

plomok
alumok, mer
t teljes en pé-
gorok. Plan-
ten árban,
efon 87-84

Dr. Mitzger

hírneves szakintézet

Budapest, Teréz-körút 44. sz. I. em.

IDEG- NEMI-

hór-, vérbetegségek, bujakóros (siphilis)
betegségek, önfertőzés utóbajai és férfini
gyengeségi állapotok, impotentia gyö-
keres gyógyítására. Tapasztalt biztos és
gyors eredmények folytán a tiszteletdíj
teljes gyógyulás után fizethető.

Urasági butor

Eladok és veszek; maha-
goni hálózobákat, ebéd-
löket, szalonokat, rézbu-
torokat, zongorákat, perzsa
és szmirna szőnyeget,
függönyöket, üveg- és
bronzsillárokat, petro-
leum-lámpákat, bronzsob-
rokat, olasz faragványokat,
képeket, olajfestményeket,
teljes lakberendezéseket,
üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezés
kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-)
utca 21., kapubejárát. Az
egész házban. Telefon
17-77.

Fióküzlet nincsen.
26618

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás
mellett.

Arany és ezüst ókaszerek, evő-
eszközök, nászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

áz

torok

gyformán
elre. Kisebb
az acetylen,
más kelle-
telj nélküli
Generátor-
szelőkra

rs. Arad

7. szám.

DK,

ott szél hőléd
hangja, hang-
ak hianyul;
a legmosz-
ással kap-
gramfonok
szterák, oka
jobbak. Kifün-
munkáert.
gyen küld
y Gyula

hangszergyáros
kóczl-ut 71.

Vadászok figyelmébe!

ajánljuk, hogy fegyverrendeléseiket
mar most adják fel, nehogy a tömeges
rendelés által a szállítás késedelmet
szenvden a vadász igény beálltával.

A legjobb minőségű egy és kétszűl
vadászfegyverek, karabélyok fűber-
tek, ezéllövő fegyverek és revolverek

részletfizetésre

kaphatók!

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruházában

Budapest, VII., Rákóczy-út 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A cma
teszték
gyoni.

VALÓ.

di francia külön-
gességök (óvszer-
csakis

F. BERGUERANPILS
legtr eőbb páriál
gyárostól legelőnyö-
söbben beszerzhető

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker.,
Erzsébet-körút 50.

Részletes képes ár-
jegyzék ingyen és
bérmentve.

Biztos vigasz
valahára rheumában (kösz-
vény) és eszaban (Gicht)
szenvedőknek!

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

DIESEL-motorral
a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe

kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvétéssel
készítesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nik bármily

nemi betegségben szenvednek,

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizeletzi zava-
rok, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphi-
lis), az önfertőzés utóbajaként fellépő idegbajok, korai férfi-
erő elgyengülés, bármily bőrkülsések stb. nőknél fehértoiyás,
méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigo-
ruan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal
fogva lejobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály orvos országos híró és a legtegyibb, 82
éve lennálló rendelté Intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 24. sz.

rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső óshó-
lyag bajok vizsgálata villamos húgycsőűkítő-
ségi segélyvel.

Viaóklok levelekre kimerülő válatot és szerkesztési tanácsot nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Hőknek külön váróterem.

Költség, belső gyógyszer.
kenés és fürdő nélkül el-
érhető, hogy 8-10 nap
alatt egyszerű, kényelmes,
ártalmatlan és kellemes el-
járás mellett végképen
megszűnnek a legmaka-
cosabb rheuma és csúz
okozta fájdalmak a vég-
tagokban, a törzsben vagy
akár a fejbe is ha vannak.
40 évi tapasztalat mint
gyógyszerész — midőn lát-
tam és látom, hogy a leg-
különbözőbb drága gyógy-
szerek, eljárások és fürdők
is csütörtököt mondanak
holott az én eljárásom biz-
tos sikerre vezet — kész-
fett arra, hogy eljárásomat
közöljem szenvedő emi er-
társaimmal díjtalanul. Csak
a hirdetés költségek fede-
zésére tessék 2 koronát
utalványozni vagy a körül-
ményesen megírt levélben
levélbélyegeken bekül-
deni, midőn aztán eljára-
somat azonnal bérmentve
megküldöm. Cím: "Or-
ngyal gyógyszerár" Kékes
Szolnok-Doboka megye.
27981

A MÜLLER J. L.-féle

Kaliptras

LEG-JOBB
FOGPEP

sz egész országban mindenütt kapható.

szállmunkáttan, a fog-
kat felhárít és épen tartja.
Eis tubusa 50 fillér, nagy 1 koron-
a. 40 kor. adóval azonos
MÜLLER J. L.
Bpest, Koronatorog-1. 2.
Mindennap
kapható.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bányav. utca 5/C. 288

Fényképezőgép,
alkalmi vétel laposra összehajtható klappkamera, pillanat és időfelvételekre, pneumatikus elsüléssel, kázzel, alkalmas mindenféle felvételre csak 9 ft. Egy fényképezőgép, 9x12 klapp-kamera, kazettákkal, labda-exponálással, EGESZEN ÚJ, FELARON ELADÓ. Egy fényképezőgép 800 objektívvel, felszereléssel együtt igen olcsón, azonnal eladó. Vadászgyertya, fényképezőgép binoklet, hangszereket, műtárgyakat stb. veszek a legmagasabb árban ugyanis minden olcsón eladok és újakra becserélek. Radó, IV/E. Egyetem-ter 5 szám. 49082

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Kézimunka
hímzésekhez, butorokhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rajtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám. 27903

Falun
gyógyfürdőnek szedésével jövődelem. Prospektus kérésre ingyen. Ivánkovits Károly Szegeden. 5561

A Falkogen
tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ara 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VII. Rákóczi-ter 2. sz. 27196

Régi ezüsttárgyakat
és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanígy régiségeket, drágakövet, arany- és ezüst-órákat, láncokat, gyűrűket, ezüst-évszámzókat. Kérjen árjegyzékét ingyen. Fuchs David utoda Budapest, V., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Csiz
A continensen a legerősebb jód brom gyógyfürdő. A megelőző gyógreredményekben növekedés szerű az alsóvízvíz nagy radioaktivitásának, melyet Lengyel Béla egykori tanár lezárta vizsgálati feltevésekkel. Megnyitás május 1-én. Számos előrendelt hához, szanatórium, gyógytár, zongora, kávéház lawn tennisz, tombolák, kirándulások. Vasúti-állomás, posta táviratá helyben. Hivatalos orvos Dr. Kalló János Katonatiszt, államhivatalnoknak elő és utó idejében 50% kedvezmény. Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. Az alsóvízvíz rendelhető hazánálai uszítással a fürdőigazgatóságnál és Békakuty L. főeljárásitónál, — Budapest.

Diszertkedvelők
kérjenek árjegyzékét az Első magyar diszertáció-faiskolától. Tulajdonosa: Copony Éde, Körmenőn 120 fajta tülelőfűfák, lombfák, sorok, diszertjék és rózsafák kaphatók! 5565

Gyümölcsfa
díszfa és rózsárgyűzőkkel ingyen szolgál Weber faiskolája Békásmegyeren (Budapest mellett.) 27117

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szemlért, Budapest VI. Rózsa-u. 44. III. 8.

1000 családnak
azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Méréleg-u. 2. Telefon 81—08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilván tartva. 2766

Csemegeszőlöt
fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért, leginomabb táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Hoffmann Hermin Kiskunhalason. 27850

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket förtészésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építési iroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 27792

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök valódi angol bürgermeister eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263
Közinczy-utca sarkán.

Lakást,
bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81—08. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilván tartva.

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapurácsok, kerthortések, keramillapok, Kehlheimi, lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
épület-bontás vállalkozó Budapesten, Nador-u. 72—74. Utók fizet Sziget-ut s.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
angol uri szabóterem BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.
Allandó választék a legdivatosabb angol és földi szövetekből.

Veresáfonyabetőtt
BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.—korona FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes. 86972

Rekedtség
biztos és kellemes orvosága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérért mindezt kapható 7212

Nem kell
már semmire futár, gyorsan szerzem mindent „Huszár” Budapest, Méréleg-u. 2. Telefon 81—08. Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, üzlethelyiséget, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilván tartva. 27665

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalonbőrfolelek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarkán. 27750

Törlesztés
pénzkölcsönt, mint rövid lejáratú, hitelképes egyéneknek. Tárcahitelt, kereskedőknek, iparosoknak, gyárosoknak, ugyanígy nyitási- és követelésekre, könyvkövetelésekre, ingatlanokra, Pest-környéki birtokokra is. Tisztelettel köcsönököt 10—20 éves törlesztésre, 6 1/2% kamattal előnyösen, gyorsan kieszaközöl. Legbonyolultabb konvertálások kereszttulvitelnek. Előzetes költség nincsen. Szerény utólagos díjazás. Weiner Miksa bankképviselője, Budapest, VI., Teréz körút 5. szám. 08113

Zongorát, pianinót, cimbalmot, hegedűt
készenbenteni áron a legújabb rendszerű

bank hitel
utján bizárológ csakis Reményi nagy magyar bank-szerlepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

30 korona
finom szövetből divatos térföltény vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hatali vörösné” szabóság” Endőpost, VII., Thököly (Csömör) ut 3. I. em. Vidékre mintát bérmentve.

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.— bérmentve. FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes. 26973

Csemegealma
téli nemes fajalma és őrás birsalma postakosárunkat 8 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házilag főzött barack lekvár 2.40 kor. Kitűnő birsalma-sajt 2 kor., Cukorédes szilvaiz 1.40 K. kilója Fajboroknak hecöltitje jót 50 koronáért szállítja Szabó XIL. Csongrád. 28010

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal ugyanígy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67—47. 27750

Polgari, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almásy-ter 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegzet kérek. 27808

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalonuriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegok, függönyök, terítok, csillárok, vas- és rezbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14—09.

Polgáriskolai
gimnáziumi és bármely más magánvizsgára előkészítetnek rendes és magántanulók, valamint felöltöttek (hölgyek is) kik tanulmányaikat félbeszakítottak legrovidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktanárok vezetésével. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut S. I. S. 27997

Kolozsvári
jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Választójából speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csak utólagos vizsga siker utáni igen orokély díjazással. Lovébbi érdeklődésekre kiemeltően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2. 26597

STENOGRÁFIA
Ha életpályáján boldogulni akar, tanuljon gyorsírást, gépirást, könyvvitelt, német nyelvet a Stenográfia országos Gabelberger gyorsíró- és gépiró iskolában Sokszorosító tanfolyamok, copying office. Biztos állásközvetítés. V., Váci körút 33

Zálogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek Brilliansokért többet fizetok, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Aczelsodrony-
ágybetétek a legjobb kivitelben kaphatók, fakterrel 3.50 ft, vaskerettel 5.50 ft és feljebb. Sodronykerítésekről kérjen költségvetést. Heizer és társodronykerítés- és ágybetégyárban. Népszínház-utca 4—3. sz. 27910

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban. Allandó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-ter 17. sz.

Ajtók, ablakok
VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK,
kapuk használtak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarkán. Lipótkörút közelében.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiválok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utca sarkán

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bürgermeister és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárookban, gáz, villamos stb.-hez. 26597

Saját gyártmányú vas- és rezbutorok
Rézagy — — — 45.— ft
Vaságy matraczsal 8.50
Gyermekágy — — — 11.50
Sodronyágy-betétt 2.50
Vas- és rezbutorok gyártás. 28046

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57—01.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szőnyegok kényesítő körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 ft., íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 ft., nagy perzsa szőnyegok, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarkonpinze. 26614

Lakást,
üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Méréleg-u. 2. Telefon 81—08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilván tartva.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya betőttel, málna-, szamóca-, csipkegyöngyök, gomba- és huskonnyvok, pastetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYAR Felka, Szepes megye. Kérjen árjegyzékét.

Telt kebel.
Telt kebel két hónap alatt

Pilules Orientales
(keleti pilulák) által, az egyedül-
lék által, melyek a mellét föltöltik, szilárdítják, helyreállítják s a női mellnek grációzus feltétet kölcsönöz, anélkül, hogy az egészségnak ártanak. Ga antaiva arsenikummentes

Singer Jakab
ékszerkereskedő BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utca sarkán

Bőrszékikar
bőrsajtolás és bőrfaragás

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig. Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

— Valami olyat forgasson. csomó méretű. Azután alatt igen a márczius lelkében, nem járt it borltan n